

Arthur Conan Doyle

En studie i rött

Stockholm. Nordiska förlaget 1910.

[- Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga begränsningar. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/DoyleAC/titlar/EnStudieIRött/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1612778-faksimil>

RYDING, ELLEN, DOYLE, ARTHUR CONAN

En studie i rött : Övers. från engelskan
av Ellen Ryding.

Nord. förl
1910

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

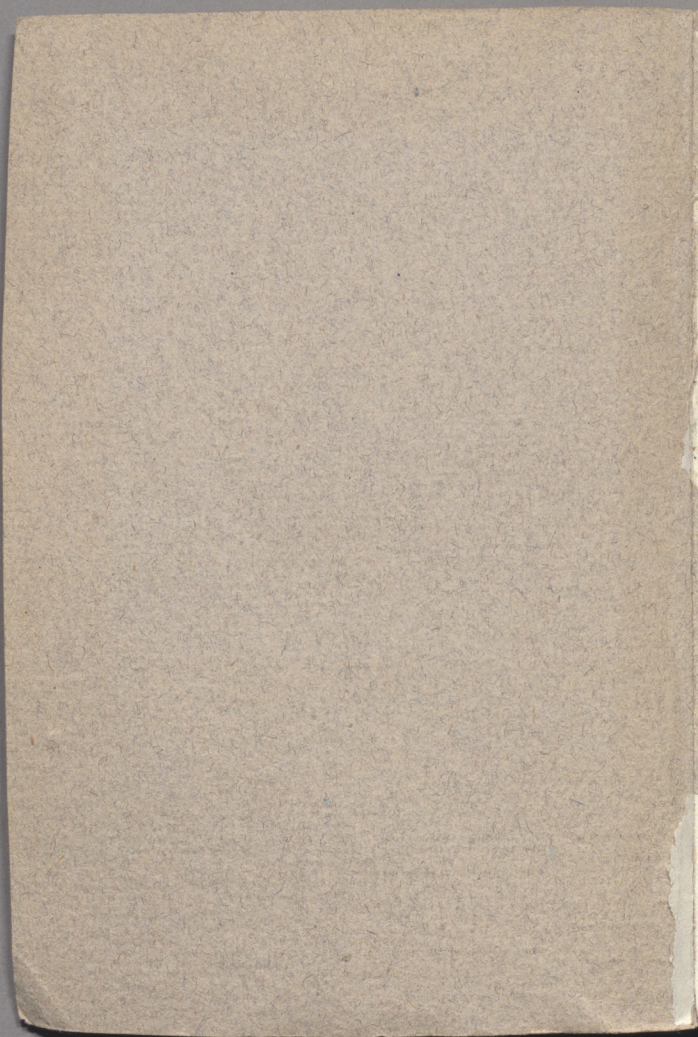
- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

59 D

Roman
1111.

EN STUDIE I RÖTT

AV

A. CONAN DOYLE

STOCKHOLM
NORDISKA FÖRLAGET

Pris 25 öre.

TROSTENBERG

45%

EN STUDIE I RÖTT

Sir Arthur Conan Doyle

är född i Edinburgh 1859 och härstammar från en skotsk konstnärsfamilj. Han studerade först medicin i Edinburgh och praktiserade därefter några år som läkare, varpå han begav sig ut på vidsträckta resor. Hans håg för litterära sysselsättningar visade sig tidigt och han lämnade ofta anonyma bidrag till tidskrifter. Efter år 1890 ägnade han sig uteslutande åt litteraturen med undantag av att han tjänstgjorde som militärläkare under en del av boerkriget. Han väckte snart uppmärksamhet genom fart i framställningen och spänning i händelserna och med sin Sherlock Holmes' figur, som först uppträder i »En studie i rött» och därefter fortsätter i serien »Sherlock Holmes äventyr», vann han den stora publiken. Som diktare och historieskrivare har han även skaffat sig ett känt och berömt namn. Hans diktsamling: »Songs of action» påminner något om Kipling, och »Det stora boerkriget», i vilket han försvaret Englands politik, skaffade honom stor popularitet hos engelska folket. På grund härav blev han adlad av drottning Victoria.

EN STUDIE I RÖTT

(A STUDY IN SCARLET)

AV

A. CONAN DOYLE

ÖVERSÄTTNING FRÅN ENGELSKA ORIGINALET

AV

ELLEN RYDING

STOCKHOLM
NORDISKA FÖRLAGET.

EN STUDIE I ROTT

STOCKHOLM, C. P. PÅHLSONS BOKTR.

OKTOBER 1910.

INNEHÅLL.

FÖRSTA DELEN.

UTDRAG UR F. D. REGEMENTSLÄKARE JOHN H. WATSONS
»MINNEN OCH HÅGKOMSTER».

1. MR SHERLOCK HOLMES	9
2. KONSTEN ATT DRAGA SLUTSATSER	18
3. HEMLIGHETEN I LAURISTON GARDENS	30
4. VAD JOHN RANCE HADE ATT FÖRTÄLJA	43
5. VÅR ANNONS FÖRSKAFFAR OSS ETT BESÖK	51
6. TOBIAS GREGSON VISAR VAD HAN DUGER TILL ...	60
7. LJUS I MÖRKRET	71

ANDRA DELEN.

I DE HELIGAS RIKE.

1. PÅ DEN STORA SALTSTEBBEN	85
2. UTAHS ROS	96
3. JOHN FERRIERS SAMTAL MED PROFETEN	104
4. FLYKTEN	110
5. HÄMNDENS ÄNGLAR	121
6. FORTSÄTTNING PÅ DOKTOR JOHN WATSONS »MIN- NEN OCH HÅGKOMSTER»	132
7. SLUTET	145

FÖRSTA DELEN

UTDRAG UR F. D. REGEMENTSLÄKARE JOHN
H. WATSONS »MINNEN OCH HÅGKOMSTER».

FÖRSTA DELEN

UTDRAG UR H. D. KONGREGATIONENS JOURNAL
H. WATSONS MENSKA OCH HÄLSÖSTILL

FÖRSTA KAPITLET.

MR SHERLOCK HOLMES.

År 1878 tog jag min medicine doktorsexamen vid universitetet i London och begav mig därefter till Netley för att genomgå militärläkarekursen. Sedan jag därstädes avslutat mina studier, blef jag som bataljonsläkare anställd vid 5:te Northumberlandska fusilierregementet. Detta var den tiden förlagt i Indien, och innan jag hunnit dit, hade redan det andra kriget med Afghanistan utbrutit. När jag landsteg i Bombay, fick jag veta, att den kår, jag tillhörde, redan ryckt fram genom bergpassen och befann sig ett gott stycke in på fiendens område. Jag följde emellertid genast efter i sällskap med en mängd officerare, vilka befunno sig i samma belägenhet som jag, och lyckades oskadd uppnå Candahar, där jag omedelbart inträdde i tjänstgöring.

Fälttåget medförde åt många bland deltagarne befordran och utmärkelser; mig hade det ingenting annat att bjuda på än missöden och olyckor. Jag förflyttades från min brigad till ett Berkshire-regemente, med vilket jag deltog i det olycksdigra slaget vid Maiwand. Där sårades jag i ena axeln av en Jesailkula, som splittrade benet och snuddade vid pulsådern. Jag skulle ofelbart ha fallit i händerna på de barbariska Ghalis, om min ordonnans, Murray, ej varit så ovanligt rådig och tilltagsen; han kastade mig upp på en av packhästarna och lyckades föra mig i säkerhet inom de engelska skyttelinierne.

Plågad av sårfeber och utmattad av de många vedermödor jag utstått, fördes jag tillika med en hel mängd andra olyckskamrater till det lilla sjukhuset i Peshawur. Här hämtade jag mig småningom och hade hunnit så långt på bättringsvägen, att jag var i stånd att gå omkring i de olika sjuksalarna och till och med ligga och sola mig på verandan, när jag angreps av tyfus, detta våra indiska besittningars plågoris. Under flere månader förtvivlade man om att kunna rädda mitt liv, och när jag slutligen lyckligt och väl genomgått krisen och blivit konvalescent, var jag så svag och utmärglad, att läkarne beslöto fortast möjligt skicka mig tillbaka till England. Följaktligen inskeppades jag på transportfartyget Orontes och landsteg jag efter en månads färd i Plymouths hamn, med oåterkalleligen förlorad hälsa, men med nådigt tillstånd av en faderlig regering att använda de nästkommande nio månaderna på att söka återvinna henne.

Jag ägde inga närmare släktingar i England och var därför fri som vinden — så fri åtminstone, som en inkomst av tio kronor om dagen tillåter en karl att vara. Under dylika omständigheter var det ju heit naturligt, att jag genast begav mig direkt till London, denna stora malström, dit kejsardömetts alla lättingar och drönare dragas — och där de försvinna. Jag tillbrakte någon tid på ett privathotell i »The Strand», där jag förde en planlös, onyttig tillvaro och gjorde av med en massa pengar, mycket mer än jag egentligen hade råd till. Slutligen blev mina finansers tillstånd så oroväckande, att jag ansåg mig nödsakad lämna huvudstaden och slå mig ner på bondlandet eller ock alldeles ändra levnadssätt. Jag valde det senare alternativet och beslöt att genast flytta från det dyra hotellet och skaffa mig rum i en billigare stadsdel.

Samma dag jag fattat nämnda beslut, stod jag en stund inne på Criterionbaren. Plötsligt fick jag ett kraftigt slag på axeln; jag vände mig om och kände igen unge Stamford, som varit min underläkare på garnissonssjukhuset. Åsynen av ett vänligt ansikte

verkar, särskilt i Londons stora vildmark, behagligt på den, som känner sig ensam och övergiven. I forna dar hade Stamford just aldrig tillhört mina sköteväänner, men nu hälsade jag med största hjärtlighet på honom, och han å sin sida tycktes glad över att ha råkat mig. I min översvallande glädje bjöd jag honom att äta lunch med mig på »The Holborn», och vi begåvo oss tillsammans dit i en droska.

»Vad i all världen har du gjort med dig, Watson?» frågade Stamford med oförställd förvåning, under det vi rasslade fram genom Londons folkuppfyllda gator. Du är så mager som en skrika och så brun som en hasselnöt.»

Jag gav honom en kort översikt av mina äventyr och hade knappt slutat, när vi nått vår bestämmelseort.

»Din stackare!» sade han beklagande, sedan han hört min berättelse. »Och vad gör du nu för tiden?»

»Ser mig om efter bostad,» svarade jag. »Jag håller på att söka lösa det svåra problemet att få trevliga rum för billigt pris.»

»Det är ganska egendomligt,» anmärkte min vän, »men du är den andra personen i dag, som med samma ord sagt samma sak till mig.»

»Och vem var den första?» frågade jag.

»En karl, som arbetar i kemiska laboratoriet uppe på sjukhuset. Han beklagade sig i morgse över, hur omöjligt det var att få tag på någon, som ville tillsammans med honom överta en trevlig liten våning, han hade reda på, men som var för dyr för hans villkor.»

»Å tusan!» utropade jag. »Om han behöver någon, som delar rum med sig, så är jag rätte mannen. Jag vill mycket hellre ha en rumskamrat än bo alldeles ensam.»

Unge Stamford kastade över sitt vinglas en forskande blick på mig.

»Du känner inte Sherlock Holmes ännu,» sade han. »Kanske skulle du inte tycka särdeles mycket om att ha honom till beständigt sällskap.»

»Vad har du emot honom?» frågade jag.

»Å, jag har inte sagt, att jag hade något emot honom just. Han har bara litet besynnerliga idéer — han intresserar sig mer än vanligt för vissa grenar av vetenskapen. För allt, vad jag vet, är han en präktig, hederlig karl.»

»Medicine studerande, antagligen?» sade jag.

»Nej — men jag har ingen aning om, vad han ämnar bli. Han är styv i anatomi och alldeles ovanligt skicklig i kemi; jag tror likväl inte, att han tagit någon läkare-examen. Han har studerat på ett mycket planlöst och excentriskt sätt, men det oaktat har han förvärvat sig en så otrolig mängd kunskaper av allehanda slag, att det skulle slå vilken professor som helst med häpnad.»

»Har du aldrig frågat honom, vad han ämnar bli?» sade jag.

»Nej. Han är ej lätt att komma inpå livet, fast han kan vara meddelsam nog, när lusten faller på.»

»Jag skulle gärna vilja råka honom», sade jag. »Om jag ska' bo tillsammans med någon, såge jag helst, att denne någon hade stillsamma, regelbundna vanor. Jag är ännu ej stark nog att stå ut med mycket liv och rörelse omkring mig. I Afghanistan hade jag så övernog av den saken, att det bör kunna räcka för återstoden av min jordiska tillvaro. Hur ska' jag kunna få träffa din vän?»

»Han träffas säkrast på laboratoriet», svarade Stamford. »Antingen undviker han stället hela veckor igenom, eller arbetar han där från morgon till kväll. Om du vill, kunna vi ju åka dit tillsammans efter lunchen.»

»Med största nöje», svarade jag, och vårt samtal tog därefter en annan vändning.

Under det vi, sedan vi lämnat restaurationen, begåvo oss på väg till sjukhuset, gav Stamford mig några

fler upplysningar om den person, som jag ämnade söka få till rumskamrat.

»Du får ej skjuta skulden på mig, om du ej lyckas komma överens med honom,» sade Stamford. »Jag vet ingenting mer om honom än det lilla, jag lyckats uppsnappa under våra möten i laboratoriet. Du föreslog själv den här affären, och du får själv bära följderna.»

»Om vi ej lyckas komma överens med varandra, är det ju lätt att skiljas,» svarade jag. »Men det tycks mig,» tillade jag och såg forskande på min vän, »som om du har något särskilt skäl att vilja två dina händer i den här saken. Har karlen ett oregerligt lynne, eller vad är det? Tag bladet från munnen, är du hederlig.»

»Det finns mångt och mycket, som det ej är lätt att med ord beskriva,» sade Stamford skrattande. »Holmes är litet för vetenskapligt anlagd, tycker jag; han är mer än vanligt kallblodig och känslöslös. Jag har ej svårt föreställa mig, att han skulle kunna vara i stånd att ge en god vän en nypa av det sist upptäckta vegetabiliska lutsaltet, inte av elakhet, förstår du — visst inte — utan av lust att lära känna dess verkningar. För att göra honom rättvisa, så tror jag, att han lika gärna skulle vara beredd på att försöka experimentet på sig själv. Han tycks äga en outsläcklig törst, en formlig passion, för noggranna, detaljerade kunskaper.»

»Det är ju en god sak.»

»Ja, men den kan drivas till ytterlighet. När det går så långt, att han tilldelar liken i obduktionsrummet käpprapp, då kan nog kunskapstörsten sägas ha antagit en något egendomlig form.»

»Tilldelar liken käpprapp?»

»Ja, för att få reda på, om blåmärken kunna uppstå, sedan döden inträtt. Jag såg med egna ögon, när han gjorde det.»

»Och ändå säger du, att han ej studerar till läkare?»

»Ja, det säger jag. Himlens vete, vad avsikt han

har med sitt studerande. Men nu äro vi framme, och du får själv bilda dig ett omdöme om honom.»

Medan Stamford ännu talade, veko vi in på en trång bakgata och trädde genom en låg sidoport in i en av det stora sjukhusets flygelbyggnader. Här befann jag mig på välkänd mark och behövde ingen vägvisare, när vi gingo uppför den höga stentrappan och genom den smala korridoren med sin långa sträcka kalkrap-pade väggar och rader av brunmålade dörrar. Längst borta i korridoren ledde en låg, välvd gång in till det kemiska laboratoriet.

Detta var ett stort, högt rum, vars alla väggar voro betäckta med hyllor, fullsatta av en otalig mängd flaskor. Här och var stodo breda, låga bord, belamrade med retorter, provrör, små Bunsen-lampor, i vilka lätta, blåskimrande lågor fladdrade. Det fanns endast en person i rummet; denne satt vid ett bord längst borta i ena hörnet och tycktes alldeles fördjupad i sitt arbete. Vid ljudet av våra steg såg han upp, reste sig hastigt och utstötte ett högt rop av glädje.

»Jag har funnit det! Jag har funnit det!» skrek han till min kamrat och sprang fram till oss med ett provrör i handen. »Jag har upptäckt ett ämne, som reagerar för hæmoglobin och endast för det!»

Om han hade funnit en guldgruva, hade hans anletsdrag ej kunnat uttrycka större förtjusning.

»Doktor Watson — Mr. Sherlock Holmes», presenterade Stamford.

»Hur står det till med er?» sade Mr. Sherlock Holmes vänligt deltagande och tryckte min hand med en styrka, som jag ej skulle ha tilltrött honom. »Ni har varit i Afghanistan, märker jag.»

»Hur i all världen vet ni det?» frågade jag, alldeles utom mig av förvåning.

»Bry er inte om det,» svarade han småskrattande. »Nu är det bara fråga om hæmoglobinet. Ni inser tvivelsutan betydelsen av min upptäckt?»

»Den är troligen högst intressant — i vad det kemiska angår», sade jag, »men praktiskt sett — — —»

»Men inser ni då ej, att det är den mest praktiska mediko-legala upptäckt, som blivit gjord under de sista åren? Inser ni ej, att den ger oss ett oomtvistligt bevis gent emot blodfläckar? Kom fram hit!»

I sin iver grep han tag i min rockärm och drog mig med sig fram till bordet, vid vilket han nyss arbetat.

»Här ha vi litet friskt blod,» sade han, stack en lång nål i sitt ena finger och lät en stor droppe blod rinna ner i ett provrör.

»Nu skall jag spåda ut den här bloddroppen med en hel liter vatten. Ni märker själv, att blandningen ser ut som klart, rent källvatten. Blodmängden kan ej vara större i förhållande till vattenmängden än 1 på 1,000,000. Men jag tvivlar likväl ej på resultatet.»

Under det han talade, kastade han in i röret ett par små vita, kristallartade korn och tillsatte några droppar av en genomskinlig vätska. Inom ett ögonblick antog kärlets innehåll en mörkbrun färgton och ett brunt slam avsatte sig på glasrörets botten.

»Å, se, se!» utbrast Sherlock Holmes. Han klapade händer och såg lika förtjust ut som ett barn, som fått en ny leksak.

»Vad säger ni om det?»

»Det tycks vara ett mycket fint, vanskligt prov.»

»Härligt! Storartat! Det gamla provet med guaiacum var ytterst klumpigt och osäkert. Så är även förhållandet med den mikroskopiska undersökningen av bloddropparne. Denna senare undersökning är alldeles värdelös, om blodfläckarne äro ett par timmar gamla. Men det här provet tycks utfalla lika säkert, vare sig blodet är friskt eller torrt. Hade denna upptäckt blivit gjord förr, skulle hundratals människor, som nu vandra fria omkring på jorden, länge sedan ha måst plikta för sina ogärningar.»

»Tror ni det?» sade jag en smula häpen.

»Utslagen i brottmål bero mycket ofta bara på den enda saken. En man misstänkes kanske för ett brott först hela månader efter detta blivit begånget.

Hans linne och hans kläder bli undersökta, och man finner rödbruna fläckar på dem. Härröra dessa fläckar från blod eller lera, rost eller fruktsaft, eller vad kan väl ha orsakat dem? Denna fråga har brakt mer än en sakkunnig i förtvivlan, och varför? Jo, emedan man ej ägde något fullt tillförlitligt prov. Nu ha vi Sherlock Holmes-provet och svårigheten är övervunnen.»

Hans ögon strålade, när han sade detta. Han lade handen på hjärtat och bugade sig för en av hans inbillning frambesvuren, applåderande folkmassa.

»I så fall ber jag att få lyckönska er,» sade jag, förvånad över hans hänförelse.

»Vi hade ju målet mot von Bischoff i Frankfurt förra året. Han skulle med all säkerhet ha blivit hängd, om min upptäckt då varit gjord. Och så ha vi Mason från Bradford, och den omtalte Müller, och Lefèvre från Montpellier och Samson från New Orleans. Jag skulle kunna nämna tjuvtals fall, för vilka detta prov hade varit avgörande.»

»Ni tycks vara ett levande brottmålslexikon,» sade Stamford skrattade. »Ni borde ge ut en tidning, som behandlade dylika ämnen. Kalla den *'Polisnytt från flydda dagar'*.»

»Det kunde bli en mycket underhållande lektyr,» anmärkte mr Sherlock Holmes, i det han lade en bit plåster på sitt sårade finger. »Jag måste vara försiktig,» tillade han och vände sig leende mot mig, »jag handskas så ofta med gifter.» Han sträckte fram handen, medan han talade, och jag såg, att den var fläckad av starka syror och nästan spräcklig av små plåsterlappar.

»Vi ha kommit hit i och för affärer,» sade Stamford, som slagit sig ner på en hög, trebent stol och nu med foten sköt fram en likadan till mig.

»Min vän här söker efter rum, och eftersom ni beklagat er över, att ingen vill dela med er den våning, ni funnit, tyckte jag det passade bra att göra er bekanta med varandra.»

Sherlock Holmes blev förtjust över idén att delarum med mig.

»Jag har en liten våning vid Baker Street i kikaren,» sade han; »den skulle passa oss alldeles förträffligt. Ni bryr er väl ej om tobaksrök, hoppas jag?»

»Jag röker alltid »Jack Tar» själv,» svarade jag.

»Den är god nog. Jag har vanligen en massa kemikalier framme och gör små experiment allt emellanåt. Skulle det genera er?»

»Visst inte.»

»Låt mig se — vilka andra ovanor har jag? Jo, jag blir melankolisk ibland, och då händer det, att jag ej öppnar min mun på hela dagen. Men ni får inte tro, att jag är vid dåligt lynne. Låt mig bara vara i fred, så går det snart över. Vad har ni att säga om er själv? Det är bra att känna till det värsta om varandra, när man ska' sätta bo tillsammans.»

Jag skrattade åt detta korsförhör.

»Jag har en hundvalp,» sade jag, »och jag avskyr scener och bråk, emedan mina nerver äro ömtåliga, och jag stiger ibland upp förfärligt sent, och jag är rysligt lat. Jag har andra ovanor, när jag är frisk, men dessa äro de förnämsta för närvarande.»

»Innesluter ni fiolspel i vad ni kallar 'bråk'?» frågade han.

»Det beror på spelet,» var mitt svar. »God fiolmusik är en fest för gudar, dålig — — — — —»

»Å, det är bra» inföll han med ett muntert skratt. »Jag tror, att vi kunna anse saken avgjord — det vill säga, så framt rummen falla er i smaken.»

»När kan man få se dem?»

»Kom och hämta mig här i morgon middag vid tolvtiden, så gå vi tillsammans och göra upp affären.»

»Jag skall infinna mig på slaget 12,» sade jag och skakade hand med honom.

Vi lämnade honom bland hans kemikalier och styrde våra steg till mitt hotell.

»A propos,» sade jag, i det jag plötsligt blev stående och vände mig till Stamford, »hur tusan kunde

En studie i rött.

karlen veta, att jag varit i Afghanistan?» Min vän smålog litet hemlighetsfullt.

»Det är just en av hans små egenheter,» svarade han. »Det finns fler än du, som gärna velat veta, hur han får reda på saker och ting.»

»Å, är det en hemlighet?» utbrast jag och gnuggade förnöjd händerna. »Det var ju mer än vanligt intressant. Tack ska' du ha, för det du förde oss tillsammans! 'Det förnämsta ämnet för människornas studier är människan' vet du väl.»

»Ja, du får ju slå dig på att studera karlen då,» sade Stamford, i det han tog avsked av mig. »Du kommer nog att finna, att han är en svår nöt att knäcka. Jag slår vad om, att han får veta mer om dig, än du om honom. Far väl!»

»Far väl!» svarade jag och fortsatte min väg fram till hotellet, djupt intresserad av den bekantskap, jag nyss gjort.

ANDRA KAPITLET.

KONSTEN ATT DRAGA SLUTSATSER.

Sherlock Holmes och jag träffades följande dag på utsatt tid och besågo tillsammans den lilla våningen i Nr 221 B. Baker Street, om vilken han vid vårt första möte talat. Den bestod av två bekväma sovrums och ett stort luftigt vardagsrum, trevligt möblerat och med ljuset inströmmande genom två höga fönster. Rummen tycktes i alla avseenden passande, och priset var så billigt, att vi utan tvekan beslöto hyra dem och genast ta dem i besittning. Samma kväll flyttade jag mina saker dit från hotellet, och morgonen därpå anlände Sherlock Holmes med en hel massa koffertar och lådor. Under ett par dar hade vi full sysselsättning med att packa upp och ordna våra tillhörigheter; när detta var gjort, slogo vi oss till ro och började snart känna oss hemmastadda.

Holmes var sannerligen ingen besvärlig människa att komma till rätta med. Han var lugn och stilla i sitt sätt, och hans vanor voro ytterst regelbundna. Sällan satt han uppe efter kl. 10 på kvällen, och vanligen hade han ätit frukost och gått ut, långt innan jag stigit upp på morgonen. Emellanåt tillbrakte han en dag eller två i det kemiska laboratoriet; ibland besökte han obduktionsrummet, och ofta företog han långa promenader, vanligen till de fattigaste och ruskigaste delarne av staden. Ingenting kunde hejda hans iver, när han var i arbetstagen, men någon gång inträdde en reaktion, och han kunde då hela dagar igenom ligga utsträckt på en soffa i vårt vardagsrum utan att säga ett ord eller göra en rörelse. Vid dessa tillfällen märkte jag, att hans ögon hade ett så drömmande, frånvarande uttryck, att jag kunde ha misstänkt honom för att begagna något slags narkotiskt medel, om ej hans regelbundna, måttliga levnadssätt uteslutit varje sådan tanke.

Allt efter som tiden gick, blev mitt intresse för hans personlighet och min nyfikenhet, rörande hans planer och mål här i livet, allt starkare och starkare. Hans utseende var ock ägnat att ådraga sig även en flyktig betraktares uppmärksamhet. Han var över sex fot lång och så ovanligt mager, att han föreföll mycket längre. Ögonen voro skarpa och genomträngande, med undantag av de tider då han »låg i dvala»; den smala örnnäsan gav åt hela ansiktet ett uttryck av hurtighet och bestämdhet; den något framstående, tvära hakan tillhörde en person, som mer än väl vet, vad han vill. Händerna voro ständigt fläckade av bläck och kemikalier, men han egde en sällsynt stor förmåga att hantera saker varsamt och lätt; jag hade ofta tillfälle att beundra denna hans egenskap, när han experimenterade och begagnade sina ytterst ömtåliga instrument.

Läsaren skall kanske anse mig för en riktig gammal skvallerkäring, när jag bekänner, i hur hög grad denne man retade min nyfikenhet och hur ofta jag för-

sökte att lyfta den slöja av förbehållsamhet, i vilken han insvept sig. Må man dock, innan man sätter sig till doms, komma ihåg, hur ensligt och ändamålslost mitt liv var, och hur oerhört litet jag hade att skänka min uppmärksamhet åt. Mitt helsotillstånd förbjöd mig att gå ut, så framt vädret ej var ovanligt mildt, och jag hade inga vänner, som kommo och fördrevo en stund med muntert prat. Under dylika omständigheter var det ju ej underligt, om jag livligt intresserade mig för min rumskamrat och tillbrakte en stor del av min tid med att söka genomtränga det hölje av hemlighetsfullhet, med vilket han älskade att omgiva sig.

Han studerade ej medicin. Till svar på min fråga hade han själv bekräftat Stamfords åsikt om den saken. Ej heller tycktes han fullfölja några studier, som kunde berättiga honom att avlägga någon vetenskaplig examen och skaffa honom inträde på den lärda banan. Och likväl voro hans iver och hans intresse för vissa studier alldeles beundransvärda, och i en del ämnen voro hans insikter så utomordentligt vidsträckta och djupgående, att de formligen kommo mig att häpna. Säkerligen skulle ingen människa, som ej haft ett bestämt mål i sikte, brytt sig om att skaffa sig sådan noggrann, detaljerad kunskap i vissa grenar av vetenskapen. Den, som planlöst driver sina studier, förvärvar sällan någon lärdom. Ingen belastar sitt minne med en mängd detaljer, så framt han ej har goda, välgrundade skäl därför.

Hans okunnighet i vissa ämnen var lika anmärkningsvärd som hans stora kunskaper i andra. Han tycktes ej ha den allra minsta aning om vår tids litteratur, filosofi eller politik. När jag en gång citerade Thomas Carlyle, frågade han helt naivt, vem denne var och vad han hade gjort. Min förvåning nådde emellertid sin höjdpunkt, när jag tillfälligtvis kom under fund med, att han ej hade minsta reda på Copernici teorier eller ens på solsystemets sammansättning. Att någon civiliserad varelse i nittonde århundradet

ej skulle veta, att jorden rör sig kring solen, föreföll mig så otroligt, att jag knappt kunde fatta det.

»Du ser mer än lovligt överraskad ut,» sade han, leende åt min synbara förvåning. »Nu när jag vet det, måste jag göra mitt bästa för att kunna glömma det.»

»Glömma det!»

»Ja, ser du,» sade han förklarande, »jag anser, att en människas hjärna närmast liknar en tom liten vindskammare, och att man själv bör förse den med de möbler, man tror sig ha mest nytta av. En narr tar in allt möjligt skräp, han får tag uti, så att de kunskaper, han verkligen behöver, bli aldeles undanträngda eller så hopblandade med en massa andra saker, att han ej kan komma åt dem, när han vill. Den skicklige arbetaren däremot är mycket noga med vad han tar in i sitt lilla vindrum. Han vill ej ha något annat än de verktyg, som kunna hjälpa honom att utföra sitt arbete, men av dessa verktyg skaffar han sig det största möjliga förråd och håller dem alla i fullgott skick. Det är ett misstag, om man tror, att det lilla »hjärnkontoret» har elastiska väggar, de där kunna uttänjas hur långt som helst. Var övertygad om, att den tid kommer, då du för varje nytt tillägg i ditt kunskapsförråd glömmet något, som du förut visste. Det är därför av största vikt att ej låta onyttigt vetande uttränga det nyttiga.»

»Men solsystemet!» invände jag.

»Vad tusan har jag med det att göra?» avbröt han otåligt. »Du påstår, att vi röra oss kring solen. Om vi nu rödde oss kring månen, skulle det ej ha minsta betydelse varken för mig själv eller för mitt arbete.»

Jag hade på tungan att fråga honom, vari detta arbete egentligen bestod, men någonting i hans sätt sade mig, att den frågan ej skulle bli väl upptagen. Jag funderade emellertid på vår korta konversation och försökte att dra mina slutsatser av densamma.

Han hade sagt, att han ej brydde sig om att förvärva kunskaper, som ej voro nödvändiga eller nyttiga för hans mål här i livet. Följaktligen var allt vad han

visste och kunde sådant, som tjänade honom till nytta. I minnet uppräknade jag alla de olika ämnen, i vilka han visat sig mer än vanligt hemmastadd. Jag tog till och med fram en blyertspanna och antecknade dem. När jag slutat dokumentet, kunde jag ej annat än småle. Så här tedde det sig:

Sherlock Holmes' kunskapsföråd.

- I. Insikt i litteratur: ingen.
- II. Insikt i filosofi: ingen.
- III. Insikt i astronomi: ingen.
- IV. Insikt i politik: svag.
- V. Insikt i botanik: ojämn. Har väl reda på beladonna, opium och gifter i allmänhet. Känner ej det minsta till praktisk trädgårdsskötsel.
- VI. Insikt i geologi: grundlig men begränsad. Kan med ett enda ögonkast känna olika jordarter från varandra. Har efter en promenad visat mig fläckar av gatsmuts på sina byxor och har genom att undersöka lerans färg och beståndsdelar kunnat säga mig, från vilken stadsdel i London fläckarne härrörde.
- VII. Insikt i kemi: vidsträckt och djupgående.
- VIII. Insikt i anatomi: noggrann, men utan system.
- IX. Insikt i sensations-litteratur: otroligt stor och vittomfattande. Tycks känna till varenda detalj i vartenda brott, som blivit begånget i vårt århundrade.
- X. Spelar bra fiol.
- XI. Är duktig boxare och fäktar bra på florett och värja.
- XII. Har god, praktisk kännedom om Englands lagväsen.

När jag kommit så långt i mina anteckningar, kastade jag i förtvivlan papperet in i elden.

»Om jag bara kunde räkna ut, vad karlen menar med att skaffa sig alla dessa olikartade kunskaper, och upptäcka ett yrke, i vilket han har nytta af dem,» sade jag till mig själv; »men det är nog omöjligt. Bäst är att ge upp försöket genast.»

Jag ser, att jag nämnt hans skicklighet i fiolspel.

Den var anmärkningsvärt stor, men godtycklig, som alla hans andra kunskaper. Att han kunde spela »stycken» och svåra »stycken» till på köpet, det vet jag, ty på min begäran spelade han flere gånger Mendelsohns »Lieder» och andra av mina favoritkompositioner. Men när man lämnade honom i fred, spelade han sällan några kända melodier. Ibland om kvällarna satte han sig bekvämt tillrätta i sin länstol, slöt ögonen och gned sakta strängarne på fiolen, som vilade på hans knä. Emellanåt voro de toner, han framkallade, välljudande och svårmodiga, ofta voro de muntra och fantastiska. De återgävo tydligt nog den sinnesstämning, i vilken han befann sig, men huruvida musiken underlättade hans tankegång eller om den endast var resultatet av en nyck eller en idé, var mer än jag kunde komma underfund med. Jag hade måhända gjort invändning mot dessa nervretande musikstunder, om det ej varit så, att han ofta avslutat dem genom att spela en hel följd av mina älsklingsmelodier såsom ett slags ersättning för det tålmodssprov han låtit mig undergå.

Under de första veckorna fingo vi inga besök, och jag började tro, att min kamrat led lika stor brist på vänner som jag. Men jag fann snart, att han hade många bekanta, och att dessa tillhörde de mest olika samhällsklasser. En liten blek, mörkögd, spetsnäst karl, som presenterades för mig som Mr. Lestrade, kom till oss tre à fyra gånger i veckan. En morgon fick Sherlock Holmes besök av en ung, elegant klädd dam, som stannade kvar en dryg halvtimme. På kvällen samma dag tog han emot en gråhårig, avsigkommen individ, tydligen en jude, som handlade med gamla kläder. Han tycktes vara mycket upprörd och följdes hack i häl av en äldre kvinna, kippskodd och okammad. Vid ett annat tillfälle hade en gammal vithårig herre ett längre samtal med min kamrat; en annan gång infann sig en stationskarl i sin välkända uniform. När någon av dessa varandra så olika individer anmäldes, brukade Sherlock Holmes be mig att ensam få disponera vårt gemensamma vardagsrum, och jag drog mig

genast tillbaka till min sängkammare. Han bad alltid om ursäkt för att han nödgades besvara mig.

»Jag är tvungen att begagna det här rummet som ett slags kontor,» sade han. »De besökande äro mina klienter.»

Åter hade jag ett ypperligt tillfälle att göra honom en rakt på sak gående fråga, och åter hindrade min finkänslighet mig från att så gott som tvinga en annan människa att skänka mig sitt förtroende. Jag inbillade mig, att han hade något starkt vägande skäl för att ej vilja häntyda på sina affärer, men han skingrade snart mina misstankar genom att själv ge sig in på ämnet.

Det var den 4:de mars, en dag, som jag av flere skäl ej lätt glömmmer. Jag steg upp något tidigare än vanligt och fann, att Sherlock Holmes ej hade slutat sin frukost. Vår värdinna var så van vid mina sena morgontimmar, att mitt kuvert ej var framsatt och mitt kaffe ej tillagat. Med karlars vanliga oresonliga häftighet ringde jag och sade strävt ifrån, att jag var färdig. Min kamrat tuggade tyst på sin smörgås, och jag tog upp en tidskrift, som låg på bordet. I akt och mening att fördriva tiden med läsning, öppnade jag det lilla häftet; en av artiklarne var utmärkt med ett tjockt blyertsstreck, och helt naturligt fängslades min blick genast därav.

Avhandlingens något högtravande titel var »*Livets bok*», och författaren sökte framvisa, hur mycket en uppmärksam iakttagande människa kan lära genom att noggrannt och systematiskt undersöka allt, som kommer i hennes väg. Innehållet i den ej särdeles långa artikeln tycktes mig vara en sällsam blandning av skarpsinniga påhitt och orimliga dumheter. Bevisföringen var logisk och duktigt gjord, men slutledningen föreföll mig både långsökt och enfaldig. Författaren ansåg, att man av ett blixtnabbt övergående ansiktsuttryck, en muskelryckning eller ett ögonkast skulle kunna sluta sig till en människas innersta tankar. Bedrägeri var enligt hans åsikt en omöjlighet inför

den, som vant sig vid att ständigt iakttaga och analysera. Hans slutledningar voro lika säkra och ofelbara, som i de flesta av Euclides' propositioner. Så häpnadsväckande skulle de resultat, han uppnådde, te sig för den oinvigde, att man skulle anse honom för en trollkonstnär, ända tills dess man lärt sig de medel, av vilka han betjänade sig.

»Av en droppe vatten,» sade författaren, »skulle en logiker kunna sluta sig till att ett världshav eller ett Niagara existerade, utan att varken ha hört talas om eller själv sett någotdera.

Livet är en stor, sammanhängande kedja, vars sammansättning och beståndsdelar bli kända för oss, så snart vi fått se en enda av dess otaliga länkar. Likt alla andra konster och vetenskaper kan konsten att analysera och draga slutsatser förvärfvas endast genom långvarigt och flitigt studium, men vårt jordeliv är för kort att tillåta oss hinna uppnå någon högre grad av skicklighet i densamma.

Må den, som vill lära sig den konsten, börja med att lösa de enklaste problemen, innan han vänder sin uppmärksamhet åt sakens andliga och moraliska sidor, vilka förete de största svårigheterna. Må han, när han träffar en medmänniska, lära sig att med ett enda ögonkast läsa dennas historia — inse det kall, hon följer, det yrke, hon utövar. Hur barnslig en dylik samsättning än må synas, skärper den dock observationsförmågan och lär, *vart* man skall se och *varpå* man skall se. En människas verksamhet här i livet kännetecknas tydligt nog av hennes naglar, hennes rockärm, hennes fotbeklädning, hårdnaderna på hennes pekfinger eller tumme, hennes ansiktsuttryck, hennes kragar och manschetter — av tusen och en dyliga småsaker. Att de alla tillsammans ej skulle lyckas ge en intelligent person svar på hans frågor, tycks mig nästan otroligt.»

»Sådant fördömt snack!» utbrast jag och slängde tidskriften från mig på bordet. »Jag har aldrig i hela mitt liv läst värre smörja!»

»Vad är det fråga om?» sade Sherlock Holmes.

»Det är den här avhandlingen,» sade jag och pekade på det oskyldiga lilla häftet med min äggsked, i det jag slog mig ner vid frukostbordet. »Jag ser, att du har läst den — du har ju satt märke för den. Den är bra hopkommen, det måste erkännas, men den retar mig i alla fall. Den är tydligen ett påhitt av någon stackars gammal teoretiker, som i sin ensliga lilla studerkammare kläckt ut alla dessa paradoxer. Den innehåller inte ett enda uns sunt, praktiskt förnuft. Jag skulle gärna vilja se den, som kokat ihop dessa enfaldiga fraser, införd i en tredjeklassvagn här på underjordiska järnbanan och ombedd att uppge alla sina medpassagerares yrken. Jag skulle hålla tusen mot ett på honom.»

»Du skulle förlora dina pengar,» sade Holmes lugnt.

»Vad avhandlingen angår, så har jag skrivit den.»

»Du!»

»Ja — just jag. Jag kan både observera och dra slutsatser. De teorier, jag framlagt i den här tidskriften, och dem du anser så enfaldiga, äro i själva verket ovanligt praktiska — så praktiska, att jag har dem att tacka för mitt dagliga bröd.»

»Hur så?» frågade jag ofrivilligt.

»Jo, ser du, jag har ett enastående yrke — jag är troligen den ende i världen av mitt slag: jag är en konsultativ detektiv, om du förstär, vad de orden innebära. Här i London ha vi massor av detektiver, vilka avlönas av regeringen, och massor av sådana, som arbeta för egen räkning. När de stackarna ej veta, vad de skola ta sig till, komma de hit till mig och, jag leder dem på rätt spår. De framlägga för mig alla bevis, de äga, och tack vare min kännedom om brottmålnens historia, är jag mestadels i stånd att visa dem den väg, på vilken de böra slå in.

Alla brottsliga handlingar äga en viss familjelikhet med varandra, och om man känner till detaljerna i tusen olika brottmål, vore det väl underligt, om man ej skulle lyckas komma det tusendeförsta på spåret.

Lestrade är en välkänd detektiv. Han körde fast här-
omdagen i en förfalskningshistoria, och det var därför
han kom hit till mig.»

»Och alla de andra som söka dig?»

»De ha i de flesta fall blivit hitskickade av privata
undersökningsbyråer. Alla ha de av en eller annan or-
sak råkat i knipa och kommo hit för att få hjälp. Jag
hör på deras berättelse, de höra på mina utläggningar
och råd, och så stoppar jag min betalning i fickan.»

»Menar du,» sade jag, »att du kan sitta här inne
på ditt rum och lösa upp knutar, som ingen annan lyc-
kats bli slug på?»

»Ja, det menar jag. Jag har ett slags medfödd be-
gåvning för dylikt. Emellanåt kan det ju förekom-
ma ett fall, som är litet mer än vanligt kvistigt att
reda ut. Då måste jag röra på mig och se saker och
ting med egna ögon. Jag äger ett stort förråd av spe-
cialkunskaper, som jag använder till att lösa dylika pro-
blem, ser du, och som betydligt underlättar arbetet för
mig. De där reglerna, som jag framställt i min av-
handling och som nyss uppväckte hela ditt förakt, äro
mig i praktiken till ovärderlig nytta. Att observera, att
noga ge akt även på de minsta småsaker, har hos mig
blivit en andra natur. Du syntes överraskad, när
jag, första gången vi råkades, sade dig, att du hade
kommit från Afghanistan.»

»Någon hade naturligtvis talat om det för dig.»

»Vem skulle det varit? Nej, min vän, jag visste,
att du kom från Afghanistan. Till följd av lång vana
lupo tankarne så snabbt genom min hjärna, att jag
hunnit fram till slutledningen utan att vara medveten
om några språng. Sådana funnos dock. Tankeked-
jan var denna: här är en herre av läkaretyp, men med
en militärs min och hållning. Han är alltså militär-
läkare. Han har just nyss kommit från tropikerna,
ty hans hy är alldeles mörk; men hans naturliga hud-
färg är ljus, det syns på handlovarne. Han har ut-
stått mödor och besvärligheter, och han har varit sjuk,
något, som hans tärda drag tydligen utvisa. Hans

vänstra arm har blivit skadad, ty han för den på ett stelt, onaturligt sätt. Var i tropikerna har en engelsk militärläkare kunnat vara utsatt för umbäranden och lidanden och ha fått sin arm sårad? I Afghanistan, naturligtvis. För hela tankegången behövdes ej ens en sekund. Jag anmärkte, att du kom från Afghanistan, och du blev tydligen mycket förvånad.»

»Det tycks lätt nog, så som du nu förklarar det,» sade jag småleende. »Du påminner mig om Edgar Allen Poe's »Dupin». Jag hade ingen aning om att dylika individer existerade annat än i romaner.»

Sherlock Holmes steg upp och tände sin pipa.

»Du tror nog, att du säger mig en artighet, när du jämför mig med Dupin,» sade han. »Men enligt min åsikt var Dupin just inte någon särdeles intelligent karl. Det där knepet, han hade, att sedan han en hel kvart suttit alldeles moltyst, helt omotiverat avbryta sina vänners tankegång med en eller annan till saken ej hörande anmärkning, var i mitt tycke anspråksfullt och intetsägande. Han hade en viss förmåga att analysera, det är santt, men han var ingalunda ett sådant fenomen, som Poe tycks ha inbillat sig.»

»Har du läst Gaboriau's arbeten?» frågade jag.

Sherlock Holmes fnös föraktligt.

»Motsvarar Lecoq din tanke om, hurudan en detektiv bör vara?»

»Lecoq var en eländig stympare,» svarade han med märkbar förgelse i ton och sätt. »Han ägde ej mer än *en* framstående egenskap — sin utomordentliga energi. Den boken gjorde mig formligen sjuk. Det gällde att identifiera en okänd fånge. Jag kunde ha gjort det inom tjugofyra timmar — Lecoq behövde sex månader för att finna ut vem karlen var. Boken kunde tjäna som ledning för våra detektiver och lära dem, hur de *ej* böra gå till väga.»

Det förgade mig att höra två karaktärer, som jag mycket beundrat, bli hanterade på ett så föga hänsynsfullt sätt. Jag steg upp, gick fram till det ena

fönstret och ställde mig där för att se efter, vad som tilldrog sig nere på gatan.

»Han må vara aldrig så skicklig, den där karlen,» sade jag för mig själv, »men han är alldeles förskräckligt egenkär.»

»Det finns inga brott och inga brottslingar nu för tiden,» fortsatte Sherlock Holmes retligt. »Vad tjänar det till i vårt yrke att ha gott huvud? Jag vet mer än väl, att jag äger förmåga att göra mitt namn ryktbart. Den människa existerar ej— och har aldrig existerat — som använt så mycket studium på och ägt så stor naturlig begåvning för konsten att upptäcka brott, som jag. Och hurudant är väl resultatet? Det finns inga brott att upptäcka, om ej möjligen något fuskverk till bovstycke med ett motiv så genomskinligt, att till och med en detektiv från Scotland Yard kan genomskåda det.»

Det skrytsamma i hans konversation förargade mig, och jag ansåg det bäst att byta ämne.

»Jag undrar, vad den där karlen ser efter?» sade jag och pekade på en storväxt, enkelt klädd individ, som långsamt gick på motsatta sidan av gatan och noggrant betraktade husnumren. Han bar ett stort blått kuvert i handen och hade efter allt att döma blivit utskickad i något ärende.

»Du menar den där f. d. underofficeren vid flottan?» sade Sherlock Holmes.

»Storskrävlare!» tänkte jag. »Han vet, att jag inte kan överbevisa honom, om han gissat orätt.»

Tanken hade knappt flugit genom min hjärna, förrän karlen, som vi gett akt på, fick syn på vårt husnummer och hastigt sprang tvärs över gatan. Vi hörde en häftig knackning, ljudet av en djup basröst och tunga steg, som kommo uppför trappan.

»Ett brev till mr. Sherlock Holmes,» sade karlen i det han klev över tröskeln och räckte min vän det stora blå kuvertet.

Här hade jag ett ypperligt tillfälle att »stuka» Sher-

lock Holmes. Denne hade nog ej anat, vilken vändning saken skulle taga.

»Får jag fråga er, min vän,» sade jag med mitt vänligaste tonfall till budbäraren, »vad ni har för yrke?»

»Stadsbud, sir,» svarade karlen trumpet. »Uniformen är borta till lagning.»

»Och vad har ni förr varit?» fortsatte jag med en skadeglad blick på min rumskamrat.

»Sergeant, sir, vid flottans lätta infanteri, sir,»
Intet svar? »God morgon, sir.»

Han slog hälarne tillsammans, förde på militäristiskt sätt handen till mössan och gick.

TREDJE KAPITLET.

HEMLIGHETEN I LAURISTON GARDENS.

Jag måste bekänna, att jag riktigt »hajade till» vid detta nya bevis på det praktiska i min väns teorier. Min respekt för dennes förmåga att analysera ökades med underbar snabbhet och styrka. Men det fanns likväl i mitt sinne en smygande misstanke om, att det hela varit en på förhand uppgjord plan, hopsatt i akt och mening att slå mig med häpnad, fastän jag ej kunde fatta, vad anledning han hade att vilja lura mig. När jag kastade blicken på honom, såg jag, att han slutat läsningen av brevet och att hans ögon hade fått det slöa, tankspridda uttryck, som hos honom antydde själsfrånvaro.

»Hur tusan kunde du gissa det?» frågade jag.

»Gissa vad?» sade han retligt.

»Att karlen var en f. d. underofficer vid flottan.»

»Jag har inte tid med struntsaker,» svarade han snäsigt. Så tillade han med ett småleende: »Förlåt min ohövlighet; du klippte av tråden i min tankegång, men det var kanske rätt bra. Jaså, du var verkligen inte i stånd att se, att karlen varit underofficer vid flottan?»

»Nej, det var jag visst inte.»

»Det är lättare att se än att förklara, hur jag kan veta det. Om någon bad dig bevisa, att två gånger två är fyra, skulle du kanske finna det svårt nog, och likväl är du säker på, att saken förhåller sig så. Till och med tvärs över gatan kunde jag se, att karlen hade ett stort, blått ankare tatuerat på ena handen. Det tydde på saltsjö och långa resor. Han hade emellertid även militärisk hållning och de reglementerade polisongerna. Där hade vi flottan. Han uppträdde med en viss självsäkerhet och såg ut, som om han varit van att befalla. Du märkte kanske, hur han höll huvudet och hur kraftigt han svängde sin käpp? Efter anletsdragen att döma, var han en hederlig, duktig, medelålders man — allt fakta, som kommo mig att tro, att han varit underofficer.»

»Underbart!» utropade jag.

»Högst enkelt och vanligt,» svarade Holmes lugnt, fast jag tyckte mig av hans tonfall förstå, att han kände sig belåten över min synbara förvåning och beundran. »Jag sade just nu, att det ej finns några brottslingar. Det tycks emellertid, som hade jag orätt; se på det här!»

Han räckte mig det brev, som stadsbudet nyss lämnat honom.

»Å,» utbrast jag, sedan jag hastigt genomgånat det, »detta är ju förskräckligt!»

»Det förefaller litet ovanligt,» sade Holmes, »skulle du vilja läsa brevet högt?»

Brevet, som jag läste upp för honom, lydde:

»Bäste mr Holmes!

Det har i natt skett ett överfall i Nr 3 Lauriston Gardens, alldeles intill Brixton Road. Poliskonstapeln, som hade vakten, såg vid fyratiden på morgonen, att det lyste inne i huset, och som detta står obebott, anade han oråd. Han fann dörren öppen, och i det rum, som ligger åt gatan och som är alldeles omöblerat,

upptäckte han liket av en välklädd mansperson; i den dödes ena ficka funnos visitkort med namnet »Enoch J. Drebber, Cleveland, Ohio. U. S. A.» Något rån hade ej blivit begånget, och det finns ingenting, som utvisar, på vad sätt mannen dött. Vi ha upptäckt blodspår i rummet, men på liket finnas varken sår eller märken. Obegripligt är, hur han lyckats komma in i det obebodda huset; hela händelsen är för övrigt insvept i dunkel.

Om ni har tid att vid tolvtiden infinna er på platsen, skall jag vara er där till mötes. Jag har lämnat allt i oförändrat skick, tills jag skulle ha fått besked från er. Skulle ni ej kunna komma, skall jag ge er närmare och noggrannare detaljer, och skall anse det som en stor godhet, om ni vill säga mig er åsikt om saken.

Högaktningsfullt

TOBIAS GREGSON.

»Gregson är den duktigaste av alla Scotland Yards män,» sade Holmes; »han och Lestrade äro egentligen de enda av hela högen, som duga till något. Båda äro snabbtänkande och energiska, men förskräckligt rädda för att gå utom det vanligas rämärken. Och så hålla de ögonen på varandra, må du tro — de äro lika avundsjuka, den ene på den andre, som ett par variété-mamseller. Den här historien kan bli munter nog, om man släpper dem bägge på spåret.»

Jag förvånades över det lugn, med vilket han behandlade saken.

»Du har ju inte ett ögonblick att förlora,» utbrast jag; »skall jag gå och skaffa dig en droska?»

Jag vet inte än, om jag bryr mig om att fara dit. »Jag är nog den lataste karl, som går i ett par skor, d. v. s. när det lynnet faller på mig; gäller det, kan jag lägga manken ordentligt till.»

»Men detta är ju ett sådant tillfälle, som du gått och längtat efter?»

»Min käre vän, vad gör det till saken? Även om jag

ensam reder upp hela affären, kan du vara förvissad om, att Gregson, Lestrade och Co. ta hela äran åt sig. Det är följden av att vara en icke officiell person.»

»Men han ber dig ju om hjälp!»

»Javisst, ja! Han vet, att jag är honom överlägsen och erkänner också detta inför mig; men han skulle hellre bita tungan av sig, än medge det inför en tredje person. Emellertid kunna vi ju gå dit och se oss om. Tar jag saken om hand, så sker det på mitt eget sätt. Jag kan möjligen få ett gott skratt på de andras bekostnad, även om jag ingenting annat får. Kom nu!»

Han slängde på sig sin ytterrock och for omkring i rummet på ett sätt, som visade mig, att ett »ryck» av energi efterträtt den förra likgiltigheten.

»Raska på!» sade han befallande.

»Vill du, att jag skall följa med?»

»Ja, om du inte har något annat att göra.»

En minut senare sutto vi bägge två i en droska och körde med rasande fart till Brixton Road.

Det var en dyster, regndiger morgon; en grådaskig dimslöja hängde ner över hustaken, lik en reflex av de grå, smutsiga gatstenarna. Sherlock Holmes var vid ypperligt lynne; han pratade utan uppehåll om fioltillverkningen i Cremona och om skillnaden mellan en Stradivarius och en Amati. Vad mig själv angår, så var jag tyst, ty det dåliga vädret och det sorgliga ärendet, i vilket vi voro stadda, verkade nedtryckande på mitt sinne.

»Du tycks inte bestå många tankar på den sak, du ämnar ta om händer,» sade jag slutligen, avbrytande Sherlock Holmes lilla föreläsning i musikhistoria.

»Har ännu ingenting bestämt att gå efter,» svarade han. »Det är ett stort misstag att börja gissa och fundera, innan man lärt känna de närmare omständigheterna. Det inverkar menligt på ens omdömesförmåga.»

»Du får snart de önskade upplysningarna,» sade jag; »här ha vi Brixton Road, och där ligger huset ifråga, om jag ej mycket misstar mig.»

En studie i rött.

»Ja du har rätt,» svarade han. »Stanna, kusk, stanna här!»

Vi befunno oss visserligen ännu på ett avstånd av ungefär hundra meter från själva huset, men Holmes påyrkade, att vi skulle stiga ur och tillryggalägga återstoden av vägen till fots.

Nr 3, Lauriston Gardens såg ovanligt rusligt och otrevligt ut. Det var ett av de fyra hus, som blivit byggda ett litet stycke från gatan; två av dessa hus voro bebodda, två tomma. De senare stodo liksom på utkik med sina tre rader smutsiga fönster, i vilka de med korta mellanrum uppställda korten, försedda med notisen »Att hyra,» bildade skarpa vita fläckar på de dammiga rutorna. En liten trädgård, där några små vårblommor förde en tynande tillvaro, skilde vart och ett av husen från gatan och genomskars av en smal gångstig, gulgrå till färgen och tydligen bestående av med lera blandad kiselsten. Hela trakten, genomdränkt av det under natten fallna regnet, hade ett melankoliskt utseende.

Trädgården var omgiven av en meterhög tegelstensmur, överst försedd med ett litet trästaket, och mot denna mur lutade sig en högrest poliskonstapel, kring vilken skockat sig en hop nyfikna, som sträckte på halsen och ansträngde ögonen för att om möjligt uppfånga en skymt av vad som tilldrog sig inne i huset.

Jag hade inbillat mig, att Sherlock Holmes genast skulle bege sig av inomhus och börja »studera» det hemlighetsfulla »fallet». Ingenting syntes emellertid mer fjärran från hans tankar. Med en så tankspridd uppsyn, att den under för handen varande omständigheter tycktes mig stå på gränsen av tillgjordhet, strövade han långsamt fram och åter på trottoaren, och såg slött på marken, himlen, de mitt emot liggande husen och raderna av låga trästaket. När han slutat sin promenad, gick han med lika själsfrånvarande min och hållning uppför gångstigen, eller rättare sagt, uppför den smala strimma av gräs, som kantade stigen. Hela tiden höll han ögonen fästade på marken. Två

gångar blev han stående; en gång såg jag honom småle och hörde honom utstöta ett litet rop av tillfredställelse. Det fanns en massa spår av fotsteg på den våta, leriga gångbanan; men som poliskonstaplarna sannolikt flera gånger om beträtt densamma, var jag ej i stånd inse, hur min kamrat kunde hoppas finna några bevis där. Jag hade likväl nyss sett så slående prov på hans utomordentliga förmåga att observera och dra nytta av även de minsta indicier, att jag var fullt övertygad om, att han såg mycket, som undgick mig.

På dörrtröskeln möttes vi av en lång, bleklad, ljushårig man med en anteckningsbok i handen. Han rusade fram och skakade ivrigt hand med mr Holmes.

»Det var verkligen mycket snällt av er att komma,» sade han; »jag har lämnat allting orört.»

»Med undantag av detta!» svarade Sherlock Holmes och pekade på gångstigen. »Om en hjord bufflar gått fram här, kunde det ej se värre ut. Men ni hade naturligtvis dragit edra egna slutsatser, Gregson, innan ni tillät det ske?»

»Jag har haft så mycket att göra inomhus,» svarade detektivens undvikande. »Min kollega, mr Lestrade, är här. Jag antog, att han såg efter allt härute.»

Holmes såg på mig och lyfte hånfullt ögonbrynen.

»Med två sådana män som ni och Lestrade på platsen, finns det nog ej mycket att göra för en tredje,» sade han.

Gregson gned självbelåtet händerna.

»Jag tror, att vi gjort allt, som kan göras,» svarade han, »men det här är ju ett egendomligt fall, och jag kände er smak för dylika saker.»

»Kom ni hit i droska?» frågade Sherlock Holmes.

»Nej, sir.»

»Gjorde inte mr Lestrade det heller?»

»Nej, sir.»

»Låt oss då gå in och se på rummen.»

Med denna omotiverade uppmaning begav sig Sher-

lock Holmes in i huset, åtföljd av Gregson, vars djupa förvåning avspeglades i hans anletsdrag.

En smal, brädfodrad, omålad korridor ledde till köksdepartementet, och hade i sin bortersta ända två dörrar, en till höger och en till vänster. Den ena av dessa hade synbarligen ej varit öppnad på många veckor. Den andra förde till matsalen, det rum, i vilket den hemlighetsfulla händelsen tilldragit sig. Holmes steg in, och jag följde honom med den egendomliga, beklämda känsla, jag erfar, när jag står i dödens närhet.

Rummet var stort och fyrkantigt, och såg kanske större ut än det var, till följd av dess fullständiga brist på möbler. Väggarna voro beklädda med simpla, granna tapeter, som på sina ställen visade stora fuktfläckar och som här och var hade lossnat och fallit ner, så att den gula rappningen var synlig. Mitt emot dörren fanns en prålig eldstad; kaminfrisen var av vit marmor, och på densamma låg en bit rött vaxljus. Det enda fönstret var så smutsigt, att det infallande dagsljuset gav en gråaktig, dunkel färgton åt allt i rummet, härvid underhjälpst av det golv, väggar och tak täckande tjocka lagret av damm.

Dessa detaljer märkte jag ej förrän senare. Till en början fängslades min uppmärksamhet uteslutande av den styva, orörliga figur, som låg utsträckt på golvet och med glasartad, synlös blick stirrade upp i taket. Den döde var en man på ungefär fyrtiotre eller fyrtiofyra år; han var av meddellängd, var mycket bredaxlad, hade kort, krusigt, svart hår och kort, stubbigt skägg. Han var klädd i promenadrock och väst av tjockt, fint kläde, ljusa byxor och snövitt, oklanderligt linne. En väl putsad och borstad hög hatt stod bredvid honom på golvet. Händerna voro knutna och armarna vitt utsträckta, under det att benen voro fast sammantryckta; dödskampen tycktes ha varit lång och svår. I hans stelnade drag lästes ett uttryck av fasa och även, föreföll det mig, av hat — ett uttryck, sådant, som jag aldrig förr sett på något

mänskligt anlete. Denna hätska, illvilliga grimas gav, tillsammans med den låga pannan, den breda näsan och den framstående underkäken, den döde ett i hög grad aplikt utseende, och detta ökades av hans förvridna, onaturliga kroppsställning. Jag har sett döden i många former, men aldrig har den visat sig för mig i en fäsansfullare skepnad än här i det dystra, dammhöljda rum, som vette ut mot en av de förnämsta gatorna i en av Londons rikaste förstäder.

Lestrade, mager och mer lik en vessla än vanligt, stod vid ingången till matsalen.

»Det här fallet kommer att väcka uppseende,» sade han, sedan han hälsat på min kamrat och mig. »Det övergår allt, vad jag hittills sett, och jag är just ingen duvunge.»

»Har ni inte funnit någon ledtråd?» frågade Gregson.

»Inte den allra minsta,» svarade Lestrade genast. Sherlock Holmes gick fram till den döde, föll på knä och började på det noggrannaste undersöka honom.

»Är ni alldeles säkra på, att det ej finns något sår?» frågade han och pekade på de många strimmor och fläckar av blod, som syntes överallt i rummet.

»Alldeles säkra,» svarade de båda detektiverna på samma gång.

»Då härrör naturligtvis de här blodspåren från en annan individ, mördaren antagligen, så framt mord blivit begånget. Det här fallet påminner mig om de omständigheter, som förefunnos vid van Jansens mord i Utrecht 1834. Kommer ni ihåg det Gregson?»

»Nej, sir.»

»Tag då och läs om det — det borde ni verkligen göra. Det finns ingenting nytt under solen. Allt, som sker, har skett en gång förr.»

Under det Sherlock Holmes talade, voro hans flinka fingrar oupphörligt i rörelse; han kände efter, mätte, tryckte, undersökte, och hela tiden hade hans ögon det egendomligt frånvarande uttryck, som jag redan omtalat. Undersökningen utfördes så blixtnabbt, att man ej hade någon aning om den grundlighet, med

vilken den skedde. Till slut luktade han på den dödes läppar och betraktade uppmärksamt sulorna på hans lackerade stövlar.

»Han har väl ej blivit det ringaste rubbad ur sitt läge?» frågade han.

»Ej mer än som var nödvändigt i och för vår undersökning.»

»Ni kan taga honom till bårhuset nu,» sade Sherlock Holmes. »Det finns ingenting mer att ta reda på — —» Gregson hade en bår och fyra karlar i beredskap. På hans tillsägelse kommo de in; den döde lades på båren och bars bort. I detsamma föll en ring ned på golvet. Lestrade tog ivrigt upp den och stirrade på den med förbluffad min.

»Det har varit ett fruntimmer med i spelet,» utbrast han. »Det här är en kvinnas vigselring.»

Han lade ringen i sin utsträckta flata hand. Vi skockade oss kring honom för att betrakta fyndet. Något tvivel fanns ej — den enkla guldringen hade en gång prytt en bruds hand.

»Den här lilla tingesten gör gatan än mer svärlöst,» sade Gregson. »Och Gud ska' veta, att den var invecklad nog förut.»

»Är ni säker på, att den ej gör saken enklare?» anmärkte Sherlock Holmes. »Men vi få ingenting veta genom att stå och titta på den där ringen. Vad har ni funnit i karlens fickor?»

»Alltsammans ligger där,» sade Gregson och pekade på en hög olikartade föremål, som lågo på ett av nedersta trappstegen. »Ett guldur, Nr 97163, tillverkat av Barraud i London; en kort urkedja av guld, mycket tung och solid; en guldring med någon slags frimureritecken på; en guldkråsnål, föreställande ett hundhuvud med ögon av rubiner; ett visitkortfodral av ryssläder, korten buro namnet Enoch J. Drebbler från Cleveland, och det svarar ju ock emot initialerna E. J. D., som finnas på linnets. Någon portmonnä sågs ej till, men lösa pängar till ett belopp av sju pund och tretton shillings. Dessutom fanns en fickupplaga av

Boccaccios »Decamerone» med bokstäverna J. S. på titelbladet och slutligen två brev, det ena adresserat till »E. J. D», det andra till »Josef Stangerson».

»Hurudan adress?»

»Amerikanska Börsen, The Strand, poste restante.»

»Bägge breven äro från Guion-liniens rederi och ha avseende på deras ångares turer till Liverpool. Det är tydligt, att den stackars mördade herrn ämnade resa tillbaka till New-York.»

»Har ni gjort några förfrågningar angående den här Stangerson?»

»Det gjorde jag genast, sir,» svarade Gregson. »Jag skickade tidigt i morgse annonser att sätta in i alla möjliga tidningar, och en av mina medhjälpare har gått till Amerikanska Börsen; han bör vara tillbaka snart.»

»Har ni satt er i förbindelse med någon i Cleveland?»

»Jag telegraferade nyss.»

»Hur var telegrammet avfattat?»

»Jag omtalade i korthet, vad som hänt, och sade, att jag skulle bli tacksam för minsta underrättelse, som kunde hjälpa oss på spåren.»

»Bad ni ej om några särskilda upplysningar i någon punkt, som syntes er särdeles viktig?»

»Jag frågade efter Stangerson.»

»Ingenting mer? Finns det ingen omständighet, på vilken hela affären tycks bero? Ämnar ni ej telegrafera igen?»

»Jag har sagt allt, vad jag har att säga,» svarade Gregson förnärnad.

Sherlock Holmes smålog och tycktes vilja säga något, när Lestrade, som stannat kvar efter oss i matsalen, hastigt kom ut till oss i förstugan; han såg högst förnöjd ut och gnuggade händerna på ett självbelåtet sätt.

»Mr Gregson,» sade han, »jag har nyss gjort en upptäckt av största betydelse, en upptäckt, som ej blivit gjord, om jag ej på det sorgfälligaste undersökt vägarne.»

Den lilla karlens ögon lyste, när han sade detta,

och han befann sig tydligen i ett tillstånd av undertryckt glädje över att ha lyckats överflygla sin kollega.

»Kom hit!» sade han ivrigt och skyndade tillbaka in i matsalen, vars atmosfär kändes betydligt lättare, sedan den hemska gästen blivit bortburen.

»Stå stilla nu!»

Han strök eld på en tändsticka och höll upp den mot väggen.

»Se på det här!» utbrast han triumferande.

Jag har redan en gång omnämnt, att tapeterna på flera ställen lossnat. I det hörn av rummet, dit vi styrt våra steg, hade de alldeles fallit bort, så att ett stort stycke av den gula, grova rappningen var synligt. Tvärs över detta stycke stod med blodröda bokstäver skrivet det enda ordet

RACHE.

»Vad säger ni om detta?» sade detektiven med minnen av en förevisare, som har en riktig raritet att bjuda allmänheten på. »Det här har förblivit obemärkt, emedan det befann sig i det mörkaste hörnet av rummet och ingen tänkte på att titta dit. Mördaren — det må nu ha varit en man eller en kvinna — har skrivit det med sitt blod. Ser ni den långa strimman, som runnit ner längs väggen? Nu äro vi ju fullt på det klara med, att här ej kan vara fråga om självmord. Men varför valde man det där hörnet, när man ville skriva? Jo, det ska' jag säga er! Ser ni den lilla vaxljusbiten på kaminhyllan? Den var tänd, när ogärningen begicks, och när den var tänd, var detta hörn det ljusaste stället i rummet.»

»Och vad betyder skriften nu, när ni *har* funnit den?» frågade Gregson i ringaktande ton.

»Betyder? Den betyder naturligtvis, att den, som skrev, ämnade sätta ut hela namnet »Rachels», men blev störd, innan han — eller hon — hunnit sluta. Märk mina ord: när det här brottmålet blivit utrett, skall ni finna, att ett fruntimmer vid namn Rachel haft

någoting med saken att göra. Ja, ni må gärna skratta, ni mr Sherlock Holmes. Ni är nog både slipad och tilltagsen, men den gamle spårhunden har ändå det bästa väderkornet, när allt kommer omkring.»

»Jag ber om ursäkt,» sade min vän, som genom att utbrista i gapskratt försatt den lille detektiven i dåligt lynne. »Ni är utan tvivel den förste av oss, som funderat ut detta, och ni har fullkomligt rätt, när ni säger, att det tycks vara skrivet av den andre deltagaren i nattens hemlighetsfulla sorgespel. Jag har ej ännu haft tillfälle att undersöka rummet, men jag skall genast göra det.»

Under det han talade, tog han ett måttband och ett stort, runt förstoringsglas ur sin ficka. Försedd med dessa tvänne »redskap», gnodde han ljudlöst omkring i rummet; emellanåt blev han stående, ibland föll han på knä, en gång lade han sig raklång ner på golvet. Han var så fördjupad i sin sysselsättning, att han alldeles tycktes ha glömt vår närvaro; ty han pratade upphörligt tyst för sig själv och lät då och då undslippa sig suckar, visslingar och små utrop, som antydde hopp eller uppfyllda förväntningar.

Under det jag betraktade honom, kom jag ovillkorligen att tänka på en väldresserad rävhund, när han ivrigt gnällande och pipande rusar fram och tillbaka genom busksnären, sökande efter det förlorade »slaget». Hela tjugo minuter fortsatte Sherlock Holmes sina undersökningar; med största noggrannhet uppmätte han avstånden mellan spår och avtryck, som voro fullkomligt osynliga för mina ögon, och använde emellanåt på samma oförklarliga sätt måttbandet på vissa delar av väggarne. Från golvet samlade han omsorgsfullt hop en liten hög grått damm och lade in det i ett kuvert. Slutligen undersökte han med förstoringsglaset namnet på väggen, noggrannt betraktande var bokstav för sig. När detta var gjort, tycktes han helt belåten, och stack måttband och förstoringsglas åter ner i sin ficka.

»Man säger, att snille ej är annat än en otrolig för-

måga att göra sig omak.» anmärkte han småleende. »Definitionen är mycket dålig, men passar bra, då det gäller en detektivs arbete.»

Gregson och Lestrade hade betraktat amatör-detektivens åtgöranden med en blandning av nyfikenhet och förakt. De hade tydligen ej, som jag, lärt sig inse, att även den obetydligaste handling, som Sherlock Holmes företog, hade ett bestämt, praktiskt mål i sikte.

»Vad är er mening om saken?» frågade emellertid bägge nästan på samma gång.

»Jag skulle ju bara beröva er äran av upptäckterna, om jag toge mig friheten att vilja hjälpa er. Ni tycks reda er så bra på egen hand, att det verkligen skulle vara skada att blanda sig i edra göranden och låtanden.» svarade Sherlock Holmes med den mest sarkastiska ton i världen. »Men om ni vill hålla mig underrättad om framgången av edra efterspaningar, skall det bli mig ett nöje ge er den lilla hjälp jag kan. Och under tiden skulle jag vilja tala med den poliskonstapel, som fann den döda kroppen. Kan jag få hans namn och adress?»

Lestrade kastade en blick i sin anteckningsbok. »John Rance», sade han. »Han är för tillfället ej i tjänstgöring. Han bor i Nr 46, Audley Court, Kensington Park Gate.»

Holmes skrev upp adressen.

»Följ med, Watson,» sade han; »vi ska' fara och söka upp karlen. Jag ska' emellertid säga er något, som kan bli er till nytta i edra efterspaningar,» fortsatte han och vände sig till de bägge detektiverna. »Mordet har blivit begånget, och mördaren var en man; denne var en medelålders, mer än sex fot lång karl, med i förhållande till sin längd mycket små fötter; han bar grova skor, som voro breda vid tån, och han rökte en Trichinopoly-cigarr. Han kom hit tillsammans med sitt offer i en vanlig, fyrhjulig droska, förspänd med en häst, som hade tre gamla skor och en ny — den på vänstra frambenet. Efter allt att döma hade mör-

daren ett rödbrusigt ansikte; naglarna på högra handen voro ovanligt långa. Detta är bara några små anvisningar, men de kunna kanske vara er till nytta.»

Lestrade och Gregson betraktade varandra med ett tvivlande småleende.

»Om den döde blivit mördad, på vad sätt har det då skett?» frågade den förre.

»Gift,» svarade Sherlock Holmes lakoniskt, i det han gick mot dörren. Hunnen dit, vände han sig om.

»Hör på, Lestrade,» sade han. »*Rache*» är tyska ordet för »hämd», så ni behöver ej förlora er tid med att söka efter någon miss Rachel.»

Sedan han avskjutit denna Partiska Pil gick han sin väg. De två rivalerna blevo stående och stirrade med öppen mun efter honom.

FJÄRDE KAPITLET.

VAD JOHN RANCE HADE ATT FÖRTÄLJA.

Klockan var ett, när vi lämnade Lauriston Gardens. Sherlock Holmes tog mig med till den närmaste telegrafstationen, varifrån han avsände ett långt telegram. Därefter ropade han an en droska och befallde kusken att köra till den av Lestrade uppgivna adressen.

»Det finns ingenting, som går upp emot vittnesmål i första hand,» sade Holmes. »Jag är visserligen redan fullt på det klara med, hur allt gått till, men det kan ju ej skada att få så noga som möjligt reda på alla omständigheter angående saken i fråga.»

»Du gör mig både förvånad och nyfiken, Holmes,» sade jag. »Men du är nog inte så säker på alla de enskiltheter, du uppräknade, som du låtsar dig vara.»

»Misstag äro inte gärna möjliga,» svarade han »Det första, jag märkte, när jag kom fram, var, att droskan gjort två hjulspår invid trottoarkanten.

Ända tills i går kväll ha vi på en hel vecka ej haft något regn, så att det åkdon, som gjort så djupa spår, måste ha varit där under natten. Så funnos där och märken efter hästhovarne; en av dessas konturer var mycket skarpare än konturerne av de tre andra, vilket bevisar, att hästen haft en ny sko. Emedan droskan varit där, sedan det begynnt regna och ingen annan droska, enligt Gregsons utsago, varit synlig under morgonens lopp, så följer därav, att den måste ha varit där under natten och även, att den ditfört de två hemlighetsfulla individerna.

»Det låter enkelt och begripligt nog,» sade jag.
 »Men hur kan du veta, hur lång mördaren varit?»

»Man kan i allmänhet sluta sig till en människas längd, om man känner längden på hennes steg. Beräkningen är lättfattlig nog, men det tjänar ingenting till att tråka ut dig med siffror. Jag kunde mäta den omtalade personens steg både i leran utomhus och i dammet inne på golvet. Och så finns det ett utmärkt sätt att pröva mina beräkningar. När en människa skriver på en vägg, ledes hon av sin instinkt att skriva i jämnhöjd med sina egna ögon. Skriften, vi tala om, var precis sex fot från golvet. Det var ju ren barnlek.»

»Och hans ålder?» frågade jag.

»Jo, ser du, om en karl kan utan minsta ansträngning ta steg på fyra och en halv fot, så vandrar han just inte på gravens brädd. Och fyra och en halv fot bred var den vattenpuss på trädgårdsgången, som han tydligen gått tvärs över. Mannen med de lackerade stövlarne hade gått på sidan om den, mannen med de grova breda skorna hade hoppat över den. Det är ingen konst att finna ut det. Jag använder bara i dagliga livet några av de regler och anvisningar, jag uppställde i min tidningsartikel. Är det något mer, som sätter myror i huvudet på dig?»

»Naglarna och Trichinopoly-cigarren,» undrade jag.

»Ordet på väggen var skrivet med en mans pekfinger, doppad i blod. Medelst mitt förstoringsglas

kunde jag se, att rappningen hade blivit litet avskrapad, något som ej skulle ha skett, om naglarna varit tätt klippta. Jag tog från golvet upp litet aska. Den var mörk till färgen och flagig — sådan aska, som bara en Trichinopoly-cigarr efterlämnar. Jag har noga studerat olika slag av cigarr-aska — har till och med skrivit en avhandling i ämnet — och jag smickrar mig med, att jag med ett enda ögonkast kan känna igen varenda bruklig cigarr- eller tobakssort. Det är just i dylika detaljer en skicklig detektiv skiljer sig från män av Gregsons och Lestrades typ.»

»Och det rödbrusiga ansiktet?» frågade jag.

»Ja, det är bara en gissning, än så länge, jag tror dock, att jag gissat rätt. Du får nöja dig med, att jag tillsvidare ej besvarar den frågan.»

Jag strök mig betänksamt över pannan.

»Det riktigt går runt i huvudet på mig,» sade jag; ju mer man tänker på saken, desto hemlighetsfullare förekommer den. Hur lyckades dessa två män — om det nu var två män — praktisera sig in i det obebodda, tillstängda huset? Vart har kusken, som körde för dem, tagit vägen? Hur kunde en människa tvinga en annan att ta in gift? Varifrån kommo alla blodfläckarne? Vad var ändamålet med mordet, enär rån ju ej blivit begånget? Hur kom den där vigselringen dit? Framför allt — varför skulle mördaren skriva det tyska ordet »Rache» på väggen, innan han begav sig av igen? Jag måste bekänna, att jag ej ser minsta utväg att förlika alla dessa omständigheter med varandra.»

Sherlock Holmes smålog belåtet.

»Du sammanfattar svårigheterna i saken klart och tydligt nog,» sade han. »Det finns ju ännu mycket, som synes dunkelt eller obegripligt, men i huvudsak är jag på det klara med affären. Vad stackars Lestrades upptäckt angår, så var det ej annat än ett påhitt, gjort i avsikt att leda polisen på falskt spår genom att inge tankan om socialism och hemliga sällskap. Ordet var ej skrivet av en tysk. Om du såg,

så hade man använt tryckbokstäver, men bokstaven A var skriven med tysk stil. Tyskarne trycka emellertid alltid med latinsk stil, och därför kunna vi med all säkerhet antaga, att ingen tysk skrivit det, utan att det är ett verk av en klumpig imitator, som därtill skjutit en smula över målet. Det var helt enkelt en list för att leda efterforskningarne in på orätt spår. Nu får du inte veta mer om saken, Watson. Du känner nog till, att en trollkonstnär mister sitt anseende, när han väl en gång förklarar, hur han bär sig åt, och om jag visar dig för mycket av mitt sätt att gå till väga, kommer du kanske till den slutsatsen, att jag är en högst vanlig, medelmåttigt utrustad individ.»

»Det kommer jag aldrig att göra,» svarade jag livligt. »Du har bragt konsten att undersöka och draga slutsatser så nära sin fullkomlighet, som det är möjligt för en människa här i världen.»

Min vän rodnade av tillfredsställelse över mina ord och över det allvar och den eftertrycklighet, med vilka jag uttalade dem. Jag hade redan för längesedan märkt, att han var lika mottaglig för smicker över sin skicklighet som en ung, vacker flicka över sin skönhet.

»Jag skall tala om en sak till,» sade han. »Mannen i de lackerade stövlarna och mannen i de grova, breda skorna kommo åkande i samma droska och gingo uppför gångstigen tillsammans helt fredligt — arm i arm troligtvis. När de kommit in, promenerade de fram och tillbaka i rummet, eller, rättare sagt, offret stod stilla, och mördaren gick av och an. Jag kunde märka detta av spåren i dammlagret, och jag märkte ock, att han blivit mer och mer upprörd, allteftersom han gick, ty stegen hade blivit längre och längre. Han talade upphörligt och blev slutligen alldeles ursinnig. Och så skedde ogärningen. Jag har nu sagt dig allt, vad jag själv vet; återstoden är bara gissningar och antaganden. Men vi ha en god grund att bygga på. Nu måste vi emellertid skynda oss; jag ämnar mig på

Hallés konsert i eftermiddag för att höra Norman-Neruda.»

Detta samtal hade ägt rum, under det vår droska rullade fram genom en lång följd av trånga, mörka gator. På den mörkaste och smutsigaste av dessa gjorde vår körsven halt.

»Där inne ha vi Audley Court,» sade han och pekade på en smal öppning i den långa raden av lika målade, dystra tegelstenshus. »Ni finner mig här, när ni kommer tillbaka.»

Audley Court var ingalunda någon tilldragande vistelseort. Den trånga passagen förde oss in på en stor, fyrkantig, stenlagd gård, omgiven av små låga hus. Vi letade oss mellan grupper av smutsiga barn och rader av till torkning upphängt, nytvättat linne fram till Nr 46, vars dörr pryddes av en mässingsplåt, bärande namnet Rance. På vår fråga svarades det, att konstapeln låg och sov, och vi visades in i ett litet snyggt vardagsrum för att vänta, tills han skulle hinna bli väckt och påklädd.

Han kom snart nog, men var synbarligen vid miss-humor över att ha blivit väckt ur sin slummer.

»Jag har avlämnat min rapport på polisvaktkontoret,» sade han.

Sherlock Holmes tog ur sin ficka en halv sovereign och började tankspritt leka med densamma.

»Vi hoppades få höra hela historien av er själv,» sade han.

»Jag ska' gärna tala om allt, vad jag vet,» svarade konstapeln med ögonen fästade på den lilla gula tingesten.

»Ja, låt mig med edra egna ord få höra, hur saken tilldrog sig.»

Rance slog sig ner på den med glänsande tageltyg klädda soffan och sammandrog bistert ögonbrynen, fast besluten, syntes det, att ej glömma minsta småsak.

»Jag ska' tala om'et från begynnelsen, sade han.

»Min vakt varar från kl. 10 på kvällen till kl. 6 på morgonen. Kl. 11 var där ett slagsmål på »Vita Hjør-

ten», eljes var allt lugnt på mitt område. Kl. i började det regna, och då råkade jag på Henry Murcher — han, som har vakthållningen vid Holland Grove — och vi stodo en stund i hörnet av Henrietta Street och pratade. Så tänkte jag — det kunde väl vara ungefär vid två-tiden — att jag skulle gå och se, om allt var som det borde vara på Brixton Road. Där var det tusan så mörkt och ensligt. Inte en själ mötte jag på hela vägen dit, fast en droska eller par körde förbi mig. Jag strövade lugnt framåt, och gick just och tänkte på, hur välkommen en klunk varm toddy skulle vara, då jag plötsligt fick se, att det lyste i det där huset. Nu visste jag, att två av husen i Lauriston Gardens stå tomma, därför att ägaren inte vill lägga om kloakledningen, fast den siste hyresgästen där dött av tyfus. Jag blev inte litet till förvånad, ska' jag säga er, när jag såg ljus i ena fönstret, och jag miss-tänkte, att något galet var på färde. När jag kom fram till dörren — — —»

»Så stannade ni och gick tillbaka till trädgårdsgrunden,» avbröt Sherlock Holmes. »Varför gjorde ni det?»

Rance ryckte till och stirrade på min vän med den högsta förvåning målad på sitt ansikte.

»Ja, men, sir, gjorde jag så», sade han, »men himlen allena vete, hur ni kan ha fått reda på det. När jag kom fram till dörren, förstår ni, kändes det så hemskt och kusligt, att jag tyckte det inte kunde skada att ha någon med mig, när jag gick in. Jag är inte rädd för någonting på denna sidan graven, men jag tänkte, att det kanske var han, som dött av tyfus, som kommit igen för att se efter kloakrören. Den tanken riktigt skrämde mig, och jag gick tillbaka till grinden för att titta efter, om jag kunde bli varse Murchers lykta, men ingen var i sikte, varken Murcher eller någon annan.»

»Fanns där ingen på gatan?»

»Inte ett levande väsen, sir, inte en hund en gång. Så tog jag mod till mig och gick och öppnade dörren.

Allt var tyst och stilla, men jag gick ändå in i det rummet, varifrån det lyste. Där stod ett ljus och flämtade på kaminhyllan — ett rött vaxljus — och vid dess sken såg jag — — — — —»

»Jag vet redan allt, vad ni såg. Ni gick flere gånger omkring i rummet, och så föll ni på knä bredvid liket, och sedan gick ni och försökte öppna köksdörren, och därefter — — — — —»

John Rance sprang upp från sin plats med ett både skrämt och misstänksamt uttryck på sitt hederliga ansikte.

»Och var höll ni er gömd, om ni sett allt detta?» frågade han häftigt. »Det tycks, som om ni visste en hel del mer, än ni borde veta.»

Holmes skrattade och räckte konstapelns sitt visitkort.

»Gå nu inte och arresteras mig för mord,» sade han.

»Jag hör till hundarne och inte till vargarne. Mr Gregson eller mr Lestrade går nog i god för det. Men fortsätt nu! Vad gjorde ni sedan?»

Rance slog sig åter ner i soffan, men hans en gång väckta misstänksamhet var ej försvunnen.

»Jag gick till grinden och blåste i min signalpipa. Murcher och två kamrater till åtlydde kallelsen.»

»Var gatan folktom då?»

»Ja, det var den; åtminstone fanns där ingen, som kunde vara till någon nytta.»

»Vad menar ni med det?»

Konstapelns läppar öppnades till ett brett leende.

»Jag har sett mer än en fyllbult i min dar, sade han,» men ingen så dödfull som den där vettvillingen. När jag kom ut, stod han och stöttade sig upp mot grinden, och han gapade och sjöng så högt han bara orkade om »Columbinas nysydda banér» eller någon så'n där smörja. Han kunde inte stå för sig själv, långt mindre hjälpa någon annan.»

»Vad var det för en karl?» sade Sherlock Holmes ivrigt.

John Rance tycktes litet förargad över att bli så här utfrågad.

»Det var en fyllbult av värsta slag, har jag sagt,» svarade han vresigt. »Han hade nog blivit förd till polisstationen, om vi ej haft så mycket annat att göra.»

»Hans ansikte — hans kläder — kommer ni inte ihåg något om dem?» avbröt Holmes otåligt.

»Jo, det skulle jag tro, att jag gör — det var ju jag och Murcher, som fick gå och stötta honom. Han var lång och mager, med ett mycket rödbrusigt ansikte, och hakan var inlindad i — — — — —»

»Det är bra,» utbrast Holmes. »Och vad blev det av honom?»

»Vi hade sannerligen annat att göra än att stå och se efter det,» svarade poliskonstapeln i snäsigt ton. »Jag slår vad om, att han nog kravlade sig hem till sitt.»

»Hur var han klädd?»

»Han hade en brun ytterrock.»

»Hade han en piska i handen?»

»En piska? Nej.»

»Då har han glömt den kvar,» mumlade Holmes för sig själv. »Ni såg väl ej till någon droska sedan?»

»Nej.»

»Här har ni en halv sovereign,» sade min vän, tog sin hatt och steg upp. »Jag är rädd för, Rance, att ni aldrig kommer att stiga högt i graderna. Huvudet ert är ämnat till nytta, ser ni, och inte bara till prydnad. Förra natten kunde ni ha erövrat edra sergentgaloner. Den man, ni hade i edra händer, är den man, som äger nyckeln till gåtan och som vi äro på spaning efter. Det tjänar ingenting till att diskutera om saken — jag säger er, att det är så. Kom nu, Watson!»

Vi begåvo oss tillsammans ut till vår droska, lämnande den hederlige John Rance full av misstro till oss, men likväl obehaglig till mods.

»En sådan genuin åsna!» utbrast Holmes bittert, när vi voro på väg hem. »Att tänka sig, att han hade lyckan mellan händerna på sig och att han lät den gå!»

»Jag förstår ändå inte riktigt, hur det hänger samman,» sade jag. »Visserligen är det sannt, att poliskonstapelns beskrivning passar in på den föreställning, du gjort dig om medspelaren Nr 2 i nattens hemlighetsfulla drama. Men varför skulle han väl gå tillbaka, sedan han en gång lämnat huset? Brottslingar pläga väl i allmänhet ej bära sig åt så?»

»Ringen, min vän, ringen! Han gick tillbaka för att hämta den. Om vi inte hitta på något annat sätt att fånga karlen, kunna vi alltid sätta den som lockbete på kroken. Jag skall ha fatt i karlen, Watson, och jag håller två mot ett, att det skall lyckas mig. Och det är dig, jag har att tacka för allt, ser du. Om du ej varit, hade jag ej brytt mig om att fara dit, och så hade den finaste studie, jag någonsin kommit över, undgått mig — »en studie i rött» — inte sannt? Varför skulle inte jag också få använda litet konstnärsgargon? Mordets — blodsdådets — röda tråd löper genom livets tilltrasslade, färglösa härva, och det är min plikt att reda ut denna och tum för tum framdraga varje enskild i rött skimrande strimma. Låt oss nu få litet lunch, och sedan är det tid att tänka på Norman-Neruda. Hennes anlag och hennes stråkföring äro underbara. Vad heter den lilla la-la-lira-lira-lej?»

Tillbakkalutad i droskan trallade och sjöng denne amatör-spårhund lik en lärka, under det jag begrundande tänkte på, hur oändligt mångsidig människoanden kan vara.

FEMTE KAPITLET.

VÅR ANNONS FÖRSKAFFAR OSS ETT BESÖK.

Förmiddagens ansträngningar hade varit för stora för mig med min nedbrutna hälsa, och jag kände mig

på eftermiddagen alldeles tillintetgjord av trötthet. Sedan Holmes begivit sig till konserten, lade jag mig därför på min soffa och försökte få ett par timmars sömn. Men förgäves. Jag hade blivit alltför mycket upprörd av vad jag bevittnat, och de mest fantastiska gissningar och antaganden trängdes i min hjärna. Var gång jag slöt mina ögon, såg jag framför mig den mördade mannens förvridna, aplika drag. Så fasaväckande var det intryck, detta ansikte kvarlämnat hos mig, att jag fann det svårt känna något annat än tacksamhet mot den man, som förflyttat dess ägare ur denna värld. Om någonsin i en människas anlete stått att läsa historien om laster av grövsta slag, så var det säkerligen hos Enoch J. Drebbler från Cleveland. Och dock insåg jag, att rättvisan måste ha sin gång, och att offrets syndafördärv ej friade mördaren inför lagen.

Ju mer jag tänkte på saken, desto märkvärdigare föreföll mig min väns antagande, att den mördade skulle ha blivit förgiftad. Jag erinrade mig, att jag sett Holmes lukta på den dödes läppar, och utan tvivel hade han upptäckt något, som ingivit honom tanken på gift. Men om gift ej varit med i spelet, vad hade då väl kunnat förorsaka döden — på den döda kroppen funnos ju varken sår eller märke efter strypning. Men å andra sidan — vems var väl det blod, som i sådan ymnighet fläckade golvet? Någon strid hade synbarligen ej ägt rum, ej heller hade offret haft något vapen, med vilket en motståndare hade kunnat bli sårad. Jag kände på mig, att varken Holmes eller jag själv skulle få lätt att sova, innan dessa frågor blivit besvarade. Min väns lugna, förtröstansfulla sätt gjorde mig dock övertygad om, att han redan bildat sig en teori, som förklarade alla fakta, ehuru det var mig omöjligt gissa, vari denna teori bestod.

Holmes kom hem mycket sent — så sent, att jag insåg, att konserten ej kunde ha uppehållit honom hela tiden. Middagen var redan framdukad, när han äntligen infann sig.

»Konserten var härlig, storartad rent av!» sade han, i det han satte sig till bords. »Kommer du ihåg, vad Darwin säger om musiken? Han påstår, att förmågan att frambringa och njuta av musik existerade hos människosläktet långt innan detta fått förmågan att tala. Han har kanske rätt — musiken har ju ett stort, oförklarligt inflytande på oss, och orsaken därtill är måhända, att det i vår själ finns dunkla minnen från längesedan svunna sekler — sekler, då världen ännu befann sig å sin barndom.»

»Det var då en vittomfattande idé, anmärkte jag.

»Våra idéer måste vara vittomfattande — storslagna som Naturen själv, om de skola kunna tolka Naturen,» svarade Holmes. »Men vad är det med dig? Du ser riktigt eländig ut. Har Brixton-affären gripit så hårt?»

»För att säga sanningen, så har den verkligen det,» svarade jag. »Jag borde likväl vara mer hårdad efter allt, vad jag varit med om under mitt fälttåg i Afghanistan. Vid Maivand såg jag mina egna kamrater huggas i stycken och förlorade ändå ej min själsstyrka.»

»Jag ska' säga dig, hur det hänger ihop, Watson. I den här affären finns en viss hemlighetsfullhet, som retar inbillningskraften — där fantasi och inbillningskraft ej spela in, finns ej heller någon mottaglighet för fasa eller rädsla. Har du läst någon aftontidning?»

»Nej.»

»De flesta innehålla en mycket noggrann redogörelse för affären. Men ingen av dem talar om den där fruntimmersvigselringen, som rullade ner på golvet, när man lyfte upp den döde. Och det var ganska bra, att de glömde det.»

»Varför?»

»Titta litet på den här annonsen,» sade Holmes. »Jag skickade redan tidigt i morgse in den till varenda tidning.»

Han räckte mig en tidning, och jag kastade blicken

på det ställe, han utpekade. Det var den första annonsen under rubriken »Upphittat.»

»En slät guldring upphittades i morgse på Brixton Road, mellan restaurationen »Vita Hjorten» och Holland Grove. Man hänvände sig till Doktor Watson, 221 B. Baker Street, mellan kl. 8 och 9 i afton,»

»Du ursäktar väl, att jag tagit mig friheten begagna ditt namn,» sade Holmes. »Om jag satt ut mitt eget, skulle någon av de där trindskallarne fått tag på det och velat lägga sig i den här affären.»

»Du fick gärna använda mitt namn,» sade jag. »Men antag, att någon kommer hit och frågar efter fyndet; vad skall jag då göra — jag har ju ingen ring.»

»Jo, det har du visst,» smålog Holmes och räckte mig en. »Den här duger mer en väl — den är nästan alldeles lik den andra.»

»Och vem tror du ska' komma hit och fråga efter ringen?»

»Vem? Karlen i den bruna rocken — vår rödbrusige vän med de grova, breda skorna, naturligtvis. Om han inte själv infinner sig, så skickar han säkert någon annan i sitt ställe.»

»Skulle det inte vara alltför vågat?»

»Visst inte. Om min åsikt om saken är rätt — och jag har all anledning att tro det — så sätter den karlen hellre allt på spel än han går miste om ett tillfälle att få igen sin ring. Enligt min mening tappade han den, när han lutade sig över Drebbers kropp och saknade den ej genast. Sedan han väl lämnat huset, upptäckte han sin förlust och skyndade tillbaka, men fann polisen redan på stället, tack vare hans egen dumhet att lämna ljuset brinnande. Han låtsades vara drucken för att avvända de misstankar, som kunde ha uppstått, när man anträffade honom vid grinden. Tänk dig nu in i den där karlens belägenhet. När han i tankarne genomgick nattens händelser, kom han troligen till den slutsatsen, att han möjligen kunde ha tappat ringen på gatan, sedan han lämnat huset.

Vad tror du han sedan tog sig till? Jo, han gick och väntade otåligt på aftontidningarna, för att få se en annons om, att hans skatt blivit funnen. Hans ögon lyste, när han fick syn på annonsen. Han kände sig överlycklig. Varför skulle han egentligen vara rädd att råka i någon fälla? Enligt hans åsikt skulle ingen kunna sätta den omständigheten, att han förlorat en ring, i samband med det mord, som blivit begånget. Han beslöt sig för att ge sig hit — han skall vara här inom en timme, tro mig.»

»Och vad skall då ske?» frågade jag.

»Å, du kan ju låta mig ta hand om honom. Har du något vapen?»

»Ja, min gamla revolver och ett par patroner.»

»Gör ren revolvern och ladda den! Karlen är förmodligen utom sig av ångslan och dolt raseri, och fast jag tänker knipa honom helt oförvarandes, är det ändå bäst vara beredd på det värsta.»

Jag gick in i min sängkammare och gjorde, som Holmes bett mig. När jag med revolvern i hand kom in i vardagsrummet, var bordet avdukat, och Holmes i färd med sitt favoritgöra — att gnida på sin fiol.

»Intrigen blir allt mer och mer invecklad,» sade han.

»Jag har just nu haft svar på det telegram, jag skickade till Amerika. Min åsikt om saken är den rätta.»

»Och vilken är din åsikt?» frågade jag ivrigt.

»Min fiol behöver nya strängar,» svarade han.

»Stoppa revolvern i din ficka. När karlen kommer, så tala med honom som med en vanlig besökande. Lämna resten åt mig. Men skräm honom inte genom att stirra på honom.»

»Klockan är 8 nu,» sade jag och såg på mitt ur.

»Ja, han är här troligen om ett par minuter. Öppna litet på dörren — så, det är nog! Sätt nu nyckeln på innersidan! Tack ska' du ha! Se här har du en lustig gammal bok, som jag i går fann i en antikvitetshandel — De jure inter Gentes — utgiven på

latin i Liège, i Nederländerna — år 1642. Karl den förstes huvud satt ännu fast på hans axlar, när den här lilla brunryggade tingesten lämnade trycket.»

»Hos vem är den tryckt?»

»Hos Philippe de Croy, vem han nu kan ha varit. På titelbladet står med mycket urblekt bläck skrivet »Exlibris Guliolmi Whyte». Jag undrar, vem Wilhelm Whyte var. En beskäftig gammal lagkarl, antagligen; hans namnteckning ser så juridiskt petig och ordentlig ut. Här ha vi nu den vi vänta på, tror jag.»

Under det han talade, hördes en häftig ringning på dörrklockan. Sherlock Holmes steg tyst upp och drog sin stol en smula längre fram mot dörren. Vi hörde tjänsteflickans steg i förstugan och det skarpa ljudet av dörrklinkan, när hon öppnade.

»Bor doktor Watson här?» frågade en klar, något sträv röst..

Svaret uppfattade vi ej, men dörren stängdes till, och snart kom någon gående uppför trappan. Stegen voro osäkra och släpande. Min vän såg helt förbluffad ut, under det han lyssnade, till dem.

Någon kom långsamt fram mot vår dörr, och snart hördes en sakta knackning på densamma.

»Stig in!» ropade jag.

I stället för den förtvivlade, ursinnige man, vi trott oss skola få se, stapplade på mitt tillrop en gammal, skrynklig gumma in i rummet. Hon tycktes bli bländad av det starka ljusskenet; sedan hon gjort en djup nigning för oss båda, blev hon stående och blinkade med sina rödkantade ögon, under det hon med nervöst darrande händer famlade i sin ficka. Jag kastade en blick på Sherlock Holmes; hans ansikte hade ett så komiskt uttryck av sviken förväntan, att jag hade all möda hålla mig från skratt.

Den gamla gumman tog ur fickan en kvällstidning och pekade på vår annons.

»Det är för den här annonsens skull, som jag kommit hit, mina go'a herrar,» sade hon och neg än djupare än förut: »en vigselring av guld, upphittad

på Brixton Road', den tillhör mi' tös, Sally, som gifte sej för ett år se'n; hennes man ä' uppappare på en Amerika-båt, och vad han skulle säja, om han kom hem och fann henne utan ring, det ä' mer än ja' tors tänka på; han ä' alltid kort för huv'et, i synnerhet när han fått ett par glas. Ho' geck på cirkus i går afse' tillsammans me' — — —»

»Är det här hennes ring?» avbröt jag.

»Gud vare tack och lov!» utbrast den gamla. »Så gla' Sally ska' bli! Ja, de ä' hennes ring.»

»Och vad är er adress?» frågade jag och tog en pännna.

»13, Dunckan Street, Houndsditch.» De' ä en lång väg härifrån och dit.

»Brixton Road ligger inte mellan någon cirkus och Houndsditch,» inföll Sherlock Holmes skarpt.

Gumman vände sig om och såg forskande på honom med sina små blinkande, rödkantade ögon.

»Herrn frågade efter *min* adress,» sade hon. »Sally hyr möblerade rum i Nr 3, Mayfield Place, Peckham.»

»Och ert namn är?»

»Mitt namn ä' Sawyer — hennes ä' Dennis — ho' ä' gift me' Tom Dennis, och han ä' nog så duktig och praktig, så länge han ä' på sjön; men i land, me' alla di fruntimmer och alla di krogar — — —»

»Här är er ring, mrs Sawyer,» avbröt jag ånyo, åtlydande en vink från Sherlock Holmes; »den tillhör tydligen er dotter, och jag är glad kunna återställa den till sin lagliga ägarinna.»

Med en mängd frammumlade välsignelser och utrop av tacksamhet stoppade gumman ringen i sin ficka och släpade sig ned för trappan. Knappt hade dörren stängts efter henne, förrän Holmes rusade upp och sprang in i sitt rum. Inom en sekund var han tillbaka, insvept i en ulster och en tjock ytterhalsduk.

»Jag ska' se efter, vart hon tar vägen,» sade han i brådsnkande ton; »hon är säkert en medbrottsling och kan måhända leda mig på rätt spår efter mördaren. Gå inte och lägg dig, förrän jag kommit hem!»

I samma ögonblick som förstugudörren stängdes efter den besökande, ilade Sherlock Holmes nedför trappan. Jag tittade ut genom fönstret och såg gumman långsamt gå över till motsatta trottoaren, under det hennes förföljare på något avstånd ej släppte henne ur sikte.

»Antingen är Holmes' teori alldeles falsk,» tänkte jag, »eller ock kommer han nu att tränga in i själva hjärtat av hemligheten.»

Han hade ej behövt be mig sitta uppe och vänta på honom, jag kände noggsamt, att det var mig omöjligt somna, innan jag fått höra utgången av hans äventyr.

Klockan var 9, när han begav sig åstad. Jag hade ingen aning om, hur länge det kunde dröja, innan han kom igen, men jag satt lugnt och sög på min pipa, under det jag bläddrade i Henri Murgers *Vie de Bohême*. Klockan blev 10, och jag hörde tjänstflickans steg, när hon gick upp på sitt lilla vindrum för att gå till sängs. Vid elva-tiden promenerade värdinnan i huset långsamt och högtidligt förbi min dörr, stadd i samma lovliga ärende. Det var nära midnatt, när jag hörde det skarpa klickandet av Sherlock Holmes dörrnyckel.

I samma ögonblick jag fick syn på min vän, märkte jag, att han ej haft framgång i sitt förehavande. I hans uttryck kämpade löje och förargelse om herraväldet, tills löjet slutligen fick överhand och han brast ut i ett hjärtligt skratt.

»Jag skulle inte för allt i världen vilja, att någon Scotland Yardare finge tag på det här,» sade han och kastade sig ner i sin länstol. »Jag har gjort så mycket narr av dem, att de aldrig skulle tröttna på att gyckla med mig över den här affären. Men jag kan likväl skratta, ty jag vet, att jag i längden ska' ta loven av dem.»

»Vad har då hänt?» frågade jag.

»Ja, det gör mig ingenting, om jag för en gångs skull berättar mina egna dumheter. Den där människan hade gått ett litet stycke, när hon började halta

och se ut, som om hon fått ont i ena foten. Plötsligt blev hon stående och ropade an en täckt droska, som just for förbi. Jag smög mig så tätt efter henne som möjligt för att kunna höra, vilken adress hon uppgav; men jag hade kunnat bespara mig det besväret, ty hon skrek så högt, att det kunde ha hörts tvärs över gatan.

»Kör till Nr 13, Dunckan Street, Houndsditch!» befälde hon. »Det här ser minsann trovärdigt ut,» tänkte jag, men när jag sett henne väl instigen i droskan, hängde jag mig själv bakpå; det är en sport, som varenda detektiv borde vara mästare i. Vi rulade åstad och stannade ej förr, än vi kommit fram till den gata, gumman uppgivit som sin adress. Jag hoppade av, innan vi hunnit fram till Nr 13, och strövade långsamt och bekymmerslöst längs trottoaren. Droskan stannade. Kusken klev ner från bocken, och jag såg honom öppna vagnsdörren och bli stående i avvaktande hållning. Men ingen steg ur. När jag hunnit närma mig, höll karlen på att känna sig med händerna omkring i den tomma droskan, allt under det han gav luft åt den mest utvalda samling svordomar, jag någonsin hört. Det fanns ej minsta spår av hans »passagerare,» och jag fruktar, det kommer att dröja länge, innan han får sin betalning. Vid vår förfrågan i Nr 13 finga vi veta, att huset ägdes av en hederlig tapetserare, vid namn Keswick, och att ingen där hört talas om varken 'Mrs Sawyer' eller 'Mrs Dennis'.

»Du menar väl inte,» utbrast jag, utom mig av förvåning, »att den där bräckliga gamla käringen skulle ha varit i stånd att stiga ur vagnen, medan den var i gång, och det utan att varken du eller kusken märkte det?»

»Fan anamma den gamla käringen!» utbrast Sherlock Holmes förargad. »Fast det är vi, som äro ett par gamla käringar, vi, som låtit lura oss så grundligt. Det var säkerligen en ung man, en som var vig och kraftig och till på köpet ovanligt skicklig skådespelare. Han var ju tusan så väl förklädd. Han såg,

att man följde efter honom och begagnade det här knepet för att komma undan. Detta allt bevisar, att den, vi äro på spaning efter, inte är så ensam, som jag trodde, utan har vänner, färdiga att löpa vilken risk som helst för honom. Men du ser alldeles »urlakad» ut, Watson. Följ mitt råd, och gå genast till sängs!»

Jag kände mig verkligen ovanligt trött och lydde utan motsägelse hans uppmaning. När jag gick, satt han ännu kvar vid den slocknande brasan, och långt in på småtimmarna hörde jag de låga, melankoliska tonerna från hans fiol; jag visste då, att han alltjämt funderade på det svåra problem, som han föresatt sig att lösa

---

SJÄTTE KAPITLET.

TOBIAS GREGSON VISAR VAD HAN DUGER TILL.

Morgontidningarna följande dag voro fulla av beskrifningar om »den hemlighetsfulla Brixtonaffären,» som de kallade det; många hade till och med långa »ledare» om saken. Somliga innehöllo en del nyheter — omständigheter, dem jag ej haft reda på. Jag har ännu i förvar en massa tidningsurklipp, som ha avseende på det »intressanta fallet.» Här äro ett par utdrag ur några av dem:

Daily Telegraph anmärkte, att det i brottets annaler sällan förekommit en tragedi, som haft så egendomliga drag att framvisa. Offrets tyska namn, frånvaron av varje synbart motiv och den dystra inskriptionen på väggen — allt detta tydde på, att mordet föröfvats av politiska landsflyktingar och revolutionister, Socialismen hade många utgreningar i Amerika, och den mördade hade tvivelsutan överträtt någon av dessas oskrivna lagar och därför blivit straffad. Sedan artikelförfattaren i korthet omnämnt den heliga Fem-

domstolen,» aqua tofana, Carbonari, markisinnan de Brinvilliers, Darwins teori, Malthus principer och mordet på Ratcliff Highway, slutade han med en varning åt regeringen och en uppmaning att noggrannare bevaka de utländningar, som vistas i England.

Standard fäste sig huvudsakligen vid det faktum, att dylika laglösheter vanligen begås under en liberalt sinnad regering. De orsakades av den oro, som jäste hos den stora massan och den därav uppkomna bristen på vördnad för all slags myndighet. Den mördade var en amerikansk medborgare, som några veckor vistats i huvudstaden, där han bott i madame Charpentiers pensionat, Torquay Terrace, Camberwell. Han var på resan åtföljd av sin privatsekreterare, mr Joseph Stangerson. Båda herrarna hade tagit avsked av sin värdinna tisdag kväll den 4:de mars och begivit sig till Euston-bangården, i avsikt att med nattåget resa till Liverpool. Man hade sett dem tillsammans stå på plattformen. Sedan visste man ingenting mer om dem, förrän mr Drebbers döda kropp blev, som förut omtalats, funnen i ett obebott hus vid Brixton Road, många kilometer från Euston. Hur han kommit dit och på vad sätt han gått sitt öde till mötes, voro frågor, som ännu voro höljda i djupaste mörker. Om mr Stangerson visste man ingenting. Men det gläder oss, tillade tidningen, att kunna säga allmänheten, att efterforskningarna och allt, som rör saken i fråga, blivit anförtrodda åt mr Lestrade och mr Gregson, båda tillhörande Scotland Yard, och man har alla skäl att hoppas, att dessa välkända polistjänstemän snart skola lyckas sprida ljus i saken.

Daily News påpekade, att brottet tvivelsutan orsakats av politiska motiv. Den despotism och det hat till allt slags frihet, som utmärkte de på kontinenten belägna staternas regeringssätt, hade den verkan, att till England drogos många människor, vilka skulle ha blivit förträffliga medborgare, om de ej varit förbittrade av minnet om allt, vad de haft att utstå. Dessa människor styrdes av strängt bindande hederslagar,

och brott mot dessa straffades vanligen med döden. Man borde göra allt för att finna sekreteraren Stanger-son och få reda på den dödes levnadssätt och vanor. Ett stort steg i den riktningen hade blivit taget, enär man redan lyckats finna det hotell, där de bägge her-
 rarne bott — ett resultat, för vilket man uteslutande hade att tacka mr Gregsons från Scotland Yard skick-
 lighet och energi.

Sherlock Holmes och jag läste dessa tidningsar-
 tiklar, under det vi tillsammans intogo vår frukost,
 och de tycktes bereda min vän ett otroligt nöje.

»Jag sade dig ju, att hända, vad som hända ville,
 så skulle Gregson och Lestrade få äran,» sade han.

»Det beror väl på, hurudant resultatet blir.»

»Å, min käre vän, det gör inte det minsta till saken.
 Om karlen blir ertappad, så är det *till följd av* deras
 bemödanden; undkommer han, så är det *trots* deras
 skicklighet och deras ansträngningar. Det är precis
 som den där leken, du vet: 'är det krona, så vinner
 jag — är det klave, så förlorar du'. Vad de än ta
 sig till, så få de efterföljare. »Den som är dum, finner
 alltid en ännu dummare, som beundrar honom, vet du
 väl.»

Vad i all världen är detta?» utbrast jag, ty i för-
 stugan och i trapporna hördes larmet av en massa
 stampande fötter, åtföljt av vår värdinnas högljutt
 uttalade ursinniga förebräelser.

»Det är Baker Streets avdelning av den detektiva
 poliskåren,» sade Sherlock Holmes högtidligt, och un-
 der det han ännu talade, störtade in i rummet ett halvt
 dussin de smutsigaste och trasigaste små gatpojkar,
 jag någonsin sett.

»Giv akt!» ropade Holmes strängt, och de sex små
 trasbyltena sträckte genast upp sig och gjorde ställning.

»Hädanefters ska' ni skicka Wiggins ensam upp och
 rapportera — de andra få vänta nere på gatan. Har
 ni funnit honom, Wiggins?»

»Nej, sir, de'ha vi inte,» svarade en av ungdomar-
 ne.

»Jag trodde inte heller, att ni hade det. Men ni måste hålla i. Här har ni edra pängar.» Han gav var och en av pojkbysingarna en shilling. »Se så, i väg med er nu, och kom nästa gång igen med mer nyheter.»

Han gjorde ett tecken med handen, och pojkarne rusade ned för trappan likt en hop råttor; snart därefter hörde vi ljudet av deras gälla röster nere på gatan.

»De här små trashankarne äro mången gång till mer nytta än ett dussin poliskonstaplar», sade Holmes. »Blotta åsynen av en uniformsklädd karl förseglar i allmänhet folks läppar. Men gatpojkarne se allt och smyga sig in överallt. De ha både ögon och öron öppna, må du tro, och sluga äro de med besked — allt, vad de behöva, är ordentlig organisation.»

»Använder du dem i och för affären vid Brixton Road?» frågade jag.

»Ja; det är något, jag vill förvissa mig om. Det är egentligen bara en tidsfråga. Hallå! Nu ska' vi då få nyheter, så det räcker till — där borta på gatan kommer Gregson med stora steg och lycksalighet skrivet på varje drag av sitt hederliga anlete. Hit ämnar han sig, det kan jag slå vad om. Jaha — mycket riktigt — han stannar — här ha vi honom!»

En häftig ringning hördes på dörrklockan, och efter ett par sekunder störtade den ljushårige detektiven uppför trappan, tagande tre trappsteg åt gången, och stod snart inne i rummet hos oss.

»Min käre vän,» utropade han och skakade ivrigt hand med Holmes, »gratulera mig! Jag har brakt hela hemligheten fram i dagsljuset.»

Jag tyckte mig märka, att en lätt skugga av oro flög över min väns uttrycksfulla drag.

»Menar ni, att ni är på rätt spår?» frågade han.

»Rätt spår? Rätt spår, säger ni, sir! Jag har karlen inom lås och bom!»

»Och vad heter han?»

»Arthur Charpentier, underlöjtnant vid kungl. flot-

tan!» utropade Gregson, som pöste av belåtenhet och oupphörligt gned sina feta händer.

Sherlock Holmes utstötte en suck av lättnad och drog sina läppar till ett småleende.

»Slå er ner och försök en av de här cigarrerna,» sade han. »Det ska' bli roligt höra, hur ni gått till väga. Vill ni ha litet whisky och vatten?»

»Ja, tack — det skulle smaka gott,» svarade detektiven. »Jag är riktigt utmattad av de sista dagarnes förfärliga ansträngningar. Det är inte så mycket kroppslig ansträngning, ser ni — det är den förfärliga själsspänningen. Ni förstår det nog, mr Sherlock Holmes — ni, som jag, sysselsätter er ju nästan uteslutande med tankearbete.»

»Ni gör mig allför stor ära,» sade Holmes patetiskt. »Låt oss nu höra, på vad sätt ni uppnått detta ovanligt tillfredställande resultat.» Detektiven satte sig till rätta i länstolen och bolmade av alla krafter på sin cigarr. Så slog han sig plötsligt på knät i ett anfall av munterhet.

»Det lustigaste av alltihop är,» sade han, »att den dumme Lestrade, som alltid anser sig så vis och överlägsen, har råkat på fullkomligt orätt spår. Han är på spaning efter sekreteraren Stangerson, som inte har mer med mordet att göra, än ett barn, som föddes i natt. Jag tror nog, att han vid det här laget har honom fast.»

Tanken härpå roade Gregson så omåttligt, att han skrattade, tills han höll på att kikna.

»Och hur kom ni på er idé?»

»Å, jag ska' tala om alltsammans för er. Naturligtvis stannar allt oss emellan, doktor Watson! Den största svårigheten var att få reda på amerikanarens föregående levnadsöden. Somligt folk hade nog slagit sig till ro, tills de fått svar på sin annons eller någon av sig själv kommit och sagt, vad han eller hon visste. Men sådant är ej Tobias Gregsons sätt att gå till väga. Ni kommer väl ihåg hatten, som stod på golvet bredvid den mördade?»

»Ja,» svarade Holmes; »den var köpt hos John Underwood och Söner, 129 Camberwell Road.»

Gregson såg helt nedslagen ut.

»Jag trodde inte, att ni märkt det,» sade han.

»Har ni kanske redan varit där?»

»Nej.»

»Jaså, utbrast Gregson i gladare ton.» Ja, men ni bör aldrig låta något tillfälle gå er ur händerna, hur litet och obetydligt det än må synas.»

»För stora själar är ingenting litet och obetydligt,» deklamerade Holmes.

»Som jag redan sagt er, så gick jag till Underwood och frågade, om han sålt en hatt av den och den storleken och den och den kvalitén. Han såg efter i sina böcker och sade mig straxt, att han skickat en dylik hatt till en mr Drebber, boende i Charpentiers pensionat, Torquay Terrace. På så sätt fick jag den mördades adress.»

»Fiffigt — riktigt fiffigt!» mumlade Sherlock Holmes.

»Sedan begav jag mig till madame Charpentier,» fortsatte detektiven. »Hon var mycket blek och uppörd. Hennes dotter var också inne och tog emot mig — det var en tusan så grann tös! Hon såg ut, som om hon nyss hade gråtit, och hennes läppar darade, när jag talade med henne. Jag såg det genast — det finns inte mycket, som undgår mig. Jag började tro, att det fanns ugglor i mossen, som man säger. Ni har nog erfarit den där känslan, mr Sherlock Holmes — när man märker, att man spårat villebrådet, går det ett slags rysning över ryggraden på en. 'Har ni hört talas om det hemlighetsfulla mordet på er förre hyresgäst, mr Enoch J. Drebber, från Cleveland?'» frågade jag.

»Modern nickade; hon såg ut, som vågade hon inte öppna sin mun. Dottern brast i tårar. Jag blev mer och mer övertygad om, att bägge fruntimren kände till något om saken.

En studie i rött.

»Hur dags lämnade mr Drebber ert hem för att gå till stationen?» frågade jag.

»Klockan 8», svarade frun och svalde hårt för att hålla tillbaka gråten. 'Hans sekreterare, mr Stanger-son, sade, att de hade två tåg att välja på, ett klockan 9,15, ett klockan 1,11'»

»Var det sista gången ni såg den mördade?»

»Denna min fråga tycktes alldeles förkrossa frun; hon blev blek som ett lik, och det varade ett par sekunder, innan hon lyckades framstamma det enda ordet 'ja'; när det väl kom, var det i en osäker, onaturlig ton.»

»Efter en kort stunds tystnad sade dottern med lugn, klar röst:

»Intet gott kan någonsin komma av en lögn, mamma.»

»Låt oss vara uppriktiga mot den, som tycks ha rättighet att fråga. Vi sågo mr Drebber en gång till.»

»'Gud förlåte dig!' utbrast madame Charpentier, i det hon slog händerna för ansiktet och sjönk tillbaka i sin stol. 'Du har tagit livet av din bror!'

»Arthur skulle säkert vilja, att vi sade sanningen,' svarade den unga flickan lugnt och fast.

»Det är bäst, att ni säger mig alltsammans nu,' sade jag. 'Halva förtroenden göra mer ont än inga. Dessutom vet ni ju inte, hur mycket vi ha reda på förut.'»

»Du får bära ansvaret, Alice,' utropade modern och fortsatte därpå, vänd till mig: 'jag skall tala om allt, vad jag vet om saken. Men tro inte, att min ångslan för min son har sin orsak däri, att jag tror han haft något att göra med det rysliga mordet. Till den saken är han fullkomligt oskyldig; men jag är rädd för, att han i edra och i andras ögon kan bli komprometterad. Fastän det är väl nästan omöjligt: hans utmärkta karaktär, hans yrke, hela hans föregående liv äro en borgen för, att en dylik misstanke är ogrundad.'»

»'Det bästa, ni kan göra, är att bekänna allt,' sade

jag. Var säker på, att om er son är oskyldig, har han intet att frukta.'

»Låt oss vara ensamma en stund, Alice,' sade frun, och den unga flickan lämnade genast rummet. »Ser ni, sir, det var ingalunda min avsikt att tala om för er, vad jag har mig bekant om denna sorgliga händelse, men som min stackars dotter låtit er förstå, att vi veta något om olyckan, har jag intet val. Och när jag nu beslutat tala, vill jag utan minsta förbehåll säga er alltsammans.'

»Det är också det klokaste, ni kan göra,» svarade jag.

»Mr. Drebber har bott här hos oss ungefär tre veckor. Han och hans sekreterare, mr Stangerson, hade gjort en långresa på kontinenten. Deras koffertar, poletterade från Köpenhamn, utvisade, att de kommo direkt från denna stad. Stangerson var en lugn, tillbakadragen man, men hans principal var, ledsamt att säga, raka motsatsen. Han var ohyfsad och rå i sitt sätt och hade mycket simpla vanor. Samma kväll han kom hit, drack han sig fullkomligt redlös, och man kan med gott samvete påstå, att han aldrig var nykter efter klockan tolv på dagen. Hans uppförande mot tjänsteflickorna var otillbörligt fritt och familjärt. Och värst av allt — han antog snart samma hållning mot min dotter, Alice, och tilltalade henne mer än en gång på ett sätt, som hon lyckligtvis var alltför oskyldig att förstå. Vid ett tillfälle tog han henne, oförskämt nog, i famn och kysste henne; hans egen sekreterare blev ursinnig över den skymf, som tillfogats den unga flickan och förebrädde honom skarpt hans opassande uppträdande.'

»Men varför stod ni ut med allt detta? frågade jag. »Jag antar, att ni kan göra er kvitt edra inackorderingar, när ni vill.»

Mrs Charpentier rodnade vid min något närgångna fråga.

»Gud give, att jag tillsagt honom att flytta, samma dag han kom', sade hon. 'Men det fanns en svår fre-

stelse för mig — de betalade ett pund om dagen var — fjorton pund i veckan, och vi äro ju mitt uppe i den 'döda' årstiden. Jag är änka, och min son, som är vid flottan, har kostat mig mycket pengar. Jag ville därför inte gärna gå miste om en så god inkomst; jag trodde mig handla till allas vårt bästa. Men skymfen mot min dotter blev för mycket för mig, och jag sade till mr Drebbler, att han måste flytta.»

»'Och sedan?'

»Jag drog en suck av lättnad, när jag såg honom åka sin väg. Min son är hemma på permission nu, men jag sade ingenting till honom, om vad som hänt, ty han har ett ytterst häftigt lynne och håller otroligt mycket av sin syster. När jag således stängde dörren efter de bägge herrarne, var det, som om en tyngd lyfts från mitt bröst. Men inom mindre än en timme hördes en ringning på portklockan, och man sade mig, att mr Drebbler kommit tillbaka. Han tycktes mycket upprörd; förmodligen var han mer än vanligt berusad. Han trängde in i rummet, där jag satt med min dotter, gjorde ett par osammanhängande anmärkningar om vädret och sade, att han ej hunnit i rätt tid till tåget. Så vände han sig till Alice och föreslog henne inför mig, hennes egen mor, att resa sin väg med honom. Ni är myndig, sade han, och det finns ingen lag, som kan hindra er. Jag har pengar i överflöd. Bry er ej om den gamla gumman här, utan följ med mig, nu genast. Ni ska' få det lika fint som en prinsessa. Stackars Alice blev så rädd, att hon skyndsamt drog sig långt bort ifrån honom, men han tog henne i ena armen och släpade henne med sig mot dörren. Jag skrek till, och i detsamma kom min son Arthur in i rummet. Vad som sedan hände, kan jag ej riktigt förklara; jag hörde svordomar och ljudet av en häftig brottning. Jag var alldeles för rädd för att se upp. När jag äntligen vågade lyfta huvudet, såg jag Arthur stå i dörren, skrattande och med en stor käpp i handen. 'Jag tror inte, att den där gynnaren skall besvära oss igen', sade han. 'Men jag skall likväl

följa efter honom och se, vad han tar sig till'. Med desso ord tog han sin hatt och gick ut. Följande morgon fingo vi höra talas om det hemlighetsfulla mordet på mr Drebber.'

»Bekännelsen kom endast långsamt och stötvis från mrs Charpentiers läppar. Emellanåt talade hon så lågt, att jag knappt kunde uppfånga orden. Jag skrev stenografiskt upp allt, vad hon sade, så att det ej skulle finnas någon möjlighet till misstag.»

»Detta är ju riktigt intressant», sade Sherlock Holmes med en gäspning. »Vad hände sedan?»

»När mrs Charpentier slutat», fortfor detektiven, »insåg jag genast, att hela affären hängde på ett enda hår. Seende henne in i ögonen på ett sätt, som jag alltid funnit mycket effektivt, när det gällt fruntimmer, frågade jag henne, hur dags hennes son kommit hem.»

»Det vet jag inte', svarade hon.

»Vet ni inte?'

»Nej, han har sin egen dörrnyckel.'

»Var det sedan ni gått till sängs?'

»Ja.'

»Hur dags lade ni er?'

»Omkring klockan elva.'

»Er son var alltså borta mer än två timmar?'

»Ja.'

»Möjligen fyra eller fem?'

»Ja.'

»Vad gjorde han hela den tiden?'

»Det vet jag inte', svarade hon och blev blek som ett lik.

»Naturligtvis fanns det nu ej mer än ett att göra. Jag fann reda på, var löjtnant Charpentier vistades, tog två konstaplar med mig och arresterade honom. När jag lade handen på hans axel och tillsade honom att lugnt följa oss, yttrade han helt fräckt: 'Jag gissar, att ni arresterar mig, emedan ni tror mig vara delaktig i den där uslingen Drebbers mord.' Vi hade ingenting sagt om orsaken till hans arrestering, så det

förefaller helt misstänkt, att han själv häntydde på saken.»

»Ja, mycket», sade Holmes.

»Han hade i sin hand samma käpp, som hans mor sade, att han burit, när han följde efter Drebber. Det var en riktigt tjock ekpåk.»

»Och till vilken slutsats har ni nu kommit?»

»Jo, ser ni, min åsikt är, att den unge mannen följde Drebber så långt som till Brixton Road. När de hunnit dit, uppstod en ordväxling dem emellan, och Drebber fick ett slag av knölpåken, troligen i maggropen — ett slag, som dödade utan att efterlämna något märke. Det var en kall och regnig natt, ingen människa syntes till, och Charpentier släpade sitt offer in i det tomma huset. Vad ljuset och blodet och inskriften på väggen och ringen angå, så är det nog ingenting annat än finter, avsedda att narra polisen in på orätt spår.»

»Bra resonnerat!» sade Holmes i uppmuntrande ton.

»Jag måste säga, Gregson, att ni gör förvånansvärda framsteg. Ni kommer att gå långt.»

»Ja, jag smickrar mig med, att jag har skött den här saken riktigt finurligt», sade detektiven självbelätet. »Den unge mannen avgav frivilligt en förklaring, i vilken han påstod, att han följt efter Drebber en stund, men att denne slutligen märkt det och tagit en droska för att komma ifrån honom. På vägen hem hade löjtnanten träffat en gammal kamrat, och de hade tillsammans gjort en lång promenad. Frågan, var denne kamrat bodde, kunde han ej nöjaktigt besvara. Jag tror, att allt detta passar bra i stycke. Vad som mest roar mig, är tanken på Lestrade, som givit sig av på alldeles falskt spår. Jag tror inte, att han får någon synnerlig framgång. Men — för tusan! Här ha vi ju karlen i egen person!»

Det var verkligen Lestrade, som ilade uppför trappan och brådslande steg in i rummet. Den självsäkerhet och prydighet, som eljes plägade utmärka hans hållning och klädedräkt, saknades nu alldeles. Hans anletsdrag uttryckte oro och ängslan, hans klä-

der voro dammiga och slarvigt påsatta. Han hade tydligen infunnit sig i akt och mening att rådföra sig med Sherlock Holmes; ty när han fick se sin kollega, tycktes han bli både förvirrad och förargad; han blev stående mitt i rummet och flyttade nervöst hatten ur den ena handen i den andra, synbarligen osäker om, vad han borde göra.

»Den här affären är då sannerligen mer än egenomlig», utbrast han slutligen; »den är alldeles obegriplig!»

»Å, tycker ni det, mr Lestrade?» inföll Gregson triumferande. »Jag har också hela tiden trott, att ni skulle komma till den slutsatsen. Har ni lyckats finna sekreteraren, mr Joseph Stangerson?»

»Sekreteraren, mr Joseph Stangerson», svarade Lestrade högtidligt, »fanns vid sextiden i morgse mördad i Hallidays privathotell.»

SJUNDE KAPITLET.

LJUS I MÖRKRET.

Den nyhet Lestrade så oförberett meddelade oss, var så oväntad och så betydelsefull, att ingen av oss kom sig för att yttra ett enda ord. Gregson rusade upp ur sin stol och slog i häpenheten omkull sitt whiskyglas. Jag stirrade under tystnad på Sherlock Holmes, som satt med sammanpressade läppar och dystert rynkade ögonbryn.

»Stangerson också!» mumlade han. »Komplotten blir allt mer och mer invecklad.»

»Gud ska' veta, att den var invecklad nog förut», knotade Lestrade, i det han slog sig ner på en stol. »Jag tycks ha kommit rakt in i ett slags rådplågande församling.»

»Är ni — är ni — riktigt säker på, att vad ni nyss sagt, är sannt?» stammade Gregson.

»Jag kommer direkt från hans rum», svarade Le-

strade; »jag var den förste, som upptäckte vad som skett.»

»Vi ha just nu hört Gregsons åsikt om saken», anmärkte Holmes. »Skulle ni å er sida vilja tala om för oss, vad ni sett och gjort?»

»Med största nöje», svarade Lestrade. »Jag bekänner ärligt och uppriktigt, att jag trodde Stangerson vara delaktig i Drebbers mord. Den oväntade vändning saken tagit, visar mig, att jag begått ett misstag. Men behärskad av min första idé, hade jag endast en tanke — den att finna ut, vart sekreteraren tagit vägen. Båda herrarne hade varit sedda på Euston-bangården vid halv niotiden på kvällen den 3:dje. Klockan två på morgonen blev Drebbes funnen vid Brixton Road. Den fråga, som mest sysselsatte mig, var denna: vad hade Stangerson gjort mellan klockan halv nio och det ögonblick mordet blivit begånget — varthän hade han sedan begivit sig? Jag telegraferade till Liverpool, beskrev karlens utseende och tillsade dem att hålla utkik vid Amerikabåtarna. Sedan besökte jag alla möjliga hotell och pensionat i trakten av Euston, ty jag räsionerade som så, ser ni, att om Drebbes och hans följeslagare hade blivit skilda åt, så vore det helt naturligt för denne senare, att över natten ta in på ett hotell i närheten och strax på morgonen gå ner till stationen igen.»

»De hade nog på förhand gjort upp, var de i så fall skulle råkas», inföll Sherlock Holmes.

»Ja, det hade de nog också. Jag tillbrakte hela eftermiddagen i går med fruktlösa efterforskningar. I morgne började jag tidigt igen, och klockan 8 kom jag till Hallidays privathotell på Little George Street. På min fråga, om mr Stangerson bodde där, fick jag ett jakande svar.»

»Ni är väl den herre, han väntar på», sade man. »Han har nu i två hela dar väntat på en god vän.»

»Var är han?» frågade jag.

»Han har ej stigit upp än. Han vill ej bli väckt förrän klockan 9.»

»Jag går genast upp till honom», sade jag.

»Jag hoppades, att den oväntade åsynen av mig skulle bringa honom ur fattningen och komma honom att i ett obehagat ögonblick säga något komprometterande. Springpojken på hotellet visade mig vägen till hans rum; detta var beläget i andra våningen, och man kom dit genom en smal korridor. Pojken pekade på dörren till rummet och skulle just gå ner igen, när jag blev varse något, som formligen gjorde mig illamående, trots mina tjugo år i tjänsten. Från rummet hade under dörren en tämligen bred blodström runnit tvärs över korridoren och samlat sig till en blodpöl på motsatta sidan. Jag skrek till, och pojken kom tillbaka. Han nästan svimmade, när han fick syn på blodet. Dörren var låst på innersidan, men vi satte axlarna till och bröto upp den. Fönstret stod öppet, och nedanför detta låg utsträckt kroppen av en i nattskjorta klädd man. Han var död — hade dött för flere timmar sedan, ty hans lemmar voro kalla och styva. När vi vände på honom, kände springgossen genast igen honom som den herre, vilken under namn av Joseph Stangerson hade hyrt rummet. Dödsorsaken var ett djupt knivstyg i vänstra sidan; det hade trängt rakt in i hjärtat. Men nu komma vi till det sällsammaste i hela historien. Vad tror ni väl fanns skrivet på väggen över den dödes huvud?»

Innan ännu Sherlock Holmes hunnit svara, lopp en frossbrytning längs ryggraden på mig, och jag fick en förkänsla om något fasaväckande.

»Ordet 'Rache', skrivet med blod.»

»Ja, så var det», svarade Lestrade med bävande stämma, och under ett par ögonblick sade ingen av oss ett enda ord.

Det fanns något så metodiskt och så obegripligt i den okände mördarens tillvägagående, att det gjorde hans ohyggliga gärning än hemskare. När jag tänkte på dessa avskryvda handlingar, darrade mina nerver, som på slagfältet varit starka nog.

»Man har också sett mördaren», fortfor Lestrade.

»Ett mjölkbud, som var på väg till mejeriet, gick händelsevis ner för den lilla bakgata, som förenar hotellet med de därtill hörande stallbyggnaderna. Ynglingen såg, att en stege, som brukade ligga där, var upprest mot ett av fönstren i andra våningen och att detta fönster stod öppet. Sedan han gått förbi, vände han sig om och såg en karl kliva ner för stegen. Han steg ner så lugnt, att den unge mannen trodde honom vara en smed eller snickare, som haft något arbete för sig i hotellet. Han brydde sig ej vidare om karlen, men tänkte för sig själv, att det var bra tidigt för en hantverkare att vara i arbete, och mindes tydligt nog, att den man, han sett, var storväxt, hade ett rödbrusigt ansikte och var klädd i en lång, brun rock. Mördaren måste ha stannat kvar i rummet en god stund efter det han begått sitt brott, ty vi funno blodblandat vatten i handfatet, vari han tvättat sina händer, och blodfläckar på lakanen, på vilka han omsorgsfullt avtorkat sin kniv.»

Jag kastade en blick på Sherlock Holmes, när jag hörde, att Lestrades beskrivning på mördaren fullkomligt överensstämde med Holmes' egen. På min väns ansikte märktes dock intet uttryck av tillfredsställelse eller triumf.

»Fann ni i rummet något, som kunde leda oss på spår efter mördaren?» frågade han.

»Nej — ingenting. Stangerson hade Drebbers plånbok i sin ficka, men detta tycks ha varit vanligt, enär han gjorde alla utbetalningarne. I plånboken lågo omkring 80 pund; ingenting hade blivit stulet. Vad som än är orsaken till dessa hemlighetsfulla, hemska ogärningar, så är det ej rån, det är säkert. I den mördades fickor funnos inga papper och inga anteckningar, med undantag av ett telegram, avsänt från Cleveland för ungefär en månad sedan och innehållande dessa ord: »J. H. är i Europa». Telegrammet var ej undertecknat.»

»Fanns där alls ingenting mer?»

»Ingenting av betydelse. En roman, i vilken den

döde tydligen läst, sedan han lagt sig, låg på sängen, och hans pipa låg på en stol bredvid. På bordet stod ett glas vatten och i fönsterkarmen en liten träask, innehållande ett par piller.»

Sherlock Holmes sprang upp från sin plats med ett utrop av glädje.

»Det sista beviset!» utbrast han. »Nu felas det inte en enda länk i kedjan!»

De bägge detektiverna stirrade i mållös förvåning på honom.

»Jag håller nu i min hand», sade Sherlock Holmes med största tillförsikt, »alla de enskilda trådarna i den härva, som syntes så tilltrasslad. Naturligtvis saknas vissa detaljer, men jag är lika säker på alla de viktiga fakta, ända från den stund, då Stangerson skildes från Drebber på bangården, och till det ögonblick, då den senares lik blev funnet, som om jag sett allt med mina egna ögon. Jag skall ge er ett bevis härpå. Skulle ni kunna få tag i de där pillerna, Lestrade?»

»Jag har dem här med mig», svarade Lestrade och tog fram en liten vit ask. »Jag lade beslag på både piller, plånbok och telegram, i avsikt att lämna dem i förvar på poliskontoret. Det var av en ren händelse jag tog pillerna, ty jag måste erkänna, att jag ej anser dem vara av ringaste betydelse.»

»Giv mig dem!» sade Holmes. »Se hit, Watson; tror du, att detta är vanliga piller?»

Vanliga voro de med all säkerhet ej; de voro grå till färgen, små och runda, och tycktes nästan genomskinliga, när man höll upp dem mot dagsljuset.

»Att döma av deras lätthet och genomskinlighet tror jag, att de låta lösa sig i vatten», sade jag.

»Just så», sade Holmes. »Skulle du nu vilja göra mig den tjänsten att hämta den där stackars lille foxterriern, som varit sjuk så länge och som värdinnan i går bad dig befria från sina plågor.»

Jag gick efter det lilla djuret och bar det uppför trappan; dess tunga andhämtning och glasartade ögon visade, att det ej hade långt igen. Dess lilla snövita

nos sade dessutom tydligare än ord, att det redan för länge sedan överskridit gränsen för hundsläktets vanliga tillvaro. Jag lade den lille stackarn på en kudde framför brasan.

»Nu skär jag ett av pillerna i tu», sade Sherlock Holmes; han tog fram sin pennkniv och lät orden åtföljas av handling. »Den ena halvan skola vi lägga tillbaka i asken och bevara för framtida behov; den andra halvan lägger jag i det här vinglasat i en tésked vatten. Ni ser, att vår vän doktorn hade rätt och att det med lätthet låter upplösa sig.»

»Ett sådant där experiment kan ju vara mycket intressant», sade Lestrade; hans röst hade det kränkta tonfall, som en människa ofta får, när hon tror, att man roar sig på hennes bekostnad. »Jag kan emellertid inte inse, vad det har att göra med mr Joseph Stangers död.»

»Tålomod, min vän, tålomod! Ni ska' i sinom tid finna, att det har mycket med saken att göra — allt, snart sagt. Nu tillsätter jag litet mjölk, så att blandningen blir smakligare och hunden ingenting har emot att förtära den.»

Med dessa ord hällde han glasets innehåll på ett téfat och satte detta framför foxterriern, som hastigt slickade det torrt.

Sherlock Holmes allvarliga min och hållning hade på oss alla gjort så pass starkt intryck, att vi sutto tysta, ivrigt betraktande den lilla hunden och väntande på ett eller annat häftigt utbrott. Men ingenting hände. Hunden låg alltjämt lugnt utsträckt på sin kudde; han andades visserligen tungt och ojämnt, men tycktes ej vara varken bättre eller sämre än förut.

Holmes hade tagit fram sitt ur, och när nu minut efter minut förgick, utan att det väntade resultatet uppnåts, fick hans ansikte ett uttryck av modlöshet och felslagen förhoppning. Han bet sig i läpparne, trummade med fingrarna på bordet och visade alla tecken till växande otålighet. Så stor var hans sinnesrörelse, att jag började känna verkligt medlidande med honom,

under det de bägge detektiverna menande smålogo mot varandra, ingalunda missnöjda med det nederlag, Sherlock Holmes tycktes ha lidit.

»Det kan inte vara en tillfällighet!» utbrast han slutligen, i det han sprang upp från sin stol och med snabba steg gick fram och åter i rummet. »Det är omöjligt, att det skulle kunna vara en ren tillfällighet. Samma slags piller, som jag misstänkte vid Drebbars mord, ha nu efter Stangersons död blivit funna. Och likväl tyckas de ej utöva någon verkan. Vad kan det väl betyda? Alla mina argument, alla mina bevis och motbevis kunna ju ej ha varit falska. Det är omöjligt, omöjligt, säger jag! Och likväl lever det stackars hundkräket ännu. Å, jag vet, jag vet!»

Med ett formligt skrik av belåtenhet störtade han sig över den lilla asken, skar det andra av de två pillerna i tu, löste upp det, tillsatte mjölk och gav hunden blandningen. Knappt hade den lille terriern fuktat sin tunga med den framsatta drycken, förrän hans kropp genomförs av en konvulsivisk darrning, varefter han blev liggande så stel och livlös, som hade han träfats av blixten.

Sherlock Holmes drog ett djupt andetag och tor-kade svetten ur pannan.

»Jag borde ha en fastare tro», sade han; »jag borde vid det här laget veta, att när ett faktum ej tycks passa in i en lång följd av slutledningar, så är det därför, att det fordrar en annan tolkning. Av de två pillerna i den här asken innehåller det ena ett dödande gift, det andra är fullkomligt oskadligt. Jag borde ha vetat det, långt innan jag såg asken.»

Detta sista påstående tycktes mig så förmätet, att jag fruktade, han var från sina sinnen. Emellertid låg den lille döde hunden där, som ett bevis på, att min vän haft rätt i sina antaganden. Det tycktes mig ock, som om dimman i min egen själ började skingras, och en svag aning om sanningen uppsteg inom mig.

»Allt detta förefaller er obegripligt», fortsatte Holmes, »emedan ni redan från undersökningens början ej

insett vikten av den enda ledtråd, som erbjöds er. Jag var lycklig nog att få fatt i den, och allt, som sedan skett, har endast tjänat till att bestyrka mitt ursprungliga antagande — var i själva verket ej annat än den logiska följden av detsamma. Därför ha också de saker och ting, som synts er så obetydliga, och som tyckts göra saken än mer invecklad, endast klargjort vissa detaljer för mig och stärkt mig i mina slutsatser. Det är ett misstag att förblanda det ovanliga med det hemlighetsfulla. Det mest vanliga brott är ofta det mest hemlighetsfulla, emedan det ej kan framvisa något nytt eller för detsamma egendomligt drag, vilket man kan ta till utgångspunkt för sina antaganden. Förövarn av dessa mord skulle ha varit mycket svårare att komma på spåren, om offrens kroppar helt enkelt hade blivit funna liggande vid vägkanten utan några av dessa sällsamma och uppseendeväckande biomständigheter, som gjort händelsen så egenartad. I stället för att göra saken mer invecklad ha dessa detaljer i hög grad underlättat efterforskningarne.»

Mr Gregson, som med tydlig otålighet lyssnat till Sherlock Holmes lilla föreläsning, kunde nu ej längre tåga.

»Hör på, mr Sherlock Holmes», sade han, »vi äro alla fullt på det klara med, att ni är en ovanligt duktig och skarpsynt karl och att ni arbetar på ert eget, individuella sätt. Men vi skulle vilja ha något annat än teorier och predikningar. Nu gäller det att få fatt i karlen. Jag hade tänkt ut hela målet, och det tycks, som hade jag ända från begynnelsen haft orätt. Unge Charpentier kan ju ej ha haft något att göra med detta sista mord. Lestrade gick på spaning efter den han trodde vara upphovsmannen till ogärningen, och han också var på falskt spår. Ni har kastat ut en antydning hit och en antydning dit, och ni tycks veta mer än vi; men den tiden är nu inne, då vi känna, att vi ha rättighet att fråga er rent ut, hur mycket ni vet om affären. Kan ni säga oss, vem som begått de båda brotten?»

»Jag måste säga, att jag tycker Gregson har rätt», sade i sin tur Lestrade. »Vi ha båda två försökt, och vi ha båda två misslyckats. Ni har mer än en gång, sedan jag kom hit denna morgon, anmärkt, att ni har alla de bevis, ni behöver. Ni kan ju därför gärna tala rent ut.»

»Om man dröjer med att arresteras mördaren», inföll jag, »så kan han ju få tid att begå en ny ogärning.»

Men trots allas våra uppmaningar, visade Sherlock Holmes tydliga tecken till obeslutsamhet. Han fortfor att gå av och an på golvet, med huvudet sänkt mot bröstet och med rynkade ögonbryn, så som han brukade göra, när han var försjunken i tankar.

»Några fler sådana mord komma ej att begås», sade han slutligen, i det han plötsligt blev stående vänd mot oss. »Ni kan vara så gott som alldeles säkra på det. Ni har frågat mig, om jag visste vad mördaren heter. Det gör jag; men kännedomen om hans namn är ett intet, i jämförelse med konsten att få karlen fast. Och det är det jag hoppas snart kunna göra. Jag tror nog, att det skall lyckas mig utan andras hjälp; men det är ett företag, som fordrar stor skicklighet och mycken försiktighet, ty vi ha att göra med en ytterst slug och hänsynslös person, som därtill är understödd — något, som jag av erfarenhet vet — av en, som är lika djärv och listig som han själv. Så länge mördaren ej har någon aning om, att man kommit honom på spåren, finns det nog en möjlighet att få honom i vårt våld; men om han finge den ringaste misstanke om, att han vore känd, skulle han ändra sitt namn och inom ett ögonblick försvinna bland denna stads många millioner bebyggare. Jag vill ej på minsta sätt såra edra känslor, men jag anser mig böra säga, att den officiella poliskåren ej är vuxen sådana inpiskade skälmar som dessa två brottslingar, och det är därför jag ej påkallat er hjälp. Om jag misslyckas i mitt företag, får jag naturligtvis uppbära det strängaste klander för min uraktlåtenhet; men därpå är jag beredd. Allt, vad jag för närvarande kan lova, är, att jag skall in-

viga er i mitt förtroende i samma stund, som jag utan fara för mina planer kan göra det.»

Gregson och Lestrade tycktes långt ifrån nöjda med detta löfte och med det nedsättande omdömet om den detektiva poliskåren. Den förre rodnade av förargelse ända upp till hårrötterna; den senares små svarta ögon gnistrade av nyfikenhet. Ingen av dem fick likväl tid att yttra ett enda ord, förrän en knackning hördes på dörren och de små gatpojkarne anförare och talman, Wiggins, stack in sitt lilla lurviga huvud.

»Jag har droskan därnere, sir», sade han med en liten nick, som skulle föreställa en bugning.

»Det var en duktig pojke», svarade Holmes lugnt och vänligt. »Varför begagnar ni inte den här modellen vid Scotland Yard?» fortfor han och tog ur en byrålåda fram ett par handklovar. »Se bara, hur fint och tyst fjädrarna röra sig! De sluta sig på mindre än en sekund.»

»Den gamla modellen är god nog», anmärkte Lestrade, »om vi bara kunna få rätter karl att sätta dem på.»

»Det är rätt, det är rätt, Lestrade», sade Holmes småleende. »Kusken kan gärna hjälpa mig med min kofert. Bed honom komma upp, Wiggins!»

Jag blev på det högsta förvånad över att höra min vän tala, som om han ämnade företaga en resa — han hade ej med ett enda ord omnämnt den saken för mig. Det stod en liten kappsäck i rummet; på denna började han snöra till remmarne. Han var ivrigt selsatt härmed, när kusken steg in.

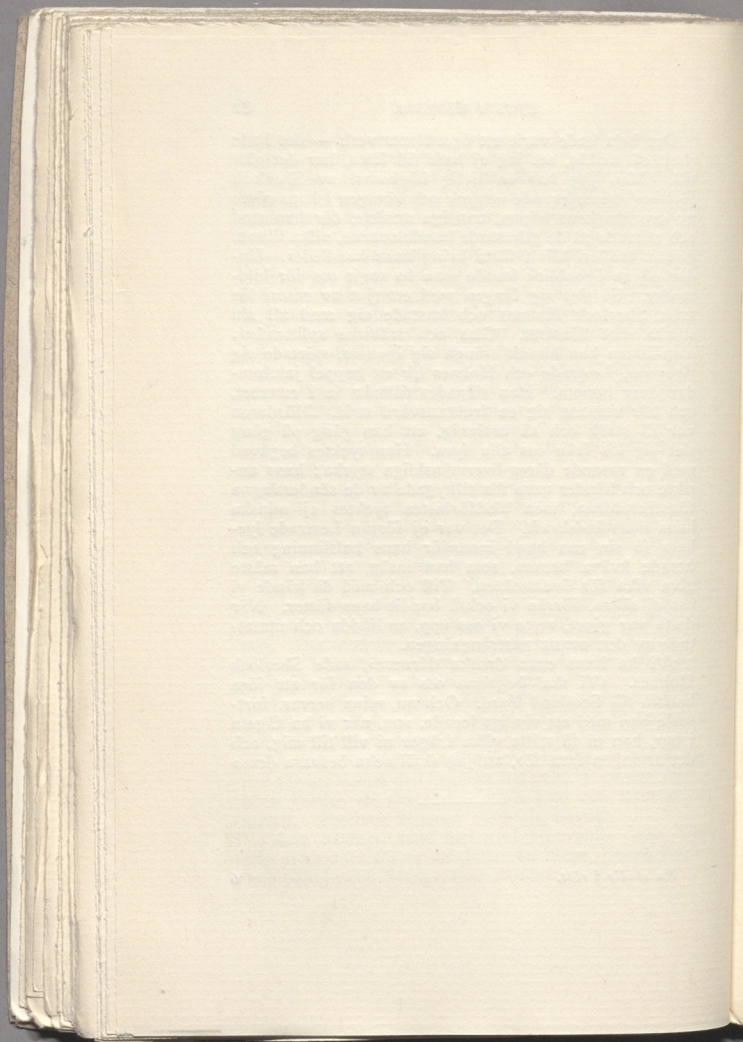
»Var snäll och hjälp mig litet med den här söljan, kusk», sade Holmes, som låg på knä bredvid kappsäcken och ej ens vände på huvudet.

Karlen, som såg missnöjd och ovänlig ut, böjde sig ner för att lämna den begärda hjälpen. I samma ögonblick hördes ett skarpt klickande ljud och slamret av metall. Sherlock Holmes reste sig hastigt.

»Mina herrar», sade han med blixtrande ögon, »låt mig presentera för er mr Jefferson Hope, Enoch Drebbers och Joseph Stangersons mördare.»

Det hela hade varit ett ögonblicks verk — det hade skett så snabbt, att jag ej haft tid fatta, hur det gått till. Men jag har en livlig hägkomst av Sherlock Holmes' triumferande uttryck och klangen i hans röst; av droskkuskens häpna, trotsiga ansikte, där han stod och stirrade på de glänsande handklovarne, vilka liksom genom trolleri blivit fästa kring hans handleder. Under några ögonblick kunde man ha tagit oss för bildstoder. Så slet sig fången med ett tjut av raseri lös från Sherlock Holmes och kastade sig med all sin styrka mot fönstret. Glas och trävirke splittrades; men innan han hunnit tränga sig igenom, störtade sig Gregson, Lestrade och Holmes lik ett koppel jakthundar över honom. Han släpades tillbaka in i rummet, och här utspann sig en fruktansvärd strid. Mördaren var så stark och så ursinnig, att han gång på gång slet sig lös från oss alla fyra. Han tycktes begåvad med en rasande dåres övermänskliga styrka; hans ansikte och händer voro illa tilltygade av de sönderslagna fönsterrutorna, men blodförlusten tycktes ej minska hans motståndskraft. Det var ej förrän Lestrade lyckats få sin ena hand innanför hans halslinning och hotade kväva honom, som han insåg, att han måste giva vika för övermakten. Till och med då kände vi oss ej säkra, förrän vi också bundit hans fötter. När detta var gjort, reste vi oss upp, andfådda och utmatade av den ovana ansträngningen.

»Vi ha hans egen droska därnere», sade Sherlock Holmes. »Vi ska' begagna oss av den för att föra honom till Scotland Yard. Och nu, mina herrar, fortsatte han med ett vänligt leende, »nu, när vi ha fågeln i bur, kan ni få ställa vilka frågor ni vill till mig, och det är ingen fara för, att jag skall neka besvara dem.»

ANDRA DELEN
I DE HELIGAS RIKE.

ANDRA DEYER
1 DE BELGAS RICE

FÖRSTA KAPITLET.

PÅ DEN STORA SALTSTEPHEN.

I mellersta delen av det stora Nordamerikanska fastlandet ligger en ofruktbar, förtorkad ökenstrakt, som under många år varit ett nästan oöverstigligt hinder för civilisationens framträngande. Från Sierra Nevada till Nebraska och från Yellowstone River i norr till Colorado i söder utbreder sig ett område, där ödsligheten och tystnaden föra spiran. Naturen har dock ej samma kynne överallt i den hemska nejden. Man påträffar där höga, snöklädda berg, likaväl som mörka, djupa dalgångar. Där finnas snabbt framilande floder, som störta sig genom tränga »cañons», och även oerhört stora slätter, vilka om vintern äro vita av snö, om sommaren grå av salthaltigt, alkaliskt stoft. Men hela regionen har samma karaktärsdrag: ödslighet, ogästvänlighet, elände.

Detta dysterhetens och förtvivlans hemland härberger ej några invånare. En hord »Pawnees» eller »Blackfeets», på väg till andra jaktmarker, passerar kanske tillfälligtvis dessa öde trakter; men även de djärvaste bland de djärva äro glada att få vända ryggen åt de hemska slätterna och åter känna prärievargen sammetslena grönska under sina fötter. Prärievargen smyger omkring bland busksnären, vråkarne flyga på tungt flaxande vingar genom luften, och den klumpiga grå björnen lunkar sakta längs de mörka ravinernas botten för att bland klipporna uppsnoka sina sparsamt förekommande livsförnödenheter. Rovdjuren äro ök-
nens enda bebyggare.

I hela världen finns ej en ödligare utsikt än den, man har från norra sluttningen av Sierra Blanco. Så

långt ögat när, utbreder sig den omätliga, förtorkade steppen, tätt beströdd med stora vita fläckar av lutsalt; här och var ser man små lundar av den dvärgartade chapparal-busken. Längst bort vid horisonten skönjer man en kedja höga berg, vilkas skrovliga, sönderdelade toppar äro täckta av snö. På hela den stora landsträckan upptäcker man ej ett levande väsen, ej heller något, som tyder på, att levande varelser här skulle kunna existera. Ingen fågel svingar sig upp mot det stålblå himlavalvet, intet kräldjur rör sig på den grå jordytan — tystnad, tystnad råder överallt. Hur intensivt man än må lyssna, förnimmer man i hela den väldiga öknen intet ljud — tystnaden härskar oinskränkt — en tryckande, kvävande tystnad.

Vi sade nyss, att man på den stora steppen ej ser något tecken till, att levande väsen där skulle kunna finnas. Detta är, strängt taget, ej fullt överensstämmande med sanningen. Om man från Sierra Blanco blickar nedåt, ser man en smal väg slingra sig tvärs genom ödemarken. Denna väg är färad av hjulspår och upptrampad av många äventyrarens trötta fötter. Här och där ligga små vita föremål, som glittra i solskenet och tydligt avteckna sig mot lutsaltets mörkgrå färgtoner. Gå fram och betrakta dem, dessa vita, glänsande små tingestar! Det är ben: somliga stora och grova, andra mindre och finare; de förra ha tillhört oxar, de senare människor. Hela femton hundra kilometer kan man spåra denna hemska karavanväg, tack vare de spridda lämningarne av dem, som blivit liggande vid vägkanten.

Den 4:de maj 1847 stod en ensam vandrare med ögonen tröstlöst fästade på detta dystra sceneri. Mannens utseende var sådant, att man kunde ha tagit honom för traktens skyddsande eller dess dämon. Man skulle haft svårt att säga, om han var fyrtio eller sextio år gammal. Ansiktet var till ytterlighet tårt och magert; den bruna, pergamentliknande huden satt fastsmetad på de skarpt framträdande kindbenen; det långa, svarta håret var liksom skägget, starkt grå-

sprängt; ögonen lågo djupt in i sina hålror och strålade med en onaturlig glans; den knotiga hand, som höll bössan, liknade handen på ett skelett.

Han stod stödd på sitt vapen, liksom saknade han förmåga att hålla sig upprätt, och dock tydde hans massiva kroppsbyggnad på en kraftfull och uthållig konstitution. Men hans tårda drag, kläderna, som knappt lyckades hålla sig kvar på hans utmärklade, hopskrumpna lemmar, utvisade tydligt nog, vad det var, som givit honom detta i förtid åldrade, kraftlösa utseende. Mannen var döende — döende av hunger och törst.

Mödosamt hade han släpat sig ner genom ravinen och uppför den lilla kullen, i hopp att finna litet vatten. Nu sträckte sig framför honom den omätliga saltsteppen och den långa kedjan av vilda, otillgängliga berg, och ingenstädes varnade han en planta eller ett träd, som tydde på, att ett vattendrag fanns i dess närhet. I hela den vidsträckta ödemarken glimmade ingen enda hoppets stråle. Mannen sände sina långtande, spörjande blickar mot norr, mot öster och väster, och så blev det klart för honom, att hans vandringsliv nått sitt slut och att han måste dö här, just här, på den nakna klippkullen.

»Och varför inte här, lika gärna som i en mjuk säng, tjugo år härefter?» mumlade han, i det han sjönk ner i skuggan av ett utspringande klippblock. Innan han satte sig, lade han ner på marken sin bössa och ett stort, i en grå sja insvept knyte, som han burit över axeln. Bördan tycktes för tung för hans krafter, ty när han lade den ifrån sig, föll den ganska häftigt mot marken. Ögonblickligen hördes inifrån det grå byltet ett svagt skrik; ett litet förskrämt ansikte med klara, bruna ögon och två små smutsiga, knubbiga händer blefvo synliga.

»Du har gjort mej illa!» sade förebrående en barnröst.

»Har ja' de'?» sade mannen ångerfullt. »De' va' då rakt inte min mening.»

Under det han talade, vecklade han upp den grå sjalen och frigjorde från densamma en vacker liten flicka på omkring fem år, vars nätta skor och snygga röda klädning, skyddad av ett litet linneförkläde, talade om en mors kärleksfulla omsorg. Flickan var blek och såg trött ut, men hennes knubbiga armar och ben utvisade, att hon ej lidit så mycket eller så länge som hennes beskyddare.

»Hur ä' de' me' dej?» frågade denne ängsligt, då flickan ej upphörde att riva i de hoptovade, guldgula lockarne, som täckte hennes lilla huvud.

»Kyss de' och gör de' bra igen», svarade hon med största allvar och pekade på det ställe, där hon fått stöten. »De' brukade mamma alltid göra. Var ä' mamma?»

»Mamma har rest bort. Om du ä' snäll, får du kanske snart se henne igen.»

»Rest bort?» upprepade den lilla. »De' va' lustigt; ho' sa' inte farväl; de' gjorde ho' alltid, om ho' så bara gick tvärs över vägen te' moster för å dricka té, och nu har ho' varit borta tre dar. De' ä' rysligt hett här, ä' de' inte? Finns här ingenting att äta eller dricka?»

»Nej, här finns ingenting, vännen min! Du får vara tålig än så länge, så blir de' kanske snart bra. Lagg huv'et upp intill mej — så där ja — så känner du dej lite' kryare. De' ä' inte lätt att tala, när ens läppar ä' torra som läder, men de' ä' nog bäst, du får veta, hur vi har de' ställt. Vad har du där?»

»Fina, vackra saker!» sade den lilla förtjust och höll upp ett par små bitar kattguld. »När vi kommer hem, ska' ja' ge dem åt lille Bob.»

»Du får snart se vackrare saker än de där», sade mannen i förtrolig ton. »Vänta bara — ja' skulle just te' å tala om'et för dej; kommer du ihåg, när vi lämnade floden?»

»Å, ja, mycke' väl.»

»Vi trodde, att vi snart skulle få se en annan flod,

förstår du. Men de' va' nå'nting galet: kompassen eller kartan eller nå'nting — floden hittade vi inte. Och så tog vattnet slut — de' fanns bara ett par droppar för så'na som du, och — och —»

»Och du kunde inte få tvätta dej», inföll den lilla förnumstigt med en blick på sin följeslagares brunstekta ansikte.

»Nej — å inte dricka heller. Och mr Bender, han gick först bort, och så gick Indian-Peter, och så mrs Mc Gregor, och så Johnny Hones, och så vännen min, gick din mamma.»

»Då ä' mamma en döding, hon me'!» utbrast barnet, slog förklädet för ansiktet och började bittert gråta.

»Ja — alla gick di bort, utom du och jag. Och då trodde ja', att de' kunde finnas vatten åt det här hållet, och så tog jag dej på ryggen och begav mej i väg. Men de' tycks inte ha slagit väl ut. Vi har nog inte långt kvar.»

»Menar du, att vi me' ska' dö?» frågade den lilla, i det hon kvävde snyftningarne och med tårdränkta ögon såg upp på mannen.

»Ja — så ungefär menar jag.»

»Varför sa' du mej inte de' förr?» sade flickan med ett förtjust skratt. »Du rent å skrämde mej. Om vi ska' dö, så kommer vi ju snart te' mamma igen.»

»Ja, de' gör du, raring.»

»Och du me'. Ja' ska' tala om för henne, hur rysligt snäll du varit mot mej. Ja' slår vad om, att ho' möter oss ve' himlens port me' en stor flaska vatten i hand och en hel hög bovetekakor, varma och rostade på bägge sidor, så'na, som Bob och ja' tyckte så mycke' om. Hur länge kommer de' att dröja?»

»De' vet ja' inte — inte så länge, tror jag.»

Mannen höll sina ögon fästade på den norra horisonten. Mot det klarblå himlavalvet avtecknade sig små svarta punkter, som med var minut tilltogo i storlek, så hastigt närmade de sig. De visade sig snart vara tre stora bruna fåglar, vilka i vida kretsar svävade kring de vilsekomnas huvud och slutligen slogo

sig ner på en klippa i deras närhet. Fåglarne voro vråkar, västerns gamar, vilkas ankomst förebådar döden.

»Tuppar och hönor», utbrast den lilla förtjust, i det hon pekade på de hemska förebudet och klappade i händerna för att få dem att flyga upp. »Säg — har Gud skapat de' här landet?»

»Naturligtvis har han de' gjort», svarade mannen, litet häpen över den oväntade frågan.

»Han har också skapat landet nere i Illinois, och han har skapat Missouri», fortsatte barnet. »Ja' tror nog, att nå'n annan har skapat de' här. De' ä' inte på långt när så bra gjort; dom har glömt vattnet och trä'na.»

»Skulle du inte kunna läsa en bön?» frågade mannen tveksamt.

»De' ä' inte kväll än», svarade den lilla.

»De' gör ingenting. De' ä' kanske inte alldeles regelrätt, men Han bryr sig nog inte om de'. Läs du den bön, du brukade läsa var kväll i vagnen, när vi var nere på slätten.»

»Varför läser du inte själv?» frågade barnet undrande.

»Ja' har glömt de'», svarade mannen. »Ja' har inte läst någon bön, se'n ja' var så liten som du. Men de' ä' nog aldrig för sent. Du kan läsa före, och ja' kan stå bredvid och läsa efter.»

»Då får du falla på knä, precis som ja' gör», sade flickan och bredde ut sjalen på marken. »Och så måste du knäppa ihop händerna — så här. Då känner du dej så snäll.»

Det var en sällsam syn, som ingen mer än vråkarne bevittnade. Bredvid varandra på den gamla grå sjalen knäböjde de två vandrarna, det lilla oskuldsfulla barnet och den i livets strid hårdnade, ofövägne äventyraren. Hennes rundkindade och hans utmärklade, kantiga ansikte vändes båda upp mot den molnfria himlen i innerlig bön till den Högste, under det de bägge rösterna — den ena späd och klar, den andra djup och hård — förenade sig i ivrig anropan om nåd och barm-

hårtighet. När bönen var slut, återtog de sina platter i skuggan av det stora klippblocket, och barnet föll snart i sömn, lutat mot sin beskyddares breda bröst. Han höll en stund vakt över henne, men naturen tog ut sin rätt även hos honom. Under tre dar och tre nätter hade han unnat sig varken ro eller vila. Nu sänkte sig ögonlocken långsamt över de trötta ögonen, huvudet sjönk allt djupare ner mot bröstet, tills mannens gråsprängda skägg blandades med barnets gula lockar, och bägge vandrarne voro snart försänkta i lugn, drömfri sömn.

Hade mannen ännu en halvtimme hållit sig vaken, hade en egendomlig syn tett sig för hans blick. Långt, långt borta på den stora saltsteppen sågs ett moln av damm, mycket litet och obetydligt i början, och knappt urskiljbart från solrök och dimma, men småningom tilltagande i längd och bredd, tills det bildade en solid, noga begränsad molnstod. Detta moln fortfor att växa, tills det blev tydligt, att det endast kunde häröra från en massa framtågande, levande varelser. Om nejden varit fruktbar, kunde man ha trott, att en stor hjord av de bisonoxar, som bruka uppehålla sig på prärien, nalkades; men i denna ödemark var detta en omöjlighet. Allteftersom dammolnet närmade sig den ensamstående klippan, i vars skugga de bägge vandrarne vilade sig, började man kunna urskilja stora, med segelduk övertäckta lastvagnar, eskorterade av beväpnade ryttare, och det hela visade sig snart vara en stor karavan, på väg till »fjärran Västern». Men en sådan karavan! När dess spets nått bergets fot, syntes eftertruppen ännu ej vid horisonten. Tvärs över den stora slätten sträckte sig tåget, lastvagnar och karrer, män till häst och män till fots. En otalig mängd kvinnor, som sviktade under tyngden av oerhörda bördor, gingo bredvid fordonen, en mängd barn sprungo omkring eller tittade fram under vagnarnes vita förhängen. Det var tydligen ingen vanlig immigrantkaravan, utan fast mer något nomadfolk, som av omständigheterna tvungits att söka sig ett nytt hem. Från

denna stora mäniskoskara uppsteg mot den klara himlen ett förvirrat sorl av röster, blandat med ljudet av framrullande vagnar och gnäggande hästar. Men hur högt detta sorl än var, förmådde det ej väcka de bägge slumrande resenärerna.

I spetsen för karavanen red ett tjugotal allvarsamma män, klädda i mörka, hemvävda kläder och beväpnade med bössor. När de uppnått kullens fot, gjorde de halt och höllo en kort rådplägning med varandra.

»Källorna befinna sig till höger, mina bröder», sade en skägglös, gråhårig man med smala läppar och ett hårt drag kring munnen.

»Till höger om Sierra Blanco, ja; — därifrån skola vi uppnå Rio Grande», sade en annan.

»Haven ingen ängslan för vatten!» utbrast en tredje. »Han, som lät vatten springa ur själva klippan, Han skall ej övergiva sitt eget utvalda folk.»

»Amen! Amen!» ljöd det från den lilla församlingen.

De skulle just åter sätta sig i rörelse, då en av de yngsta och skarpsyntaste lät höra ett litet rop av förvåning och pekade på den kala, över deras huvud befintliga klippan. Från dess topp fladdrade ett stycke rött tyg, som klart och skarpt lyste mot den grå klippgrunden. Vid åsynen härav höllo ryttarne in sina hästar och grepo efter sina bössor; andra ryttare ilade till, i akt och mening att förstärka den lilla eftertruppen. Ordet »rödskinn» hördes från allas läppar.

»Det finns inga indianer här», sade en äldre man, som tycktes vara befälhavaren. »Vi ha gått förbi Pawneestammen, och några andra komma vi ej att påträffa, förrän vi äro på väg över de stora bergen.»

»Skall jag gå dit och se, broder Stangerson?» frågade en av ryttarne.

»Och jag — och jag med» — hördes ett dussin röster.

»Lämna edra hästar här nedanfö; vi ska' vänta på er», svarade anföraren.

Inom ett ögonblick hade de unga männen suttit av,

bundit sina hästar och skyndat uppför den branta kullen, på vars topp de sett det föremål, som i så hög grad retat deras nyfikenhet. De framträngde snabbt och tyst, med vana spejares skicklighet och försiktighet. Männen nedanför slutningen kunde se dem skynnda från klippspets till klippspets, tills de nått toppen, varifrån deras kraftiga gestalter klart avtecknade sig mot den ljusa himlaranden. Den unge man, som först givit alarm, gick i téten. Plötsligt sågo hans kamrater honom sträcka upp händerna, som om han blivit alldeles överväldigad av förvåning; men när de hunnit fram till honom, blevo de i sin ordning lika överraskade av den syn, som mötte deras ögon.

På den lilla kullens allra översta krön låg en enda jättestor sten, och mot denna satt lutad en storväxt man med hårda drag och långt tovtigt skägg. Han var ända till ytterlighet mager. Hans lugna, regelbundna andetag utvisade, att han sov. Bredvid honom låg en liten flicka, som slagit sina små runda armar kring mannens bruna, seniga hals; hennes guldlockiga lilla huvud vilade förtroendefullt mot hans breda bröst. Hennes rosiga läppar voro halvöppna och läto se två rader små pärlvita tänder; ett ljuvt leende låg utbrett över de barnsliga dragen. Hennes tjocka, vita små ben, klädda i korta strumpor och skor med blanka spännen, bildade en sällsam motsats till hennes följeslagares långa, utmärklade lemmar. På yttersta kanten av den stora stenen och med ögonen fästade på det egendomliga paret sutto tre vråkar, vilka vid åsynen av de nykomna uppgåvo hesa, skärande skrik av fel-slagna förhoppningar och med tunga vingslag flaxade ett stycke längre bort.

De hemska fåglarnes skrån väckte de sovande, och med förvirrade blickar såg mannen sig omkring. Han reste sig med svårighet och blickade ut över steppen, som nyss legat så tyst och övergiven och nu tycktes uppfyllt av en oerhörd massa människor och djur. Hans ansikte fick ett uttryck av förvåning och tvivel, och han for med sin knotiga hand över pannan.

»De' här ä' nog vad man kallar yrsele», mumlade han. Barnet stod bredvid honom, hållande fast i hans rockskört och seende sig omkring med barns vanliga frågande blickar.

De två vilsekomna blevo likväl snart övertygade om, att de ej voro offer för en synvilla. En af räddarne tog den lilla och lyfte upp henne på sin skuldra; ett par av de andra stödde den utmattade mannen och ledde honom ner för den branta slutningen och fram till vagnarne.

»Jag heter John Ferrier», upplyste den räddade mannen. »Jag och den lilla här ä' allt, som ä' kvar av ett sällskap på tjugo personer. Alla di andra ä' döda av hunger och törst där nere i söder.»

»Är flickan ert barn?» frågade någon.

»Det antar ja' ho' ä' nu», svarade mannen häftigt. »Ho' ä' min, därför att ja' har räddat henne. Ingen människa kan ta henne ifrån mej. Ho' ä' Lucy Ferrier från och me' denna dag. Men vem är ni?» fortfor han, nyfiket betraktande sina högresta, solbrända räddare; »de' tycks, som finns de' många av er.»

»Omkring tiotusen», svarade en av de unga männen. »Vi äro Guds förföljda barn — ängelen Meronas utvalda folk.»

»Har aldrig hört talas om honom», sade den räddade mannen. »Men han tycks ha utvalt en duktig hop åt sej.»

»Skämta inte med det, som är heligt», förebrädde honom den andre strängt. »Vi tillhöra det folk, som tro på de Heliga Skrifterna, med egyptiska skrivtecken ristade på tavlor av rent guld och i Palmyra skänkta åt den helige Joseph Smith. Vi komma från Nauvoo i staten Illinois, där vi hade grundat vårt tempel. Vi ha vandrat ut för att söka en tillflyktsort undan de våldsamma och de gudlösa, och vi skola finna den, även om det ej blir annorstädes än i hjärtat av en ödemark.»

Namnet Nauvoo var tydligen bekant för Ferrier,

»Jag förstår», sade han, »ni är mormonerna.»

»Ja, vi äro mormonerna», svarade hans följeslagare med en röst.

»Och varthän ämnen I er?»

»Det veta vi ej. Gud själv under skepnad av vår profet leder oss. Vi måste föra er till profeten — han skall säga, vad vi skola göra med er.»

De hade nu hunnit nerför kullen och omgävos genast av hopar av pilgrimer: bleka, milda kvinnor, kraftiga, leende barn och allvarliga, besinningsfulla män. Många voro de utrop av förvåning och medlidande, som hördes vid åsynen av de bägge främlingarne. Dessas rädare gjorde likväl ej halt, utan fortsatte sin gång, följde av en stor hop människor, tills de nådde en vagn, som framför de andra utmärkte sig genom sin storlek och sin pråliga, rika utstyrel. Den var förspänd med sex hästar; de andra fingo nöja sig med två, ibland fyra. Bredvid kusken satt en man, som ej kunde vara mer än trettio år gammal, men vars massiva huvud och beslutsamma drag visade, att han var skapad till anförare. Han satt och läste i en i brunt inbunden bok, men när folkmassan närmade sig, lade han bort boken och lyssnade uppmärksamt till vad som berättades honom. Så vände han sig till de bägge främlingarne.

»Om vi skola taga er med oss», sade han högtidligt, »kan det endast ske på det villkor, att I antagen vårt tro. Vi vilja ej ha ulvar i vårt fårahus. Bättre, vida bättre är det, att edra ben skulle blekas av öknens sol, än att I skullen visa er vara den lilla fläck av förruttnelse, som i sinom tid fördärvar hela frukten. Viljen I komma med oss på detta villkor?»

»Jag tror nog, att jag vill komma med på vad villkor som helst», sade Ferrier med sådan övertygelse, att även de allvarsammaste församlingsföreståndarne ej kunde återhålla ett leende. Endast profeten bibehöll sin stränga, högtidliga uppsyn.

»Tag honom med er, broder Stangerson», sade han; »giv både mannen och barnet mat och dryck. Låt det också bli er angelägenhet att undervisa dem i vår

heliga lära. Vi ha nu uppehållit oss här länge nog. Framåt! Framåt mot Zion!»

»Framåt! Till Zion! Till Zion!» utbrast hela hopen av mormoner och orden fortplantades längs den långa karavanen, gående från mun till mun, tills de i fjärran dogo bort i ett svagt mummel. Under väldiga pisksmällar och höga rop sattes de stora vagnarne i rörelse, och snart var hela karavanen åter på väg. Den av de Äldste, som fått sig anförtrodd värden av de två främlingarne, förde dessa till sin vagn, där en måltid redan väntade dem.

»Stanna här», sade han. »Inom några dar skall ni ha hämtat er från edra lidanden. Under tiden måste ni komma ihåg, att ni nu och för alltid tillhör vår religion. Brigham Young har så befallt; han har talat med Joseph Smiths röst, och Joseph Smiths röst är lika med Guds egen.»

ANDRA KAPITLET.

UTAHS ROS.

Här är ej platsen att föreviga minnet av alla de lidanden, som de vandrande mormonerna utstodo, innan de slutligen nådde i hamn. Från Mississippis stränder till Klippiga bergens västra sluttningar hade de kämpat sig fram med en uthållighet, som i historien knappt äger sitt motstycke. Vilda människor och vilda djur, hunger, törst, trötthet, sjukdom — varje slags hinder, som naturen ställt i deras väg — allt hade de med äkta angelsachsisk seghet och oändligt tålamod övervunnit. Och dock hade den långa resans alla vedermodor emellanåt kommit även de trognaste och mest uthålliga av dem att svikta. »Det fanns bland alla de tusentals pilgrimerna ej en enda, som ej föll på knä med innerlig tack och lov till den Högste, när de framför sig sågo Utahs djupa, breda, i det strålande solske-

net badande dalgång och av sin anförare fingo veta, att detta var det utlovade landet och att dessa hittills knappt av människofot beträdda vidder för evig tid skulle tillhöra dem.

Young visade sig snart vara lika skicklig organisator som duktig anförare. Kartor ritades och planer till den nya stadens grundläggning utkastades. Runt omkring den för denna bestämda platsen utdelades till medlemmarne landområden, större eller smärre, allt efter vars och ens ställning och anseende. Köpmanen satte i gång sin affär, hantverkaren började utöva sitt yrke. I staden uppstodo liksom genom trollerigator och torg. På landsbygden dränerades och inhägnades, planterades och såddes, och sommaren efter pilgrimernas ankomst stod hela dalen full av gyllene veteskördar. Varje företag inom den säregna lilla kolonien lyckades. Framför allt växte det stora templet, som uppfördes i stadens mitt, på ett rent av häpnadsväckande sätt. Från morgonens första gryning till kvälens sena timmar hördes ständigt ljuden av hammare och såg från den minnesvärd, som mormonerna uppreste till Dens ära, som lett dem oskadda genom så många och stora faror.

De bägge främlingarne, John Ferrier och den lilla flickan, han upptagit som sin dotter, följde med mormonerna ända till slutet av dessas långa pilgrimsfärd. Lilla Lucy Ferrier tillbrakte sina dagar bekvämt och angenämt nog i församlingsföreståndare Stangersons stora vagn, en tillflyktsort, som hon delade med mormonens tre hustrur och hans ende son, en djärv, obändig pojke på tolv år. Den lilla hämtade sig med barns vanliga spänstighet snart från den sorg, hennes mors död försorsakat henne; hon blev inom kort en stor favorit hos kvinnorna och fann sig utomordentligt väl till mods i sitt nya, rullande, segeldukstäckta hem. Ferrier, som blivit återställd från sina utståndna vedermoder även han, utmärkte sig som skicklig vägvisare och outtröttlig jägare. Så hastigt och fullkomligt förvärvade han sina nya kamraters aktning och förtroen-

En studie i rött.

de, att de, när de nått målet för sin färd, beslöto, att han skulle förse med ett lika så stort och lika så fruktbart stycke land, som någon av de andra nybyggarna, med undantag av Young själv, samt Stangerson, Kemball, Johnston och Drebber, vilka voro de fyra förnämsta församlingsföreståndarne.

På den farm, vilken John Ferrier sålunda fick sig tilldelad, uppförde han ett rymligt blockhus, som under de följande åren blev så tillbyggt och förskönat, att det till slut såg ut som en stor villa. Han var en mycket praktisk karl, duktig affärsman och skicklig med sina händer. Hans ovanligt hårdiga kropps-konstitution tilllät honom att från morgon till afton sköta och förbättra sitt lantbruk. Detta var orsaken till, att hans farm och allt, vad som tillhörde honom, blomstrade och trivdes. Inom tre år hade han det bättre ställt för sig än sina grannar; inom sex år var han en välburgen man; efter nio år var han förmögen, och efter tolv års ihärdigt arbete fanns det i hela Salt Lake City ingen, som i rikedom kunde mäta sig med honom. Från den stora insjön till de fjärran belägna Wahsateh-bergen var intet namn bättre känt än John Ferriers.

Det fanns dock ett sätt — och det var viktigt nog — på vilket han sårade sina religionsfränders känslor. Inga skäl, inga övertalningar kunde förmå honom att inrätta sitt hushåll i likhet med sina vänner — med en massa kvinnliga medlemmar. Han gav aldrig något bestämt skäl för sin ihärdiga vägran, utan nöjde sig med att lugnt och oböjligt fasthålla sitt beslut. De funnos, som beskyllde honom för likgiltighet gent emot sin antagna religion; andra ansågo, att orsaken var girighet; andra åter talade om någon gammal kärlekshistoria och om en ljushärig ungmö, som på Atlantens kust tvinat bort och dött. Vad skälet än må ha varit, så förblev dock Ferrier ogift. I alla andra avseenden fogade han sig efter den unga koloniens religionsbruk och hade namn om sig att vara en rättrogen, hedervärd man.

Lucy Ferrier växte upp i det stora blockhuset och

var sin fosterfar till stor nytta i alla hans företag. Den friska bergsluften och barrträdens balsamiska dofter voro för den unga flickan i mors och sköterskas ställe. Allteftersom åren gingo, blev hon större och starkare; hennes kinder fingo hälsans färg, hennes gång blev fri och spänstig. Mången vandringsman, vars väg förde honom förbi Ferriers farm, kände inom sig längesedan förgätna tankar och drömmar åter uppleva, när han såg hennes smärta, smidiga gestalt glida genom veteåkrarne eller mötte henne, ridande faderns mustang, den hon styrde med den lätthet och det behag, som utmärka en sann dotter av den »fjärran Västern». Sålunda slog knoppen ut till blomma, och det år, då hennes far kunde kalla sig den rikaste av de kringboende farmarne, var hon en så fager amerikansk ungmö, som man kunde uppleta på hela den kust, som sköljes av Stilla havet.

Det var emellertid ej fadern, som först märkte, att barnet utvecklats till jungfru — det är det sällan i dylika fall. Denna hemlighetsfulla förändring sker så stilla och så omärkligt, att man ej dag för dag uppfattar den. Minst av alla vet ungmön själv därom; det är ej förrän tonfallet i en röst eller tryckningen av en hand kommer hennes hjärta att klappa fortare, som hon med en blandning av stolthet och räddhåga märker, att en ny värld av känslor väckts till liv i hennes själ. Få äro väl de, som ej minnas dagen och stunden, då detta under skedde, och som ej med glädje tänka tillbaka på den händelse, som förebådade det nya livets gryning. Vad Lucy Ferrier angår, så var tillfället i och för sig allvarligt nog, även om man ej tar i betraktande dess inflytande på hennes eget och många andras öde.

Det var en varm junimorgon, och de Sista Dagarnes Heliga voro så flitigt sysselsatta som de bi, vilkas kupper de valt till sitt emblem. Från åkerfält och gator uppsteg ett aldrig avtagande sorl av ivrigt arbetande människor. Längs de dammiga forvägarne drevos rader av tungt lastade mulåsnor, alla på färd västerut,

ty guldfiebern hade brutit ut i Californien, och huvudvägen dit gick genom de Utvaldas stad. Där sågos också hjordar av får och hornboskap, som kommo tillbaka från de kringliggande betesmarkerna, och hopar av utmattade immigranter, vilkas hästar voro lika döds-trötta som de själva. Mitt ibland denna trängsel av människor och djur och styrande sin mustang med en fulländad ryttarinnas säkerhet, kom Lucy Ferrier galopperande; den häftiga ritten hade gjort hennes rosiga kinder än rosigare, och hennes ljusa hår fladdrade löst för vinden. Hon hade ett ärende för sin far att utträtta i staden och red på, som hon mången gång förut gjort, orädd och oförvägen, och med tankarne fästade på sitt uppdrag. De reströtta äventyrarne sågo med beundran efter henne, och till och med de föga lätt-rörda indianerna, vilka kommit in till staden för att sälja pälsverk, miste något av sitt vanliga stoiska lugn, då de fingo syn på den blonda, ljushylta unga flickan.

Hon hade nått stadens utkant, då hon fann vägen spärrad av en stor boskapsdrift, som stod under uppsikt av ett halft dussin unga herdar från slätten. I sin otålighet sökte hon komma förbi detta hinder genom att spränga in i flocken, där denna syntes minst tät. Knappt hade hon dock kommit in bland de halvvilda djuren, förrän dessa slöto sig tillsammans bakom henne, och hon befann sig således innesluten av den rörliga hopen långhornade kreatur. Van, som hon var, att ha med boskap att göra, blev hon ej rädd, utan passade på varje tillfälle att egga sin häst framåt, i hopp att snart komma igenom flocken. Olyckligtvis kom ett av djurens horn i häftig beröring med hästens flank och gjorde honom ursinnig. Med en högljudd frustning reste han sig ögonblickligen på bakbenen, och slog och stegrade sig på ett sätt, som ofelbart skulle ha slungat en mindre skicklig ryttare ur sadeln. Lucy befann sig i en ytterst farlig ställning. Varje kastning av den skrämde hästen utsatte honom för en stöt av oxens långa horn och gjorde honom än ursinnigare. Allt,

vad den unga flickan förmådde göra, var att behålla sin plats i sadeln; miste hon taget, betydde det en fansansfull död under de skrämde, oregerliga djurens fötter. Snart kände hon, att hon blev yr i huvudet, och hennes fasta grepp i tyglarne slappades; nästan kväfd av damm och de rasande djurens utdunstning, hade hon kanske i förtvivlan avstått från att söka rädda sig, om hon ej plötsligt tätt intill sig hört en röst, som bad henne ej ängslas och lovade henne hjälp. I samma ögonblick grep en kraftig, solbränd hand hennes häst i tygeln, och banande sig väg genom den från alla sidor påträngande hjorden, bragte hennes räddare henne snart i säkerhet inom stadens råmärken.

»Jag hoppas, att ni ej är skadad», sade han vördnadsfullt.

Hon såg upp i den unge mannens mörka, stolta ansikte och skrattade skälmskt.

»Jag är alldeles förfärligt rädd, sade hon naivt; »vem kunde väl ha trott, att Poncho skulle låta skrämma sig av ett par kor?»

»Tacka Gud, att ni lyckades hålla er kvar i sadeln», sade den unge mannen allvarligt.

Han var en högre, välväxt karl med stolt, obändigt utseende; han red en ovanligt stor skymmel, var klädd i grova jaktkläder och hade en bössa kastad över axeln.

»Jag antar, att ni är John Ferriers dotter», anmärkte han. »Jag såg er rida ut från hans farm. När ni kommer hem, kan ni fråga honom, om han minns familjen Jefferson Hope i St. Louis. Om han är den Ferrier, jag menar, så var han en gång i tiden mycket god vän med min far.»

»Vore det inte bäst, att ni själv kom och frågade det?» svarade flickan blygt.

»Jo, ni har rätt — det ska' jag göra.» Den unge mannen tycktes förtjust över förslaget, ty det glänste till i hans mörka ögon. »Vi ha nu i två hela månader uppehållit oss i bergsbygden och äro just inte i visitolett; han får nöja sig med oss, sådana som vi äro.»

»Min far har mycket att tacka er för, och det har jag också», sade flickan. »Far håller så förfärligt mycket av mig. Om de här djuren trampat ihjäl mig, skulle han aldrig ha kunnat övervinna sin sorg.»

»Inte jag heller», inföll hastigt hennes räddare.

»Ni! Jag begriper inte, varför ni skulle bry er om det. Ni är ej ens en av våra vänner.»

Den unge jägarens ansikte fick vid dessa ord ett så dystert uttryck, att Lucy Ferrier ej kunde låta bli att skratta.

»Å», sade hon, »så menade jag inte; ni är naturligtvis vår vän nu. Ni måste snart komma och hälsa på oss. Men jag får skynda mig att uträtta mitt ärende, eljes mister far sitt förtroende för mig. Far väl!»

»Far väl!» svarade han, i det han avtog sin stora bredskyggiga hatt och vördnadsfullt böjde sig över hennes lilla hand. Hon svängde om sin mustang, gav honom ett lätt rapp med ridpiskan och försvann i ett moln av damm.

Unge Jefferson Hope red vidare med sina kamrater, tyst och dyster till sinnes. De hade kommit från bergen i Nevada, där de letat efter silver, och ämnade nu i Salt Lake City söka skaffa pengar för att bearbeta några malmådror, som de lyckats finna. Han hade varit lika ivrig som någon av kamraterna för denna affär, ända tills den nyss timade händelsen givit hans tankar en annan riktning. Åsynen av den vackra unga flickan, glad och fri som Sierrans västanfläktar, hade kommit en hittills oanad känsla att uppstå i hans vilda, otämnda själ. När Lucy försvunnit för hans blickar, insåg han, att en avgörande vändpunkt inträtt i hans liv och att varken silvergruvor eller andra spekulationer kunde bli av sådant intresse för honom, som denna nya, allt uppslukande känsla. Den kärlek, som sprungit upp i hans hjärta, var ej en gosses plötsligt uppfammande, lätt glömda nyck — det var en stark, viljekraftig mans okuvliga passion. Han hade varit van att lyckas i allt, vad han företagit sig. Han lovade sig själv med en dyr ed, att han ej heller nu skulle

misslyckas, så framt strävan och ihärdighet kunde skaffa honom framgång.

Han gjorde samma kväll ett besök hos John Ferrier och blev snart en ofta och gärna sedd gäst i det gamla, trevliga blockhuset. John Ferrier, som under de sista tolv åren varit så gott som innestängd i dalen och upptagen av sitt arbete, hade varken haft tid eller tillfälle att lära känna vad som tilldragit sig i den yttre världen. Jefferson Hope var i stånd att tala om detta för honom, och han berättade på ett sätt, som intresserade såväl Lucy som hennes far. Den unge mannen hade varit en av de första banbrytarna i Californien, och han kunde förtälja mängen sällsam historia om rikedomar, som blivit hastigt förvärvade och lika hastigt förlorade under dessa vilda, men lyckliga tider. Han hade också varit scout, pålsjägare, guldgrävare och boskapsuppfödare. Varhållst tillfälle till vågsamma äventyr erbjöd sig, där hade Jefferson Hope varit med. Snart blev han stor favorit hos den gamle farmaren, som ej nog kunde berömma hans goda egenskaper. I dylika förtroliga stunder satt Lucy alldeles tyst, men hennes rodnande kinder och glada, strålande blick visade tydligt nog, att hennes hjärta ej längre tillhörde henne själv. Hennes hedersman till far märkte kanske ej dessa symptomer, men de undgingo ej den man, som vunnit hennes kärlek.

En sommarkväll kom den unge mannen galopperande längs vägen och stannade vid grinden till det stora blockhusets trädgård. Lucy stod i dörren och gick honom till mötes. Han kastade tyglarne över grindstolpen och gick gångstigen uppför.

»Jag måste ge mig av, Lucy», sade han, i det han fattade hennes hand och kärleksfullt såg in i hennes ögon. »Jag ber ej, att du skall följa med mig nu, men lova att vara redo, när jag kommer tillbaka igen.»

»Och när blir det?» frågade hon, leende och rodnande.

»Om ett par månader på sin höjd. Då kommer jag

och hämtar dig, älskling. Det finns ingen, som står oss emellan.»

»Och far?» frågade hon.

»Han har givit sitt samtycke, förutsatt, att vi få den här gruvaffären ordentligt i gång. Jag har ingen orsak att frukta motsatsen.»

»Ja, om du och far ha ordnat saken, har jag väl ingenting att säga», viskade flickan med huvudet vilande mot den unge mannens breda bröst.

»Gud vare tack!» sade han ömt, i det han kysste henne. »Då är det avgjort. Ju längre jag dröjer, ju svårare blir det att ge sig av. Kamraterna vänta på mig därnere vid ravinen. Far väl, älskade, far väl! Inom två månader är jag här igen.»

Han lösgjorde sig varsamt från hennes armar, under det han talade, svingade sig upp på sin häst och red i sporrsträck därifrån utan att ens en enda gång se sig om; kanske var han rädd, att hans beslutsamhet skulle svika honom, om han kastade en blick tillbaka på vad han lämnade. Lucy stod kvar vid grinden, seende efter honom, tills han försvunnit ur hennes åsyn. Då gick hon in till sig, den lyckligaste ungmö i hela Utah.

TREDJE KAPITLET.

JOHN FERRIERS SAMTAL MED PROFETEN.

Tre veckor hade förgått, sedan Jefferson Hope och hans kamrater lämnat Salt Lake City. John Ferriers hjärta krympte samman, var gång han tänkte på den unge mannens återkomst och fosterdotterns snart förestående giftermål. Och likväl försonade Lucys glada, lyckliga ansikte honom vida mer med den förestående skilsmässan, än något som helst skäl skulle ha kunnat göra. I djupet av sitt hjärta hade han längesedan be-

slutat, att hans barn ej skulle bli någon mormons maka. Ett mormonäktenskap var för honom ej alls något äktenskap — han ansåg ett dylikt för den största skam och vanheder. Vad eljes hans åsikt var om Mormons lära — i detta fall var han alldeles oryggelig. Han var likväl tvungen att hemlighålla sina tankar, ty i dessa dar var det farligt nog att i De Heligas Land ge uttryck åt en mening, som stred mot deras lära.

Ja, farligt var det, så farligt, att till och med de heligaste bland bröderna endast viskande tordes samtala i religionsfrågor, av fruktan för, att några ord från deras läppar kunde få en orätt uttydning och de själva bli utsatta för en lika snabb som kraftig vedergällning. Offren för en ihållande förföljelse hade nu i sin ordning blivit förföljare, och förföljare av det mest fruktansvärda slag. Varken Inkvisitionsdomstolen i Sevilla, tyskarnes heliga Vehmgericht eller Italiens hemliga sällskap ha någonsin varit i stånd att sätta i rörelse ett sådant maskineri som det, vilket kastat sin dystra skugga över staten Utah i det fria Amerika. Osynlig och hemlighetsfull var den, denna fruktade organisation, och just därigenom dubbelt fruktansvärd. Den tycktes vara både allvetande och allsmäktig, och likväl varken sågs eller hördes den. Den man, som ej obetingat underkastade sig kyrkans lära, försvann; ingen fick någonsin reda på, vart han begivit sig eller vad det blivit av honom. I hans hem sutto hans hustru och hans barn och väntade på honom; men ingen far hade någonsin kommit tillbaka för att förtälja för sina barn, hur han blivit behandlad av sina för alla okända domare. Ett i hastigheten uttalat ord eller en obetänksam handling följdes av tillintetgörande, och likväl visste ingen arten eller sammansättningen av den hemlighetsfulla makt, som så hårt straffade även den ringaste förseelse. Intet under att människorna levde i ett tillstånd av fruktan och bävan, och att de till och med djupt inne i vildmarken ej vågade ge luft åt de tvivel, som fyllde deras betryckta hjärtan.

I början lät denna okända, förfärliga makt sina straffdomar endast drabba sådana motsträviga, som, sedan de en gång antagit mormonismen, önskade övergiva eller ändra denna lära. Snart gick den dock längre. Förrådet av unga kvinnor hotade att taga slut, och månggifte utan en kvinnlig befolkning att hämta hustrur ifrån var ju en omöjlighet. Sällsamma rykten uppstodo och spredo sig med blixstens hastighet — rykten om mördade invandrare och plundrade lägerställen i trakter, där indianer aldrig satt sin fot. Nya, okända kvinnor visade sig i de Äldstes harem — kvinnor, som gråto och tynade bort och som på sina ansikten buro spår av att ha varit vittnen till hemska ogärningar. Vandrare, som försenat sig bland bergen, talade om, att de mött hela skaror av beväpnade, maskerade män, som tyst och försiktigt smugit sig förbi dem i mörkret. Dessa rykten och dessa berättelser blevo allt bestämmande och vunno gång på gång bekräftelse, tills de slutligen förenades till ett gemensamt namn. Till den dag som i dag är ljuder namnet »Daniternas skara» eller »Hämndens änglar» dystert och olycksbådande för ensligt boende nybyggare.

Noggrannare kännedom om den organisation, vars verksamhet framvisade så förskräckliga resultat, snarare ökade än minskade den fasa, som fyllde allas hjärtan. Ingen visste, vem som tillhörde detta grymma sällskap. Namnen på deltagarne i de vålds- och blodsdåd, som begingos under religionens täckmantel, hölls strängt hemliga. Själva den vän, åt vilken man anförtrorde sina tvivel rörande profeten och hans mission, kunde vara en av dem, som nattetid med eld och svärd utkrävde fruktansvärd hämnd på den oförsiktige. Följaktligen trodde ingen människa den andra, och ingen talade någonsin om det, som kanske låg honom mest på hjärtat.

En vacker morgon skulle John Ferrier just begiva sig ut till sina vetefält, då han hörde trädgårdsgrinden öppnas och såg en fetlagd, ljushårig, medelålders man närma sig. Ferrier kände sig helt beklämd och ängs-

lig till mods, ty den besökande var ingen annan än den store Brigham Young själv. Full av dystra aningar — ty han visste, att besöket ej bådade något gott — gick den gamle farmaren mormonernas mäktige hövding till mötes. Denne mottog med märkbar köld hans hälsning och följde honom tyst in i det lilla vardagsrummet.

»Broder Ferrier», började Young, i det han slog sig ner på en stol och fäste en forskande blick på farmaren, »de rättrogne ha visat sig vara edra sanna vänner. Vi räddade er från att i öknen försmäkta av hunger och törst, vi delade vår föda med er, vi förde er i säkerhet till det utlovade landet, gåvo er en rikligt tilltagen del av jorden och tilläto er att under vårt hägn förvärva rikedom. Är detta ej sannt?»

»Jo, det är det», svarade Ferrier.

»Till gengäld för all vår godhet fordrade vi blott *ett*; detta enda var, att ni skulle omfatta den rätta tron och följa dess bud och befallningar. Detta lovade ni göra och detta — så fram ryktet talar sannt — har ni underlåtit.»

»Och på vad sätt har jag underlåtit det?» frågade Ferrier häftigt. »Har jag ej skänkt nog till den gemensamma fonden? Har jag ej nog ofta bevistat den allmänna gudstjänsten i templet? Har jag ej —»

»Var äro edra hustrur?» frågade Young och såg sig omkring. »Kalla hit dem, att jag må hälsa på dem!»

»Sannt är, att jag förblivit ogift», svarade Ferrier; »men kvinnor funnos endast i otillräcklig mängd, och många voro de, som hade större och mer grundade anspråk på dem än jag. Jag var ej ensam — jag hade min dotter.»

»Det är just om denna er dotter jag ville tala», sade mormonprofeten. »Hon har vuxit upp och blivit fager — man kallar henne Utahs ros — och hon har funnit nåd inför många, som tillhöra de högsta i landet.»

John Ferriers själ fylldes av dystra aningar.

»Det sägs», fortsatte Young, »fast jag ej vill tro, att ryktet talar sannt — det sägs, att hon blivit lovad åt en hedning. Detta måste ju vara löst prat. Hur lyder

trettonde paragrafen i den helige Joseph Smiths lagbok? 'Låt varje ungmö, som tillhör den rätta tron, gifta sig med en av de utvalda; om hon tager en hedning till äkta, begär hon en grov synd.' Så står det skrivet, och det är ju omöjligt att ni, som bekänner den heliga läran, skulle vilja tillåta er dotter att bryta mot dess bud.»

John Ferrier svarade ej, men han lekte nervöst med sin ridpiska.

»Denna sak skall bli den punkt, i vilken er tro skall prövas — så har det Heliga Fyrmannarådet beslutat. Men flickan är ung, och vi vilja ej binda henne vid en gråhårsman, ej heller vilja vi främtaga henne all rätt att själv välja. Vi som utgöra församlingens Äldsta, ha många kvigor*, men våra barn få heller ej gå ensamma genom livet. Stangerson har en son, Drebbler har också en; såväl den förre som den senare skulle med glädje välkomna er dotter i sitt hus. Låt henne välja mellan de bägge unge männen; båda två äro rika och tillhöra den sanna tron. Vad säger ni om mitt förslag?»

Ferrier satt en stund tyst med dystert rynkade ögonbryn.

»Giv oss tid», sade han slutligen. »Min dotter är mycket ung — hon är ej giftasvuxen än.»

»Hon skall få en månads betänketid», sade Young och steg upp. »Efter den tiden måste hon avgiva sitt svar.»

Profeten hade hunnit fram till dörren, då han med vredgad min och gnistrande ögon vände sig till Ferrier.

»Det vore er bättre, John Ferrier», sade han med dundrande stämman, »om både edra egna och er dotters ben blektes i Sierra Blancos öken, än att ni skulle djärvas sätta er svaga vilja mot det heliga Fyrmannarådets bud!»

Med en hotande rörelse av sin knutna hand vände

---

* Heber C. Kamball ger i en av sina predikningar sina hundra hustrur detta »smeknamn».

han sig om och gick. Ferrier stod kvar och lyssnade till hans tunga fotsteg på den med kiselstenar betäckta gångstigen.

*

Den gamle farmaren satt med armbågen stödd mot knäet och funderade på, huru han skulle kunna bringa det förhatliga ämnet å bane med sin dotter, när en mjuk liten hand lades på hans och han såg Lucy stå framför sig. Ett ögonkast på hennes bleka, förskrämda ansikte sade honom, att hon hört allt, som tilldragit sig.

»Jag kunde ej hjälpa det», sade hon som svar på hans frågande blick. »Hans röst hördes över hela huset. O, far, far, vad skola vi väl taga oss till?»

»Var inte ängslig — lugna dig!» sade han, drog henne intill sig och förde smekande sin grova hand över hennes ljusa lockar.

»Vi ska' nog ställa om de' på ett eller annat sätt. Du tycker väl inte mindre om den där pojken än förut?»

En snyftning och en tryckning av den lilla handen var hennes enda svar.

»Nej — naturligtvis inte. Jag skulle heller inte ha tyckt om, ifall du gjort det. Han ä' en duktig pojke, och han är kristen, och de' ä' inte folket här, för allt, va' di ber och predikar. I morgon ä' de' några, som ger sej i väg te' Nevada, och ja' ska' nog få skickat bud te' honom, så att han får veta, hur vi har de' ställt för oss. Känner ja' pojken rätt, så ä' han tebaks här me' sådan fart, att inte telegrafan kan hinna opp honom en gång.»

Lucy log genom tårarne åt sin fars profetia.

»När han kommer, ska' han nog kunna ge oss råd. Men det är för dig, far, som jag är rädd. Man hör sådana hemiska historier om dem, som motsatt sig profetens vilja — man vet aldrig, vart de ta vägen.»

»Men vi ha ingenting gjort mot hans vilja än», svarade henne fadern. »De' ä' tids nog att reva segel,

när stormen bryter ut. Vi ha en hel månad på oss — när den drar mot sitt slut, ä' de' nog bäst för oss att skudda Utahs stoft av våra fötter.»

»Lämna Utah?»

»Ja, de' ä' ungefär så ja' menar.»

»Och farmen?»

»Vi ska' skaffa oss så mycket pengar på den, som möjligt — resten får gå. För att säga sanningen, Lucy, så ä' detta inte första gången ja' tänkt på att göra det. Ja' tycker inte om att stå under någons kommando så, som människorna här göra under sin fördömda profet. Ja' ä' för gammal att lära. Om han kommer och snokar kring farmen min, så kan de' hända, att han rusar rakt mitt emot en svärm hagel, som ä' på väg i motsatt riktning.»

»Men de tillåta oss kanske inte at resa vår väg», inföll Lucy.

»Vänta du, tills Jefferson kommer, så ska' vi snart ha affären i ordning. Men nu får du inte gå och vara orolig, vännen min, och du får inte skaffa dej röda, svullna ögon, för då vet ja' inte, va' han gör ve' mej, när han kommer. De' finns ingenting att vara rädd för — de' ä' inte farligt alls.»

John Ferrier yttrade dessa ord med mycket lugn och tillförsikt, men Lucy märkte dock, att han om kvällen stängde och reglade dörrarne omsorgsfullare än vanligt, och att han rengjorde och laddade den rostiga gamla bössan, som brukade hänga på väggen i hans sovrum.

FJÄRDE KAPITLET.

FLYKTEN.

Morgonen efter den dag, då John Ferrier haft sitt samtal med mormonprofeten, gick han in till Salt Lake City, och sedan han fått reda på den man, han sökte,

och som var på väg till Nevada-Bergen, anförtrodde han honom sitt budskap till Jefferson Hope. I sitt brev till den unge mannen omtalade han den fara, för vilken han och hans dotter voro utsatta, och bad honom genast komma tillbaka. Sedan han avsänt detta bud, kände han sig lugnare och vände gladare till sinnes hemåt.

Då han nalkades sin farm, blev han förvånad över att se två hästar bundna på var sin sida om grinden. Än mer förvånad blev han, när han kom in och fann två unga män sittande i vardagsrummet. Den ene, som hade ett blekt, långlagt ansikte, satt bekvämt tillbakalutad i gungstolen med fötterna sträckta uppåt kakelugnen. Den andre, en liten tjockhalsad yngling med grova, uppsvällda anletsdrag, stod vid fönstret med händerna i byxfickorna och visslade en bekant psalmmelodi. Bägge två nickade vårdslöst åt Ferrier, när han steg in, och den, som satt i gungstolen, öppnade konversationen.

»Ni känner oss kanske inte», började han. »Han därborta är son till församlingsföreståndare Drebbler, och jag är Joseph Stangerson, som reste med er i öknen, när Herren sträckte ut sin hand och förde er in i det rätta fårahuset.»

»Såsom Han i sinom tid skall göra med alla människor och folk», inföll den andre i snörvlande, salvelsefull ton. »Han maler långsamt, men otroligt fint.»

John Ferrier bugade sig hövligt, men kallt; han hade gissat, vilka de besökande voro.

»Vi ha kommit», återtog Stangerson, »på inrådan av våra fäder, för att anhålla om er dotters hand åt vilkendera av oss båda, som ni och hon anse bäst passande. Men som jag ej har mer än fyra hustrur och broder Drebbler redan har sju, tycks det mig, som hade jag största rättigheten få henne.

»Nej, visst inte, broder Stangerson», utbrast Drebbler. »Frågan är ej, hur många hustrur vi redan ha, utan hur många vi kunna underhålla. Min far har nu överlätit sina fabriker åt mig, och jag är således rikare än du.»

»Ja, men jag har bättre framtidsutsikter», sade Stangerson ivrigt. »När Herren behagar hemkalla min far, ärver jag både hans garveri och hans läderfabrik. Dessutom är jag äldre än du och innehar högre befattning inom kyrkan.»

»Flickan får själv avgöra saken», svarade unge Dreber och myste belåtet åt sin bild i spegeln. »Vi får väl se, vem hon väljer.»

Under det denna dialog pågick, hade John Ferrier ursinnig stått i dörröppningen och endast med möda kunnat avhålla sig ifrån att låta de två ogenerade ungdomsherrarna smaka ridpiskan.

»Hör på!» sade han till slut, i det han gick fram till dem, »när min dotter skickar efter er, kan ni komma — till dess vill jag inte se edra ansikten igen.»

De två mormonerna stirrade med högsta förvåning på honom. I deras ögon var denna tävlan dem emellan den största ära, de kunde bevisa såväl far som dotter.

»Det finns två vägar, som leda ut ur det här rummet», utbrast Ferrier; »där är dörren — där är fönstret. Vilken väg väljer ni?»

Hans brunhylta ansikte såg så skräckinjagande ut, och hans grova nävar lyftes så hotande, att de bägge friarne ögonblickligen skyndade mot dörren. Den gamle farmaren följde efter dem.

»Låt mig veta, när ni kommit överens om, vilken det ska' bli!» sade han sarkastiskt.

»Ni ska' få plikta för det här!» skrek Stangerson, blek av raseri. »Ni har trotsat Profeten och Fyrmanrådet. Ni ska' komma att ångra er, så länge ni lever.»

»Herrans hand skall komma att tungt vila över er», sade unge Dreber. »Han skall stå upp och slå er.»

»Då ska' jag börja drabbningen!» utbrast Ferrier, utom sig av vrede. Han skulle troligen ha rusat upp för trappan efter sin bössa, om ej Lucy gripit honom i armen och hållit honom tillbaka. Innan han hunnit frigöra sig från hennes grepp, sade ljudet av snabbt

bortilande hästhovar honom, att de, som han velat näpsa, voro utom räckhåll.

»De förbannade uslingarne!» utbrast han och tor-kade svetten ur pannan; »jag vill hellre se dig i graven, mitt barn, än som hustru till en av de båda.»

»Det vill jag också, far», svarade Lucy med eftertryck. »Men Jefferson skall snart vara här.»

»Ja, det kan väl ej dröja så länge, innan han kommer. Ju förr det sker, desto bättre; vi veta ju inte, vad de härnäst kunna hitta på.»

Det var också på tiden, att någon, som var i stånd att råda och hjälpa, kom till den gamle farmarens och hans fosterdotters undsättning. I koloniens hela historia fanns ej exempel på en dylik uppstudsighet, ett dylikt förbiseende av de Äldstas bud och befallning. Och om obetydliga förseelser voro belagda med ytterst stränga straff, vad skulle då ej bli denne ärke-rebells öde? Ferrier visste, att varken hans rikedom eller det anseende han åtnjöt, kunde skydda honom. Mången man, lika rik och ansedd som han själv, hade spårlost försvunnit, och hans gods hade blivit skänkta till kyrkan. Den gamle farmaren var en modig man, men han bävade, när han tänkte på den hemska, hemlighetsfulla makt, för vars vrede han utsatte sig. Vilken känd fara som helst kunde han utan att darra gå till mötes, men ovissheten, som eggade fantasien, var oerhört nervslitande. Emellertid dolde han sin ängslan för sin dotter och låtsades ej fästa minsta vikt vid det skedda, men med kärlekens skarpa blick märkte Lucy mer än väl, att han ej var så lugn som vanligt.

Han anade, att Young snart skulle skicka honom bud eller personligen komma och förebrå honom för hans uppförande, och han misstog sig ej, fast de budskap, som nådde honom, voro helt olika dem, han väntat. När han morgonen efter de två unga människans besök skulle stiga upp, fann han till sin överraskning ett litet stycke vitt papper fäst på sängtäcket. På papperslappen stod med stora, ojämna bokstäver skrifvet:

En studie i rött.

»Tjugonio dagar har ni att bättra er på; sedan → Tankstrecket var mer skräckinjagande än en verklig hotelse kunde ha varit. John Ferrier brydde förgäves sin hjärna med att söka utfundera, hur papperet kommit in i hans rum; tjänstefolket bodde i en sidobyggnad, och hans själv hade kvällen förut stängt alla fönster och reglat alla dörrar i blockhuset. Han kramade ihop papperslappen och sade ingenting till sin dotter, men händelsen gjorde ett ovanligt obehagligt intryck på honom. De tjugonio dagarne voro tydligen återstoden av den månad, som Young skänkt honom till betänketid. Vilken man, hur modig och stark han än var, kunde väl stå emot en fiende, beväpnad med sådan hemlighetsfull makt? Den hand, som fäst papperet på täcket, hade likaväl kunnat sticka en kniv i hans hjärta, och varken han själv eller någon annan skulle ha fått veta, vem som gjort det.

Han blev än mer uppskakad morgonen därpå. De hade just slagit sig ner vid frukostbordet, när Lucy med ett litet upprop av förvåning pekade uppåt. Mitt i taket stod, tydligen skrivet med en kolad käpp, talet 28. Lucy förstod ej siffrornas betydelse, och fadern upplyste henne ej heller därom. Men han satt hela natten uppe och höll vakt. Han såg och hörde ingenting, och likväl fanns om morgonen talet 27 med stora bokstäver skrivet på yttersidan av förstugudörren.

Sålunda följde dag på dag, och varje morgon fann han, att hans okända fiender höllo noggrann räkning, och att de på någon vitt omkring synlig plats påminnt honom om hur många dar, som återstodo av den månads frist, som blivit honom förunnad. Emellanåt syntes de olycksbådande talen på väggarne, emellanåt på golven; ibland stodo de på små plakater, som fastsatts på trädgårdsgrinden eller på staketet. Trots all sin vaksamhet, lyckades John Ferrier aldrig upptäcka, varifrån dessa dagliga varningar kommo. En nästan vidskeplig fasa bemäktigade sig honom vid deras åsyn. Han magrade märkbart; han blev orolig och nervös;

hans ögon hade ett jagat djurs skrämde uttryck. Han ägde blott ett enda hopp kvar i livet — den unge jägarens ankomst.

Tjugo hade gått ner till femton, och femton till tio, och ännu hade ingenting hörts från Jefferson Hope. Ett efter ett gingo talen nedåt, och intet bud, intet tecken kom från honom. När helst en ryttare sprängde fram på vägen eller en körsven hojtade åt sina dragare, ilade den gamle farmaren till grinden, i hopp, att hjälpen slutligen närmade sig. När han likväl såg, att fem blivit fyra och fyra tre, utan att någonting avhörts, förlorade han alldeles modet och övergav all tanke på hjälp. Ensam och utan nödig kännedom om de berg, som omgävo kolonien, insåg han, att han var maktlös. De vanliga stora landsvägarne voro strängt bevakade, och ingen slapp fram på dem utan att vara försedd med en order från Stora Rådet. Vart han än vände sig, såg han ingen utväg att undkomma den olycka, som hotade honom. Och likväl vacklade den gamle mannen ej en enda gång i sitt beslut att hellre sätta livet till än samtycka till det, som han ansåg för en vanära för sin dotter.

Sent en kväll satt han ensam, försänkt i grubbel över sina olyckor och förgäves sökande efter en utväg till räddning. Samma morgon hade han sett talet 2 skrivet på ena gaveln, och nästa dag skulle vara nådefristens sista. Vad skulle väl sedan hända? Alla slags hemska bilder och föreställningar foro genom hans uppjagade fantasi. Och hans dotter? Vad skulle bli av henne, sedan han måst lämna henne? Fanns det intet sätt, på vilket man kunde lösgöra sig ur det osynliga nät, som allt tätare och tätare drogs kring de båda olyckliga? Hans huvud sjönk ner mot bordet, och han grät bittert vid tanken på sin vanmakt.

Men tyst! Vad var det? Han tyckte sig förnimma ett sakta skrapande ljud, lågt, men ganska tydligt. Ferrier smög sig ut i förstugan och lyssnade med återhållen andedräkt. Under några minuter hörde han ingenting — så upprepades samma skrapande ljud —

någon knackade tydligt med stor försiktighet på dörren. Var det någon en mördare, som kom för att nattetid utföra den hemliga domstolens barbariska befallningar? Eller var det en av de utskickade, som skulle påminna om, att den sista nådedagen snart skulle vara inne? John Ferrier kände, att ögonblicklig död vore vida att föredraga framför den pinande ovisshet, som skakade hans nerver och fyllde hans själ med bävan. Han drog hastigt rigeln från dörren och slog upp denna på vid gavel. Utomkring huset var allt lugnt och tyst. Det var en vacker natt; himlen var fullsatt med gnistrande, tindrande stjärnor. Den lilla trädgården låg väl omgärdad och tillstängd, men varken där eller på landsvägen kunde en mänsklig varelse upptäckas. Med en suck av lättnad såg sig Ferrier än en gång omkring åt alla sidor; så föll hans blick ner på marken vid hans fötter, och till sin ousägliga förvåning varseblev han en man, som låg tätt intill dörrtröskeln utsträckt med ansiktet mot marken och med ben och armar vitt utspärrade. Han blev så skrämmd av den oväntade synen, att han måste ta stöd mot väggen och lägga handen mot strupen för att kväva det rop, som hotade att undslippa honom. Hans första tanke var, att den vid hans fötter liggande gestalten var någon sårad eller döende människa; men plötsligt såg han den okände med en orms snabbhet och ljudlöshet slingra sig in i förstugan. Väl inkommen, reste han sig hastigt, och den gamle mannen såg framför sig Jefferson Hopes stolta, beslutsamma anletsdrag.

»Store Gud!» stammade John Ferrier. »Så ni skrämde mig! Varför i himlens namn kommer ni hit på det här sättet?»

»Giv mig mat», sade den andre hest. »På fyrtyoåtta timmar har jag ej haft tid att smaka en enda bit.» Han kastade sig över det kalla köttet och brödet, som utgjorde återstoden av den gamle farmarens kvällsvard och slukade med största glupskhet allt, som fanns kvar därav.

»Är Lucy vid gott mod?» frågade han, sedan han tillfredsställt sin hunger.

»Ja, hon känner ej till den fara, som hotar oss», svarade Ferrier.

»Det är bra. Huset är bevakat på alla sidor. Det var därför jag måste krypa fram till er tröskel. De äro förbannat vakna och kvicka av sig, men inte kvicka nog för att få tag i en Washoe-jägare.»

John Ferrier kände sig som en annan människa nu, när han fått en bundsförvant. Han grep den unge mannens hårda hand och skakade den kraftigt.

»Ni är en karllakar!», sade han; »det finns inte många, som hade kommit hit för att dela våra faror och våra bekymmer.»

»Där har ni nog slagit huvudet på spiken, kamrats», medgav den unge jägaren. »Men trots all den aktning jag hyser för er, skulle jag, om ni varit ensam, nog betänkt mig två gånger, innan jag stuckit näsan in i det här getingboet. Det är för Lucys skull, jag vågat mig hit, och förrän något ont skett henne, antar jag, att det finns en medlem av familjen Hope mindre i Utah.»

»Vad skola vi nu ta oss till?»

»I morgon är er sista dag, och så framt ni ej lämnar trakten redan i natt, är ni förlorad. Jag har en mulåsna och två hästar nere i Eagle-ravinen. Hur mycket pengar har ni?»

»Två tusen dollars i guld, fem tusen i sedlar.»

»Det räcker. Jag har ungefär lika mycket. Vi måste genom bergpassen styra kosan till Carson City. Det är bäst ni väcker Lucy; bra, att tjänarne ej bo här i huset.»

Sedan Ferrier gått för att bereda sin dotter på den förestående resan, packade Jefferson Hope in i ett litet knyte alla matvaror, han kunde komma över, och fyllde ett stenkrus med vatten, ty han visste av erfarenhet, att källorna i bergen äro få och ligga långt från varandra. Knappt hade han slutat sina anordningar, förrän farmaren och hans dotter kommo in, fullt färdiga för resan. Den hälsning, som växlades mellan de båda

älskande, var öm, men kort, ty tiden var dyrbar, och de hade ett drygt arbete framför sig.

»Vi måste ge oss av genast», sade Jefferson Hope. Han talade i låg, men beslutsam ton, lik en man, som noga känner farans vidd, men som dock ämnar trotsa den. »De båda huvudingångarne äro bevakade, men med stor försiktighet kunna vi krypa genom ett fönster på gaveln och gå tvärs över åkrarne. När vi väl en gång uppnått stora landsvägen, ha vi ej mer än ett par kilometer fram till ravinen, där hästarne stå. I daggroningen böra vi ha hunnit halvvägs över bergen.»

»Och om man hejdar oss?»

Hope pekade på den revolver, som stack fram ur hans bröstficka.

»Om de äro för många för oss», sade han med ett bistert leende, »ska' vi ta två eller tre av dem med oss på färden.»

Alla ljus inne i det stora blockhuset hade blivit släckta, och genom den svarta fönsteröppningen spejade Ferrier ut över de fält och åkrar, som varit hans och som han nu stod färdig att övergiva. Han hade emellertid redan för länge sedan vant sig vid tanken på detta offer; hans dotters heder och lycka gällde för honom vida mer än hans rikedom. Allt därute — de sakta susande träden, de stora tysta sträckorna av välodlad jord — såg så lugnt och fredligt ut, att man hade svårt föreställa sig, att mordlystnadens onda genius svävade över nejden. Men det beslutsamma uttrycket i den unge jägarens bleka anlete sade tydligare än ord, att han, under det han smög sig fram till blockhuset, sett nog för att ej hysa något tvivel om saken.

Ferrier bar påsen, som innehöll pengarne, Jefferson Hope det knappa förrådet av mat och vatten, och Lucy ett litet knyte med ett par av hennes mest värderade tillhörigheter. Tyst och försiktigt öppnade de ett gavel-fönster, väntade tills ett mörkt moln fördunklat stjärnehimlen och gingo så en och en ut i den lilla trädgården. Med återhållen andedräkt och ljudlösa steg

smögo de sig över gräsplanen och befunno sig snart i skuggan av den höga häcken, den de följde, tills de nått en liten grind, som ledde ut till fälten. De skulle just lämna den skyddande häcken, när den unge jägaren grep sina bägge följeslagare i armen och drog dem med sig långt in i skuggan, där de blevo liggande alla tre, tysta och darrande.

En lycka var, att Jefferson Hope under sitt prairieliv fått en hörsel så fin som ett lodjurs. Han och hans vänner hade knappt hunnit sätta sig i säkerhet, förrän en bergugglas melankoliska skri förnams på endast ett par stegs avstånd från dem; skriet upprepades ögonblickligen ett stycke längre bort. I detsamma trädde en hög gestalt fram genom den lilla grinden och lät än en gång den skärande signalen ljuda, varefter ännu en manlig gestalt visade sig.

»I morgon vid midnatt», sade den förste, som tycktes vara anförare. »När nattskärrans rop höres tre gånger å rad.»

»Gott», svarade den andre. »Skall jag underrätta broder Drebber?»

»Låt honom veta det, och säg, att han skall meddela de andra det. Nio mot sju.»

»Sju mot fem», upprepade den andre, varefter de två gestalterna avlägsnade sig åt var sitt håll.

Deras sista ord hade tydligen varit något slags fältrop och lösen. I samma ögonblick, som deras steg dött bort i fjärran, reste sig Jefferson Hope hastigt upp, hjälpte sina vänner genom grinden och tog, så snabbt hans fötter kunde bära honom, vägen över fälten; han stödde den unga flickan och bar henne till hälften, när hennes styrka tycktes vilja överge henne.

»Raska på! Raska på!» viskade han allt emellanåt. »Vi ha kommit igenom vaktpostlinjen. Allt beror nu på vår snabbhet — raska på!»

När de hunnit ut på landsvägen, gick det fortare. Endast en gång sågo de en mänsklig varelse, och genom att smyga sig in i en åker, lyckades de undgå upptäckt. Innan de uppnått stadens utkant, vek jägaren

in på en smal slingrande ridstig, som förde upp i bergen. Två mörka, hotande bergtoppar reste sig framför dem, och passet, som skiljde dessa åt, var Eagle-ravinen, varest deras hästar väntade dem. Med aldrig svikande instinkt letade sig Jefferson Hope fram genom höga klippblock längs en uttorkad liten bäck, tills han funnit den väl skyddade plats, där de trogna djuren stodo bundna. Lucy lyftes upp på muläsnan, Ferrier kastade sig upp på en av hästarne, och Jefferson Hope ledde den andra vid tygeln längs den branta, farliga stigen. Det var en livsfarlig färd för den, som ej var van se naturen i hennes vildaste, nyckfullaste lynne. På ena sidan reste sig lodrätt mot himlen en över tusen fot hög bergkam, mörk, dyster och hotande; dess skrovliga yta var betäckt av långa, smala basaltpelare, som liknade ett till sten förvandlat jättedjurs revben. På andra sidan gjorde ett det vildaste kaos av klippblock och kringkastade stora stenar all genomfart omöjlig. Mitt genom dessa ofarbara nejder slingrade sig en ridstig, på sina ställen så smal, att man ej kunde komma fram annat än i gåsmarsch, och så ojämn, att endast övade ryttare kunde ha lyckats ta sig fram på densamma. Likväl voro, trots faror och svårigheter, de tre flyktingarne glada till mods, ty varje steg framåt ökade avståndet mellan dem och den skräckinjagande despotism, undan vilken de flydde.

Emellertid fingo de snart nog bevis på, att de ännu befunno sig inom de Heligas domvärjo. De hade hunnit fram till den vildaste och ödsligaste delen av bergpasset, när den unga flickan gav till ett lätt utrop och pekade uppåt. På en klippavsats, som fullkomligt behärskade stigen, stod, klart avtecknande sig mot den ljusa himlen, en ensam skiltvakt. Han varseblev de resande i samma ögonblick de fingo sikte på honom, och hans hotande anrop: »vem där?» ljöd skarpt genom den tysta ravinen.

»Resande till Nevada», svarade Jefferson Hope, med handen på den bössa, som hängde på hans sadelknapp. De kunde se den ensamme väktaren fingra på sitt

gevär och forskande betrakta dem, liksom vore han ej tillfredsställd med detta svar.

»Med vems tillstånd?» frågade han.

»Med det Heliga Fyrmannarådets», svarade Ferrier. Hans erfarenhet som mormon hade lärt honom, att detta var den högsta myndighet, till hvilken han kunde hänvisa.

»Nio mot sju!» ropade skiltvakten.

»Sju mot fem!» svarade ögonblickligen Jefferson Hope, ihågkommande det fältrop, han hade hört i trädgården.

»Passera, och må Herren vara med er!» ljöd vaktpostens röst ovanifrån.

Vägen blev nu bredare, och hästarne voro snart i stånd att falla in i trav. När flyktingarne vände sig om, kunde de se den ensamme skiltvakten stå stödd på sitt vapen, och de visste, att de lyckligen kommit förbi det Utvalda Folkets sista utpost och uppnått frihetens land.

FEMTE KAPITLET.

HÄMNDENS ÄNGLAR.

Hela natten färdades de genom svårtillgängliga bergpass och över ojämna, med stora klippblock besädda stigar. Mer än en gång redo de vilse, men Jefferson Hopes noggranna kännedom om bergen satte honom i stånd att snart återfinna rätta vägen. När morgonen inbröt, sågo de framför sig ett natursceneri av underbar, vild skönhet. I alla riktningar voro de omgivna av höga, snöhöljda bergtoppar, som reste sig bakom och över varandra ända bort mot horisonten. Bergväggarne på ömse sidor om de resande voro så branta, att det tycktes, som om lärkträden och granarne voro upphängda över deras huvuden, och som om det blott behövs en enda vindpust för att de skulle störta

ner över dem. Faran var ej heller inbillad: den ofruktbara dalgången var fylld med träd och klippstycken, som blivit lösryckta och nedslungade i djupet. Och på ett ställe, som de just passerat, kom en stor sten nedstörtande med ett doft rasslande ljud, som uppväckte det trånga passets alla ekon och skrämde de trötta hästarna till en vild galopp.

När solen långsamt höjde sig över östra synranden, lystes den ena bergtoppen efter den andra upp, lik lampor och lyktor vid en fest, tills de alla skimrade i rosenrött och guld. Det härliga naturskådespelet livade de tre flyktningarnes mod och ingav dem nya krafter. Vid randen av en vild bergbäck, som kom tumlande ut ur en ravin, gjorde de halt, intogo en hastig frukost och vattnade sina hästar. Lucy och hennes far hade gärna vilat en längre stund, men Jefferson Hope manade ivrigt till uppbrott.

»De ha nog vid det här laget funnit våra spår», sade han. »Vår frihet beror på vår snabbhet. När vi väl en gång uppnått Carson City, kunna vi vila oss så mycket och så länge vi behaga.»

Under hela den dagen arbetade de sig fram genom passen, och när kvällen kom, beräknade de, att de voro på mer än trettio mils* avstånd från sina fiender. Vid nattens inbrott stannade de vid foten av en djärvt framspringande klippa, som erbjöd ett gott skydd mot den kalla nattvinden, och där de, tätt tryckta intill varandra för att så mycket som möjligt behålla kroppsvärmen, njöto ett par timmars sömn. Före dagbräckningen sutto de likväl åter i sadeln. De hade ej sett till några förföljare, och Jefferson Hope började hoppas, att de hunnit utom räckhåll för den förskräckliga organisation, vars vrede de ådragit sig. Föga anade han, hur långt den hemlighetsfulla makten sträckte sitt valde och hur snart den skulle nå dem och krossa dem.

Andra dagen efter deras flykt tog deras lilla matförråd slut. Denna omständighet oroade dock föga den

* Engelska mil, varav ung. sex på en svensk.

unge jägaren, ty i bergen fanns det gott om villebråd, och han hade ofta förr berott av sin bössa för sitt uppehälle. Han utvalde en skyddad plats bakom en klippa, samlade i hop ett fång torra grenar och upptände en flammande eld, vid vilken hans reskamrater kunde värma sig, ty de befunno sig nu nära femtusen fot över havet, och luften var skarp och bitande. Sedan han bundit hästarne och tagit far väl av Lucy, kastade han sin bössa på axeln och begav sig åstad på jakt efter vad helst slumpen ville föra i hans väg. När han vände sig om, såg han den gamle mannen och den unga flickan sitta hopkrupna bredvid den sprakande brasan, under det att de tre hästarne stodo orörliga ett stycke därifrån. Snart dolde utspringande klippstycken hela scenen för hans syn.

Han tillryggalade flere mil genom den ena ravinen efter den andra utan att uppdriva något villebråd, fast han av det faktum, att barken på många ställen blivit gnagd av trädstammen, mycket väl förstod, att björnar funnos i närheten. Slutligen efter två eller tre timmars fruktlöst sökande beredde han sig i förtvivlan att återvända till sina vänner, då han blev varse något, som fyllde hans jägarhjärta med förtjusning. På yttersta branten av ett stort klippblock, tre eller fyra hundra fot över hans huvud, stod ett djur, som till utseendet liknade ett får, men var försett med ett par jättelika horn. Tjockhornsfåret — ty så kallas det — stod troligen på vakt för en hjord av sina likar, som var dold för jägarens ögon; men lyckligtvis hade det huvudet vänt från denne och hade ej märkt honom. Läggande sig raklång på marken, stödde den unge mannen bössan mot en sten och siktade länge och noggrant, innan han lät skottet brinna av. Djuret gjorde ett högt luftsprång, stod en sekund vacklande på klippans kant och kom så nedstörtande i dalen, ej långt från den lycklige skytten.

Djuret var alldeles för stort och tungt för att kunna bäras lång väg, så att jägaren nöjde sig med att skära av ena lårstycket och en del av framparten. Med den-

na trofé kastad över skuldran, skyndade han sig att anträda återfärden, ty kvällen var redan ganska långt framskriden. Emellertid hade han knappt börjat sin vandring, förrän han insåg de svårigheter, som väntade honom. I sin jaktiver hade han gått långt förbi de raviner, som voro honom bekanta, och det var ingen lätt sak att återfinna den väg, han tagit. Dalgången, i vilken han befann sig, var sönderdelad i en otalig mängd trånga pass, så lika varandra, att det var omöjligt skilja dem åt. Han följde en av dessa djupa hälvägar en mil eller så, tills han kom till ett häftigt frambrusande vattendrag, som han visste sig aldrig ha sett förr. Övertygad om att han gått i orätt riktning, vände han om och slog in på en annan väg, men med samma resultat. Natten föll hastigt på, och det var nästan aldeles kolmörkt, innan han kom till ett litet pass, som var honom välbekant. Till och med här var det honom svårt att hålla sig på rätt stig, ty månen hade ej gått upp, och de omgivande höga klipporna gjorde nattens mörker än intensivare. Flämtande under sin tunga börda och utmattad av dagens ansträngningar, stapplade han likväl ihärdigt framåt, upplivande sitt mod med den tanken, att varje steg förde honom allt närmare Lucy och att han hade lyckats skaffa föda nog för återstoden av deras färd.

Äntligen hade han hunnit fram till mynningen av den trånga dalkjusa, i vilken han lämnat sina vänner. Till och med i mörkret kunde han känna igen konturerna av de klippor, som omgävo densamma. Hans vänner, tänkte han, måste säkert med ängslan avbida hans återkomst, ty han hade i mer än fem timmar varit borta från dem. I sitt hjärtas glädje satte han händerna för munnen och lät dalen genljuda av ett glatt »hallå!» som tecken på, att han nalkades. Så blev han stående och lyddes efter svar. Men intet ljud förnams utom hans eget rop, som om och omigen återkastades från de branta klippväggarna. Han ropade än en gång, högre än förut, och likväl hördes ej ens en viskning från de vänner, han nyss lämnat. Han greps av en obestämd,

kväljande ångest och rusade i förtviflan framåt, så fort fötterna ville bära honom. Det med så mycken möda anskaffade villebrådet kastade han i sin ångslan ner på marken och lät det ligga.

När han svängde om hörnet av klippan kom han rakt på det ställe, där han själv uppgjort elden. En liten hög glöd låg ännu kvar, men brasan hade tydligen ej blivit underhållen, sedan han begivit sig på väg. Dödstystnad rådde runtomkring. Hans fruktan övergick till visshet. Bredvid lämningarne efter elden fanns intet levande väsen: den gamle mannen, den unga flickan, djuren — allt var försvunnet. Det var blott alltför tydligt, att en plötslig, förskräcklig olycka skett under hans frånvaro — en olycka, som drabbat dem, han lämnat kvar och av vilken ej ringaste spår återstod.

Fullständigt tillintetgjord av detta oväntade slag, kände Jefferson Hope sig gripen av svindel och måste stödja sig på sin bössa för att ej falla till marken. Han var emellertid först och främst en handlingens man och lyckades snart återvinna sin självbehärskning. Han drog ur glöderna fram ett halvbränt stycke ved, blåste på det, tills det brann med full låga, och började vid dess sken noggrannt undersöka det lilla lägerstället. Marken var upptrampad av hästhovar, utvisande, att ett större antal ryttare upphunnit flyktingarne och riktingen av deras spår gav tillkänna, att de återvänt till Salt Lake City. Hade de fört med sig bägge hans vänner? Jefferson Hope började tro, att så varit händelsen, när hans blick föll på ett föremål, som satte varje nerv i hans kropp i darrning. På något avstånd från den lilla lägerplatsen såg han en kulle av rödaktig mull — den hade säkerligen icke funnits där förut. Man kunde ej gärna taga den för annat än en nyligen uppkastad grav. När den unge jägaren närmade sig, såg han, att man överst på den lilla kullen stuckit ner en käpp, i vars ena klavna ända en bit papper blivit fastsatt. Inskriften på detta papper var kort, men rakt på sak:

*Här vilar***JOHN FERRIER***från Salt Lake City.*

Död d. 4 aug. 1860.

Den duktige, kraftfulle gamle mannen, som han blott för några få timmar sedan lämnat, var således borta, och detta var hela hans minnesruna. Med vilt stirrande blickar såg Jefferson Hope sig omkring, för att få veta, om det fanns ännu en grav, men någon sådan stod ej att upptäcka. De skoningslösa förföljarne hade tagit Lucy med sig tillbaka, i akt och mening att låta henne gå sitt förutbestämda öde till mötes. Hon skulle bli en av de många olyckliga i unge Drebbars harem. När Jefferson Hope klart insåg den framtid, som väntade hans trolovade och tillika sin egen maktlöshet att befria henne däriifrån, önskade han, att han låg vid den gamle farmarens sida i dennas sista, tysta vilorum.

Men än en gång frigjorde sig hans spänstiga sinne från den dådlöshetens ande, som härrör av förtvivlan. Om det ej fanns något annat att göra för honom, kunde han åtminstone inviga sitt liv åt hämnnden. Orubbligt tålmod och stor ihärdighet voro några av Jefferson Hopes mest framstående egenskaper; han ägde tillika i hög grad en otrolig böjelse för hämnngirighet, en böjelse, som kanske ingivits honom av de indianer, hos vilka han tillbrakt en ej ringa del av sitt liv. Där han nu stod bredvid den övergivna lägerelden, kände han, att det enda, som i någon mån kunde lindra hans sorg skulle vara en fullständig, genomgripande hämnd, med hans egen hand utövad på hans fiender.

Hans okuvliga vilja och hans starka energi skulle, det beslöt han, användas endast för uppnåendet av detta mål. Med bistert, dödsblekt ansikte gick han tillbaka till det ställe, där han kastat ifrån sig det skjutna djuret, och sedan han blåst liv i de slocknande glöden, stekte han kött nog för ett par dar. Detta band han in i ett knyte och började, trots sin trötthet, samma kväll

sin vandring tillbaka genom bergpassen, tätt följande Hämnens änglars spår.

Under fem hela dagar färdades han, uttröttad och sorgsen, till fots samma väg, han nyss ridande tillryggalagt. Om natten kastade han sig ner i någon bergskreva och lyckades få några timmars sömn; men innan dagen grytt, var han åter på färd. På sjätte dagen uppnådde han Eagle-ravinen, från vilken han och hans vänner börjat sin olycksdiga flykt. Därifrån kunde han skönja de Heligas hemort. Utmärglad och utmattad, blev han en stund stående stödd mot sin bössa och skakade hotande sin knutna hand mot den stora staden. Vid noggrannare betraktande märkte han, att gatorna voro flaggprydda, ett tecken på, att någon fest firades. Han funderade ännu på, vad anledningen härtill kunde vara, då han fick höra ljudet av hästramp och såg en ryttare nalkas. Då denne kom närmare kände Hope honom; det var en mormon, vid namn Cowper, vilken han vid åtskilliga tillfällen gjort viktiga tjänster. Han gick honom till mötes, i akt och mening att av honom få veta Lucy Ferriers öde.

»Jag är Jefferson Hope», sade han. »Kommer ni ihåg mig?»

Mormonen betraktade honom med oförställd förvåning; det var också i sanning svårt, att i den trasige, väderbitne vandraren med det dödsbleka ansiktet och de gnistrande ögonen igenkänna den fordom så hurtige och nästan sprättige jägaren. Sedan Cowper likväl slutligen blivit övertygad om, att den unge mannen verkligen var samme Jefferson Hope, med vilken han förr stått i nära beröring, övergick hans förvåning till bestörtning.

»Ni är tokig, som kommer hit!» utbrast han. »Det kan kosta mig livet, bara det, att jag talar med er. Det Heliga Fyrmannarådet har utställt en häktningsorder på er, därför att ni hjälpt Ferrier och hans dotter på flykten.»

»Jag fruktar varken dem eller deras häktningsorders»,

svarade Hope häftigt. »Men ni vet nog något om den här affären, Cowper. Jag besvar er vid allt, som ni håller kärt, att ni besvarar mina frågor. Vi ha ju alltid varit goda vänner. För Guds skull, neka inte att svara mig!»

»Vad vill ni veta?» frågade mormonen oroligt. »Skyn-da er! Själva träden och klipporna ha ögon och öron.»

»Vad har det blivit av Lucy Ferrier?»

»Hon gifte sig i går med unge Drebber. Men håll modet uppe, karl! Lugna er! Ni ser ju ut som dö-dens rov.»

»Bry er ej om mig!» sade Hope med slocknande röst. Han var blek som ett lik och hade sjunkit ner på den klippa, mot vilken han stått lutad. »Gift, säger ni?»

»Gift — sen i går; det är därför det flaggas i staden. Unge Drebber och unge Stangerson trätte en stund om, vem som skulle få henne. Bägge två hade varit med bland dem, som förföljde flyktingarne, och Stangerson hade skjutit ihjäl hennes far — därför påstod han sig ha mer rätt till henne än Drebber. Men när saken kom före i Rådet, voro Drebbers anhängare i majoriteten, och så gav profeten henne åt honom. Han får nog inte länge behålla henne, är jag rädd — jag såg henne i går — hon var märkt av döden. Hon liknade mer en vålnad än en lefvande varelse. Skall ni redan ge er av?»

»Ja», svarade Jefferson Hope, som rest sig från sin plats. Hans ansikte kunde ha varit hugget i marmor, så hårt och strängt var uttrycket däri, under det ögonen lyste med olycksbådande glans.

»Varthän ämnar ni er?»

»Bry er ej därom», ljöd det avvisande svaret. Så kastade han sitt vapen över skuldran, försvann in i det trånga passet och därifrån in i bergen, där vildmarkens djur ha sina hålor. Bland alla de grymma rovdjuren fanns intet så grymt och så farligt som han.

Mormonens förutsägelse gick blott alltför snart i fullbordan. Vad nu orsaken må ha varit — hennes fars hemska död eller det förhatliga giftermål, hon blivit

tvingad ingå — vet man ej; men stackars Lucy blev aldrig densamma som förr, utan tynade bort och dog innan månadens slut. Hennes dumme, förslöade man, som gift sig med henne huvudsakligen i avsikt att komma i besittning af John Ferriers egendom, visade ingen synnerlig sorg över sin förlust; men hans andra hustrur sörjde henne och vakade, enligt mormonernas plägsed, vid hennes bår natten innan begravningen skulle försiggå. De sutto i daggrynningen samlade kring kistan, då till deras obeskrivliga fasa och förvåning dörren slogs upp och en utmärkt väderbiten man i trasiga kläder steg in i rummet. Utan att bevärda de skrämde kvinnorna med en hälsning eller ett ord, gick han rakt fram till den vita, orörliga skepnad, som utgjort höljet kring Lucy Ferriers rena själ. Lutande sig över henne, tryckte han vördnadsfullt sina läppar mot hennes kalla panna; så tog han hennes hand och drog sakta vigselringen av hennes finger.

»Hon skall ej bli begravnen med denna!» utbrast han häftigt, sprang, innan någon av de närvarande hunnit sansa sig, utför trappan och försvann. Hela uppträdet hade varit så sällsamt och skett på så kort tid, att de vakande kvinnorna skulle kunna ha ansett det för en dröm och haft svårt förmå andra att tro deras berättelse, så framt det faktum ej funnits, att den lilla guldring, som prytt Lucy Ferriers hand, spårlöst försvunnit.

Flere månader vistades Jefferson Hope uppe i bergen, förande ett vilt, egendomligt liv och närande i sitt hjärta den outsläckliga törst efter hämnd, som uppstått hos honom. Fantastiska historier spredos snart i nejden om den hemiska gestalt, som ofta syntes smygande omkring i stadens utkanter och som mestadels uppehöll sig i de otillgängligaste bergpassen. En gång susade en kula genom Stangersons fönster och slog in i väggen tätt bredvid hans huvud. Vid ett annat tillfälle, då Drebbler passerade under ett klippblock, föll en stor sten ner därifrån, och han undgick döden endast genom att kasta sig raklång ner på marken. De två unga

En studie i rött.

mormonerna upptäckte snart, från vem dessa mordanslag utgingo, och företogo upprepade expeditioner till bergen i hopp att tillfångataga eller döda sin fiende, men alltid utan framgång. Så iakttog de det försiktighetsmättet, att aldrig gå ut ensamma eller efter solnedgången och läto noga bevaka sina hem. Efter någon tid sågo de sig i stånd att upphöra med dessa anordningar, ty deras fiende visade sig ej mer, och de hoppades, att tiden mildrat hans hämndlystnad.

Men i verkligheten förhöll det sig tvärtom — Jefferson Hopes begär efter hämnd hade snarare till-än avtagit. Han ägde en kall, oböjlig karaktär, och hämndtanken hade lagt sådant beslag på honom, att rum ej fanns för andra känslor. Han var emellertid praktiskt anlagd; han insåg snart, att till och med hans järnkongstitution i längden ej skulle kunna stå ut med de oerhörda försakelser och ansträngningar, han underkastade sig. Brist på sömn och på hälsosam näring skulle inom kort göra honom svag och kraftlös. Om han lik en hund doge däruppe bland bergen, vad skulle då bliva av den hämnd, om vilken han drömde? Och en sådan död skulle bli hans öde, om han fortsatte sitt nuvarande levnadssätt. Han kände, att detta var att ge fienden trumf på hand, och därför återvände han, om ock motvilligt, till Nevadas gruvor för att förbättra sin hälsa och skaffa pengar nog till att utan försakelser och lidanden kunna uppnå det mål, han satt sig före.

Hans avsikt hade varit att arbeta på sin höjd ett år, men oförutsedda omständigheter hindrade honom att lämna gruvorna, förrän fem år förflutit. Men vid slutet av denna tid voro minnet om de oförrätter, han lidit, och hans begär efter hämnd lika levande och starka, som de varit den aldrig förgättna natt, då han stått bredvid John Ferriers grav.

Förklädd och under antaget namn, begav han sig till Salt Lake City; han frågade ej alls efter vad som kunde bli hans eget öde, om han endast lyckades förskaffa sig det, som han visste vara rättvisa. Emellertid möttes han endast av dåliga tidender. Under hans

frånvaro hade inom det Utvalda Folkets kyrka en schism uppstått: några av de yngre medlemmarne hade upprest sig mot de Äldstes myndighet, och resultatet var, att ett antal av de missnöjda lämnat Utah och blivit »hedningar». Bland dessa befunno sig Drebber och Stangerson, men man visste ej, vart de styrt kosan. Ryktet förmälde, att Drebber skulle ha lyckats förvandla större delen av sin jordegendom i pengar och alltjämt var en rik man, under det hans kamrat Stangerson var jämförelsevis fattig. Men ingen visste, som sagt, var de uppehöll sig.

De flesta människor, hur hämndgiriga de än varit, skulle troligen inför alla dessa svårigheter ha övergivit all tanke på vedergällning, men Jefferson Hopes beslut stod lika fast. Hans lilla sparpennning tog snart slut, men han skaffade sig tillfälligt arbete och reste från stad till stad över hela kontinenten på spaning efter sina fiender. År lades till år; hans svarta hår blev gråsprängt, men likväl fortsatte han sitt sökande med sinnet upptaget av en enda tanke, ett enda mål. Slutligen belönades hans ihärdighet. Det var blott åsynen av ett ansikte i ett fönster, men en enda blick på detta ansikte var nog för att visa honom, att Cleveland i Ohio gav hem och skydd åt de män, han sökte. Han återvände till sitt torftiga rum, med sin hämndplan fullt utarbetad i sitt huvud. Men oturen ville, att Drebber från sitt fönster känt igen den hemlöse kringstrykaren och i hans ögon läst, vad han hade att vänta av honom. Åtföljd av Stangerson, som han gjort till sin privatsekreterare, skyndade han till en fredsdomare och bevisade denne, att både han själv och hans vän svävade i livsfara, förföljda, som de voro, av en gammal rivals svartsjuka och hat. Samma kväll sattes Jefferson Hope i häkte, och som han ej var i stånd att skaffa borgen, kvarhölls han där flere veckor. När han slutligen lösgavs, fann han, att Drebbers hus stod tomt och att såväl ägaren själv som hans sekreterare avrest till Europa.

Än en gång hade hämnaren blivit gäckad, men hans

hat växte med motgången och tvang honom att fortsätta förföljandet. Pengar ägde han emellertid ej, och såg sig därför nödsakad att åter börja arbeta; han nekade sig varje bekvämlighet och sparade ihop nästan allt vad han förtjänade. När han slutligen fått ihop nog att hålla kropp och själ tillsammans under resan, begav han sig till Europa; han spårade sina fiender från stad till stad, men lyckades aldrig hinna upp dem. När han kom till St. Petersburg, hade de rest till Paris, och när han hunnit efter dem dit, voro de på väg till Köpenhamn. Till den danska huvudstaden kom han ock ett par dar för sent, ty de hade fortsatt till London, där han slutligen lyckades få tag i dem. Vad där hände, vilja vi helst lära känna av den gamle jägaren själv. Berättelsen om hans sista öden och äventyr återfinnes i doktor Watsons dagbok, vilken vi redan ha att tacka för så många värdefulla upplysningar.

SJÄTTE KAPITLET.

FORTSÄTTNING PÅ DOKTOR JOHN WATSONS »MINNEN OCH HÅGKOMSTER».

Vår fånges rasande motstånd hade tydligen ej sin orsak i personlig ovilja mot oss, ty när han fann sig oskadliggjord, smålog han helt vänligt och uttryckte den förhoppningen, att han ej sårat någon av oss under skärmytslingen.

»Jag antar, att ni ämnar föra mig till polisvaktkontoret», sade han till Sherlock Holmes. »Min droska står här nedanför. Om ni lösgör mina fötter, skall jag gå ner själv. Jag är inte så lätt, som jag var förr.»

Gregson och Lestrade sågo på varandra, som om de ansett detta förslag nästan oförskämt; men Holmes tog genast fången på orden och löste upp den handduk, vi bundit kring hans fotleder. Han steg upp och sträckte

ut benen, liksom ville han förvissa sig om, att de verkligen voro fria.

Jag minns, att min första tanke, när jag såg honom, var, att jag aldrig förr sett en så kraftigt byggd karl; och hans mörka solbrända ansikte bar ett uttryck så beslutamt och energiskt, att det verkade lika imponerande som hans oerhörda fysiska styrka.

»Om platsen som polismästare är ledig, så antar jag att ni är självskriven till den», sade fången och betraktade Sherlock Holmes med oförställd beundran. »Det sätt, varpå ni spårade mig, var helt enkelt mästerligt.»

»Det är bäst, att ni kommer med mig», sade Sherlock Holmes till de bägge detektiverna.

»Jag kan köra för er», sade Lestrade.

»Utmärkt — och Gregson kan åka inuti. Du också, Watson. Du har följt den här affären med så stort intresse, att du gärna kan se den till slut.»

Jag samtyckte villigt, och vi gingo nedför trapporna tillsammans.

Vår fånge gjorde intet försök att undkomma; han steg med största lugn in i den droska, som varit hans, och vi följde efter. Lestrade klev upp på kuskbocken, snärtade till hästen och förde oss på helt kort tid till vår bestämmelseort. Vi visades in i ett litet rum, där en polisinspektör skrev upp den fångnes namn och namnen på de personer, han ansågs ha mördat. Tjänstemannen var en blek, apatisk herre, som helt mekaniskt uppfyllde sin plikt.

»Fången kommer att ställas inför rätta under loppet av veckan», sade han. »Har ni sagt allt, vad ni önskar säga, mr Jefferson Hope. Jag måste påminna er om, att även ert minsta yttrande blir antecknat och kan komma att användas mot er.»

»Jag har en hel massa att säga», sade fången långsamt. »Jag skulle gärna vilja tala om allt för herrarne här.»

»Är det ej bäst ni väntar därmed, tills ni blir underkastad rannsaking?» frågade inspektören.

»Så långt kommer jag kanske inte», svarade Hope. »Ni behöver inte se så häpen ut — jag ämnar inte ta livet av mig. Är ni läkare?»

Han vände sina mörka, gnistrande ögon mot mig, när han framställde sin fråga.

»Ja, det är jag», ljöd mitt svar.

»Lägg då er hand här», sade han småleende och pekade med sina sammanlänkade händer på sitt bröst.

Jag gjorde som han begärde, och märkte genast ett ovanligt bultande och klappande, som pågick därinne. Bröstkorgen skakade och darrade, som en illa uppförd byggnad gör, när en kraftig ångmaskin sätts i gång inom dess väggar.

Den tystnad, som rådde i rummet, tillät mig att höra ett doft surrande ljud, som utgick från samma ställe.

»Ni har ju ett spontant anevrism!»

»Ja, så kallas det», sade fången lugnt. »Jag gick till en doktor för det häromdagen, och han sade mig, att det kan vara slut med mig, vilken dag som helst. Den här sjukdomen har blivit värre år från år. Jag ådrog mig den uppe i Salt Lake-bergen och orsaken var överanstängning och brist på föda. Men jag har fyllt mitt värv härnere nu, och jag bryr mig inte om, hur snart jag lämnar denna världen. Jag skulle i alla fall gärna vilja redogöra för skälet till mitt handlingssätt — jag vill inte bli ansedd för en vanlig, simpel mördare.»

Inspektören och de bägge detektiverna utbytte i all hast sina åsikter om rådligheten av att låta fången avlägga sin bekännelse.

»Anser ni, doktor, att någon omedelbar fara föreligger?» frågade den förre.

»Ja, med all säkerhet», svarade jag.

»I så fall är det vår plikt att i rättvisans intresse höra, vad han har att säga», sade inspektören. »Ni äger således frihet, sir, att avlägga er bekännelse, men — jag upprepar det än en gång — varje ord kommer att antecknas.»

»Jag skall be att få sätta mig», sade fången och lät orden åtföljas av handling. »Den här sjukdomen gör

mig så fort trött, och den dusten vi hade för en halv timme sedan har just ej förbättrat saken. Jag står på gravens brädd, och det är föga troligt, att jag skulle vilja ljuga för er. Vartenda ett ord, jag säger, är sannt, och hur ni begagnar er av min bekännelse är mig fullkomligt likgiltigt.»

Med dessa ord lutade han sig tillbaka i stolen och började den märkliga redogörelse, som följer. Han talade på ett lugnt, metodiskt sätt, som om allt, vad han hade att förtälja, vore något högst vanligt, ja alldagligt. Jag kan gå i god för noggrannheten av följande berättelse, ty jag har haft tillfälle läsa Lestrades anteckningsbok, i vilken fångens bekännelse ordagrannt är återgiven.

»Det kan ej intressera er stort att veta orsaken till mitt hat mot de bägge männen», började Jefferson Hope långsamt; »det är tillräckligt, om jag säger, att de berövat tvänne mig kära varelser — en far och hans dotter — livet och att de således gjort sig skyldiga till döden. Efter den långa tid, som förflutit, sedan detta brott begicks, var det mig omöjligt mot dem anskaffa sådana bevis, som gälla inför domstol. Jag visste emellertid, att de voro skyldiga, och beslöt att själv bli både domare, jury och skarprättare. Ni skulle ha handlat på samma sätt, om ni haft mod i bröstet och varit i mitt ställe.

»Den unga flicka jag nyss nämnde, skulle för tjugo år sedan ha blivit min brud. Hon tvingades att gifta sig med den här Drebbber och dog inom kort av sorg — av ett brustet hjärta. Jag tog vigselringen från hennes stelnade hand och svor, att Drebbbers ögon skulle i dödsstunden vila på den ringen och att hans sista tankar skulle gå tillbaka till det brott, för vilket jag ämnade straffa honom. Alltsedan den dagen har jag burit ringen på mig, och jag har följt Drebbber och hans medbrotsling genom två världsdelar, tills jag lyckades få dem i mitt våld. De trodde sig kunna trötta ut mig, men de bedrogo sig. Om jag dör i morgon — och det är troligt nog — så dör jag lugn i det medvetandet,

att mitt arbete här i världen är uträttat — och väl uträttat. De ha dött för min hand — för mig återstår intet mer att önska eller hoppas.

»De voro rika och jag var fattig; därför var det mig ej lätt att följa deras spår. När jag kom till London, voro mina fickor nästan tomma, och jag var tvungen att börja arbeta igen för att förtjäna mitt uppehälle. Jag hade lärt att rida och köra, nästan innan jag lärt mig gå. Jag vände mig därför till en droskägare och fick genast anställning. Jag skulle betala en viss summa i veckan för häst och droska; vad jag däröver förtjänade, skulle tillhöra mig själv. Det blev sällan mycket över; men jag lyckades dra mig fram. Det svåraste var att lära sig vägen överallt; jag tror nog, att av alla irrgångar som någonsin blivit konstruerade här i världen, ingen är så krånglig och omöjlig att finna sig till rätta i, som den här staden. Men jag hade alltid en karta med mig, och när jag väl kommit på det klara med de förnämsta hotellen och bangårdarne, gick det tämligen bra.

»Det dröjde emellertid ganska länge, innan jag lyckades få reda på, var de två herrarne bodde, men jag spanade och spejade, tills jag slutligen råkade på dem. De hade slagit sig ner i ett pensionat i Camberwell, på andra sidan floden. När jag väl hittat rätt på dem, visste jag, att de voro i mitt våld. Jag hade låtit mitt skägg växa, så det var ej troligt, att de skulle känna igen mig, och jag ämnade hänga i hälarne på dem överallt, tills det tillfälle, som passade mig, erbjöd sig. Jag var fast besluten, att de denna gång ej skulle undgå mig.

»Men det var nära på, att de gjort det ändå. Vart de än gingo i London, var jag i hack och häl på dem. Emellanåt följde jag efter dem med min droska, ibland till fots; det första sättet var bäst, ty då kunde de ej hinna ifrån mig. Som det emellertid endast var tidigt om morgnarne och sent på kvällarne jag kunde förtjäna en slant, kom jag snart i skuld hos droskäga-

ren. Detta oroade mig dock föga, så länge jag hade mina fiender inom räckhåll.

»De voro likväl mycket sluga. Antagligen trodde de, att de ännu möjligen voro förföljda, ty de gingo aldrig ut ensamma eller om kvällen. Två hela veckor följde jag efter dem dagen igenom, men såg dem aldrig skiljas åt. Drebber var drucken mest hela tiden, men Stangerson var nykter och vaksam. Bittida och sent vaktade jag på dem, men fann aldrig det önskade tillfället; likväl lät jag ej modet sjunka — något sade mig, att min timme snart skulle slå. Vad jag mest fruktade var, att den här tingesten i mitt bröst skulle brista litet för snart, och mitt verk sålunda ej hinna bli fullbordat.

»En kväll körde jag upp och ned för Torquay Terrace, den gata, på vilken de bodde, när jag fick se en droska stanna framför deras port. Efter en stund blevo ett par koffertar nerburna, och strax därefter kommo Drebber och Stangerson ut, stego in i droskan och åkte bort. Jag drev på min häst och behöll dem i sikte, men jag kände mig litet orolig, ty jag fruktade, att de nu skulle ge sig av igen. De stego ur vid Euston-bangården; jag fick en pojke att hålla min häst och följde dem ut på plattformen. Jag hörde dem fråga efter tåget till Liverpool; de fingo det svar, att ett tåg nyss avgått och att nästa tåg först om ett par timmar skulle lämna stationen. Stangerson tycktes förargad över uppskovet, men Drebber såg helt belåten ut. Jag kom i trängseln så tätt intill dem, att jag kunde höra vart ord, som byttes dem emellan.

»Drebber sade, att han hade en liten enskild affär att uppgöra, och att, om Stangerson ville vänta på honom, han snart skulle vara tillbaka igen. Stangerson gjorde honom föreställningar och erinrade honom om deras överenskommelse, att alltid hålla ihop. Drebber genmälte, att affären i fråga vore ytterst kinkig och att han helst ville vara ensam om den. Jag kunde ej uppfatta Stangersons svar, men Drebber började skrika och svärja och påminna sin kamrat om, att han ej vore

annat än en avlönad tjänare och ingen rättighet hade att uppställa lagar eller villkor. Stangerson lät då udda vara jämnt och gjorde bara upp, att om Drebber komme för sent till tåget, han direkt skulle begiva sig till Hallidays privathotell, varpå Drebber svarade, att han skulle vara tillbaka på stationen före klockan elva, och så gick han sin väg.

»Det ögonblick, på vilket jag så länge väntat, hade slutligen kommit — jag hade mina fiender i mitt våld. När de voro tillsammans kunde den ene skydda den andre, men en och en kunde de ej undgå mig. Emellertid gjorde jag mig ingen brådska — jag följde den plan jag redan utstakat. Hämnaden ger ingen tillfredsställelse så fram offret ej har tid att inse, vems hand det är, som utdelar straffet och varför han drabbas av vedergällningen. Jag hade lagt mina planer så, att jag skulle kunna få tillfälle visa den man, som gjort mig så mycken orätt, att det var för hans forna synders skull, han straffades.

»Nu hände det, att en herre, som några dar förut haft något att göra med ett par hus vid Brixton Road, hade tappat nyckeln till ett av dem i min droska. Nyckeln avhämtades samma dag, men jag hade haft tid att ta ett avtryck och lät genast förfärdiga en dubbelnyckel. Härigenom hade jag i den stora staden tillgång till åtminstone ett ställe, där jag kunde vara säker på att ej bli hindrad, när jag skulle fullfölja mitt verk. Det svåraste var nu, att förmå Drebber att begiva sig till det ovannämnda huset.

»Från stationen promenerade han gatan uppför och sedan gick han in på ett par, tre restaurationer; han stannade ungefär en halv timme på det sista stället. När han kom ut, var hans gång mycket osäker — han var tydligen mer än vanligt ankommen. Alldeles framför mig stod en droska; han ropade an den, och jag följde så tätt efter, att nosen på min häst var bara ett par tum från baksidan på hans åkdon hela vägen. Vi rasslade över Waterloo Bridge och genom gata efter gata, tills vi slutligen befunno oss på Torquay Terrace, där Dreb-

ber förut botten. Jag hade ingen aning om, varför han vände tillbaka dit, men lät min droska stanna ungefär hundra meter bakom hans. Han gick in i pensionatet, och hans droska körde bort. Var snäll och giv mig ett glas vatten! Jag blir så törstig av allt det här prandandet.»

Jag gav honom det begärda, och han tömde det hastigt.

»Tack, det var gott!» sade han. »Ja, jag hade väntat en kvart eller så, när jag plötsligt hörde ett ljud, som om slagsmål pågick inne i huset, där Drebber befann sig. I nästa ögonblick slogs dörren upp, och två män syntes på tröskeln — den ene var Drebber, den andre var en ung man, som jag aldrig förr sett. Den unge herrn höll Drebber i kragen, och när de kommit ut på trappan gav han honom en så kraftig spark, att han fög nästan halvvägs ut på gatan. 'Din usling!' skrek han och hotade Drebber med sin käpp; 'din förbannade usling, jag skall lära dig att förolämpa hederliga unga flickor!' Den hetlevrade unge mannen var så ursinnig, att han troligen gett Drebber ett gott kokstryk, om ej den druckne krabaten lommat av nedåt gatan, så fort benen ville bära honom. När han kom till hörnet, fick han syn på min droska; han ropade an mig och hoppade in. 'Kör till Hallidays privathotell', sade han.

»När jag nu väl hade honom inne i droskan, slog mitt hjärta av sinnesrörelse så häftigt, att jag fruktade att anevrismet i sista ögonblicket skulle brista. Jag körde mycket långsamt, noga övervägande i mitt sinne, vad som vore bäst att göra. Skulle jag ta honom med mig ut på landet och ha mitt sista samtal med honom på någon enslig byväg? Jag hade nästan bestämt mig härför, när han själv avgjorde saken för mig. Spiritbegäret hade åter fått makt med honom, och han befalle mig att stanna utanför en krog. Han gick in, i det han gav mig tillsägelse att vänta, och stannade på krogen tills det var tid att stänga. När han kom ut

var han så dödfull, att jag visste, jag hade spelet i mina händer.

»Tro nu inte, att jag med kallt blod ämnade mörda honom. Det hade visserligen ej varit annat än den enklaste rättvisa, om jag så gjort, men därtill kunde jag ändå ej förmå mig. Jag hade länge sedan beslutit, att han skulle få en chance att rädda sitt liv, om han ville bebagna sig av den. Bland de många olika yrken och sysselsättningar, jag under mina vandringsår haft, var även en gång befattningen som hantlangare och städare i laboratoriet vid York College. En dag föreläste en professor om gifter, och han visade studenterna något slags alkali — som han kallade det — vilket han dragit ut ur ett gift, med vilket en folkstam i Sydamerika brukar förgifta sina pilar, och som var så kraftigt verkande, att det minsta korn därav orsakade ögonblicklig död. Jag lade noga märke till den flaska, i vilken detta gift förvarades, och när alla voro gångna, satte jag mig i besittning av en liten del av detsamma. Jag var ganska häändig som apotekare och arbetade giftet in i små piller; vart piller lade jag in i en ask tillsammans med ett som var aldeles ofarligt. Jag beslöt redan då, att var och en av herrarne skulle, när tiden kommit, få välja var sitt piller; själv skulle jag förtära det återstående. Detta sätt var lika verksamt och mindre bullersamt än ett par pistolkulor växlade tvärs över en näsduk. Från den dagen bar jag alltid mina piller på mig, och den stund var nu kommen, då jag skulle få användning för dem.

»Klockan var nära ett; natten var mörk och kall, det blåste duktigt och regnet föll i strömmar. Men hur ruskigt det än var utomkring mig, var jag glad i mitt sinne — så glad, att jag kunde ha skrikit högt av idel fröjd. Om någon av herrarne här någonsin önskat en sak och längtat efter den i tjugo år, och så plötsligt finner sin önskan uppfylld, kan han förstå mina känslor. Jag tände en cigarr och blossade ivrigt på den för att kunna lugna mina nerver, men mina händer darrade, och det bultade i tinningarne av den häftigaste sinnes-

rörelse. Hela tiden under det jag körde, såg jag framför mig John Ferriers och min älskade Lucys ansikten; de smålogo åt mig — jag såg dem lika tydligt, som jag ser er alla här inne i rummet. De följde mig — en på var sin sida om hästen — tills jag stannade framför huset vid Brixton Road.

»Där fanns inte en själ att se, och ej ett ljud förnams utom regndropparnes fall. När jag öppnade dörren till droskan, fann jag Drebber försänkt i sömn — en drinkares djupa sömn. Jag tog honom i armen.

»Det är tid att stiga ur nu!» sade jag.

»Jaså», sade han.

Jag antar, att han trodde vi hunnit fram till det hotell han uppgivit, ty han steg ur utan att säga ett ord vidare och följde mig nedåt trädgårdsgången. Jag måste gå bredvid och stödja honom — han var så tung i huvudet. När vi kommit fram till dörren, öppnade jag den och förde honom in i det främre rummet. Jag ger er mitt hedersord på, att far och dotter hela vägen ingo före oss.

»Det är tusan så mörkt här!» sade Drebber och trevade omkring sig.

»Vi ska' snart skaffa ljus», svarade jag, strök eld på en tändsticka och tände ett vaxljus, som jag fört med mig. »Mr Enock Drebber», fortsatte jag, i det jag vände mig till honom och höll ljuset tätt invid mitt eget ansikte, »vem är jag?»

»Han kastade en slö blick på mig med sina blodsprängda ögon; så spred sig ett uttryck av onämbar fasa över hans ansikte och hans drag förvredos: jag visste att han känt igen mig. Dödsblek av förfäran tumlade han mot ena väggen, svetten bröt ut på hans panna, och tänderna skallrade i munnen på honom. Åsynen härav kom mig att jubla; jag lutade mig mot dörren och skrattade länge och högljutt. Jag hade alltid trott, att hämnden är ljuv, men jag hade aldrig vågat hoppas, att någonsin få erfara en känsla, så härlig som den, vilken nu fyllde min själ.

»Din gemene usling!» sade jag. »Från Salt Lake

City till Petersburg har jag följt dina spår, men du har alltid lyckats undkomma mig. Nu har dina irrfärder nått sitt slut, ty antingen du eller jag skall ej se morgondagens sol gå upp.'

»Han drog sig allt längre och längre bort från mig, under det jag talade, och jag kunde i hans ansikte läsa, att han trodde mig vara vansinnig. Och det var jag kanske ock i den stunden. Mina tinningar bultade som släggor, och jag hade troligen fått ett slaganfall, om ej en häftig näsblödning skaffat mig lindring.

»'Vad tänker du nu om Lucy Ferrier?' utbrast jag, i det jag tog nyckeln ur dörren och höll den tätt för ögonen på honom. 'Länge har du undgått ditt straff, men nu — —'

»Jag såg, hur den fege uslingen darrade vid mina ord. Han skulle gärna ha velat tigga om sitt liv, men han insåg, att det skulle vara lönlöst.

»'Ämnar ni mörda mig?' stammade han.

»'Här kan ej bli fråga om mord', svarade jag. 'Vem talar väl om att 'mörda', när det gäller en galen hund? Hade du väl medlidande med min arma älskling, när du ryckte henne från hennes dödade faders sida och släpade henne med dig in i ditt förbannade, skamlösa harem?'

»'Det var inte jag, som dödades hennes far!' skrek han.

»'Men det var du, som kom hennes oskyldiga hjärta att brista', svarade jag och räckte honom asken. 'Låt Gud den allrahögste vara domare mellan oss. Gör ditt val! I det ena av de här små kornen finns det död — i det andra liv. Jag skall ta det, som du lämnar. Låt oss se, om det finns rättvisa till på jorden, eller om vi styras av den blinda slumpen. Ät!'

»Under vilda skrik och böner om nåd drog han sig bort ifrån mig, men jag tog fram min kniv och höll den mot hans strupe, tills han gjort, vad jag befallt. Så svalde jag det andra pillret. Ett par minuter stodo vi tysta mitt emot varandra under väntan på att se, vilken av oss, som skulle få leva och vilken, som skulle

dö. Skall jag väl någonsin kunna förgäta det uttryck, som visade sig i hans ansikte, när de första smärtorna sade honom, att giftet redan börjat verka? Jag skratade, när jag såg det, och jag höll Lucys vigselring framför ögonen på honom. Inom några minuter var allt över, ty detta alkaliska gift är otroligt hastigt dödande. En krampaktig ryckning av smärta sammandrog hans lemmar, han slog ut armarne, vacklade och föll med ett hest skrik tungt till golvet. Jag vände honom om med foten och lade min hand på hans hjärta. Det hade upphört att slå — han var död!

»Blodet hade hela tiden strömmat ur min näsa, men jag hade ej gett akt därpå. Vad det var, som ingav mig tanken att skriva på väggen, vet jag ej — möjligen ett okynnt begär att leda polisen på falskt spår: jag kände mig så upprymd och glad till sinnes. Jag mindes, att man i Newyork en gång över huvudet på en mördad tysk funnit ordet »Rache» skrivet med blod, och att tidningarna då ansett något av de hemliga sällskapen såsom brottets anstiftare. Jag antog, att det, som kunde sätta myror i huvudet på Newyorkarne, också kunde förbrylla Londonborna, och så doppade jag ett finger i mitt eget blod och skrev ordet på ett passande ställe på väggen. Sedan gick jag ut till min droska; ingen människa syntes till — det blåste och regnade fortfarande. Jag hade kört ett litet stycke, när jag stack handen i den ficka, där jag brukade förvara Lucys ring, och fann, att den var borta. Jag blev utom mig av sorg, ty det var det enda minnestecken av henne jag ägde. I den tro, att jag tappat ringen, när jag böjde mig över Drebbers döda kropp, körde jag tillbaka igen, lät droskan stå på en bakgata och gick dristigt fram till huset — jag var fast besluten att sätta allt på spel hellre än att förlora min klenod. När jag kom till grinden, föll jag rakt i armarne på en polis-konstapel, vars misstankar jag lyckades avvärja endast genom att låtsa mig vara alldeles redlös.

»På detta sätt mötte Enoch Drebbes sin död. Men Stangerson återstod — John Ferrier skulle ock bli häm-

nad. Jag visste, att Stangerson bodde på Hallidays privathotell, och jag drev omkring i trakten hela dagen, men han gick ej ut. Han var slug, Stangerson, slug och vaksam. Antagligen misstänkte han något, när Drebber, trots överenskommelsen, ej visade sig. Men om han trodde, att han kunde undkomma mig genom att stanna inomhus, så bedrog han sig. Jag fick snart reda på, vilket som var hans rum, och tidigt följande morgon begagnade jag mig av ett par stegar, som lågo i gränden bakom hotellet, och förpassade mig genom fönstret in till honom. Jag väckte honom och lät honom förstå, att den stund var inne, då han skulle plikta för den synd, han för så många år sedan begått. Jag beskrev för honom, hur Drebber hade dött, och gav honom samma val, samma chance. Men i stället för att med begärlighet omfatta den utsikt till liv och säkerhet, som erbjöds honom, rusade han upp ur sängen och kastade sig över mig. I självförsvaret stötte jag kniven i hans hjärta. Och det kunde just göra det samma, ty en rättvis Försyn skulle aldrig ha kunnat tillåta den usle syndaren att välja något annat än giftet.

»Mycket mer har jag ej att tillägga, och det är så gott det, ty snart är det slut med krafterna. Jag fortsatte att köra min droska än en dag eller två; min avsikt var att hålla på med mitt yrke, tills jag sparat ihop nog för en biljett till Amerika. Jag stod på stallgården, när en trasig liten gatpojke kom och frågade, om där fanns någon kusk, som hette Jefferson Hope. I så fall skulle denne resa och hämta en herre i nr 221 B, Baker Street. Intet ont anande, begav jag mig åstad, och det dröjde ej länge förrän den unge mannen här hade armbanden på mig — och fångad var jag, innan jag visste ordet av.

»Detta är hela historien, ser herrarne. Ni anser mig kanske för en mördare, men enligt min åsikt är jag en lika god rättvisans tjänare som någon af er.»

Fångens berättelse hade varit så gripande och hans framställningssätt så intressant och tilltalande, att vi under fullkomlig tystnad ivrigt lyssnat till hans ord. Till och med de båda detektiverna, vana som de voro vid alla möjliga slags brott och motiven till desamma, syntes intresserade av mannens historia. När denna var slut, rådde ännu en stund den intensivaste tystnad, endast avbruten av rasandet från Lestrades penna, när han i hast fullbordade sina anteckningar.

»Det finnes en sak, som jag gärna skulle vilja veta litet om», sade Sherlock Holmes slutligen. »Vem var er medbrottsling, han, som på min annons kom och hämtade den där ringen?»

Fången blinkade muntert åt min vän.

»Mina egna hemligheter kan jag uppenbara», sade han, »men jag ställer ej gärna till ledsamheter för andra. Jag såg er annons, och jag trodde, att det möjligen kunde vara en fälla — det kunde ju också vara den ring, jag ville ha igen. Min vän erbjöd sig att gå och höra efter. Ni måste medge att han bar sig finurligt åt.»

»Ja, det vill jag lova», svarade Sherlock Holmes av fullaste hjärta.

»Och nu, mina herrar», sade inspektören, »måste lagen ha sin gång. Om torsdag blir fången ställd inför rätta, och ni måste då vara närvarande. Tills dess är jag ansvarig för honom.»

Med dessa ord ringde han, och Jefferson Hope blev bortförd av ett par fångvaktare. Min vän och jag togo en droska och åkte hem till Baker Street.

SJUNDE KAPITLET.

SLUTET.

Vi hade alla fått kallelse att om torsdag infinna oss inför rätten, men när torsdagen kom behövdes ej vårt

En studie i rött.

vittnesmål. Den högste Domaren hade själv tagit saken om hand, och Jefferson Hope hade kallats att inställa sig för en domstol, där full rättvisa ej skulle nekas honom. Samma kväll han blivit gripen, brast aneuvrismet, och han fanns om morgonen ligga utsträckt på golvet i sin cell med ett så fridfullt leende på sitt anlete, som hade han i dödsstunden varit i stånd att blicka tillbaka på ett nyttigt liv och ett väl fyllt levnadskall.

»Gregson och Lestrade bli nog ursinniga, när de få höra, att han är död», sade Sherlock Holmes, då vi vid kvällsbrasan utbytte våra tankar och åsikter. »Vart har den stora reklamen för dem nu tagit vägen?»

»Jag tycker just inte, att de haft mycket med hans gripande att göra», invände jag.

»Vad man gör här i världen har ej mycket att betyd», svarade min vän bittert. »Frågan är, hur mycket man kan inbilla folk, att man har gjort. Nå ja, det kan också vara likgiltigt», tillade han muntrare. »Jag skulle inte för mycket gott ha velat gå miste om det här tillfället att anställa litet undersökningar. Så långt tillbaka jag kan minnas, har det ej funnits någon intressantare 'affär'. Hur enkel den än var, ägde den dock flere lärrika sidor.»

»Enkel!» utbrast jag.

»Ja, den kan knappt få någon annan benämning», sade Sherlock Holmes, leende åt min förvånade min. »Beviset på, att jag har rätt, är, att jag utan annan hjälp än några ytterst vanliga slutledningar var i stånd att tre dar efter brottets begående ha brottslingen inom läs och bom.»

»Det är sannt», medgav jag.

»Jag har redan förut sagt dig, att det ovanliga i en affär, sådan som denna, snarare är en hjälp än ett hinder. När man skall lösa ett av den här sortens problem, är det av största vikt att kunna 'räsonnera bakåt'. Det är en mycket nyttig talang, och lätt är den att förvärva, men i allmänhet förstå sig folk inte på den saken. I vardagslivets alla förhållanden är det fördelaktigare att kunna 'räsonnera framåt', och så blir motsatsen för-

summad. Det finns femtio mäniskor, som kunna räsönnera syntetiskt, mot en, som är i stånd att räsönnera analytiskt.»

»Jag måste erkänna», sade jag, »att jag inte riktigt förstår, vad du menar.»

»Det väntade jag ej heller, att du skulle göra. Låt mig se, om jag kan framställa saken begripligare för dig. De flesta människor kunna, om du beskriver en följd av händelser för dem, säga dig, vad resultatet skall bli. De kunna i sitt sinne sammanställa dessa händelser och av dem draga den slutsatsen, att någonting måste hända. Men högst få äro de, som, om man för dem omtalar ett resultat, äro i stånd att i sitt inre räkna ut, vilken följd av handlingar, som varit orsaken till detta resultat. Den förmåga är det jag menar, när jag talar om konsten att 'räsönnera bakåt'.»

»Jag förstår», sade jag.

»I den 'affär', vi tala om, visste man resultatet, och måste själv finna ut allt annat. Låt mig nu försöka klargöra för dig alla länkarne i min tankekedja, och låt oss börja från början! Jag nalkades det omtalta huset till fots, som du vet, och fri från alla störande intryck. Naturligtvis började jag med att undersöka själva vägen, och där, om du minns, fann jag hjulspår efter en droska, vilken, svarades det på min förfrågan, hade varit där under nattens lopp. Jag förvissade mig om, att åkdonet varit en droska och ej ett privat ekipage genom att mäta avståndet mellan de spår, hjulen efterlämnat. De vanliga 'heltäckarne' i London ha betydligt mindre spårvidd än de privata vagnarne.

»Detta var första länken i kedjan. Sedan gick jag långsamt uppför trädgårdsgången, som händelsevis bestod av starkt lerblandad mylla, särdeles lämplig att bevara däri gjorda spår. Tvivelsutan tyckte du den såg ut som en helt vanlig upptrampad stig, men för mitt övade öga hade varje litet märke i densamma sin betydelse. Det finns ingen gren av den detektiva polisvetenskapen, som är så försummad, som konsten att kunna ur- och särskilja fotspår. Lyckligtvis har jag

alltid lagt stor vikt härpå, och mycken övning har gjort vanan till min andra natur. Jag såg spåren efter poliskonstaplarnes klumpiga fötter, men också märkena efter de två män, som först gått gångstigen uppför. Det var lätt att se, att dessa varit där före konstaplarna, ty dessas steg hade på flere ställen alldeles utplånat de förstkomnes spår. På så sätt bildades min andra länk, den, som sade mig, att de nattliga besökarna varit två till antalet, att den ene varit ovanligt lång (detta räknade jag ut genom att mäta längden av hans steg) och den andre elegant klädd, att döma efter de små fina märken hans skor kvarlämnat.

När jag kom in i huset, fann jag mitt sista antagande besannat: mannen med de fina skodonen låg framför mig. Alltså hade den länge karlen begått mordet — om ett mord hade blivit begånget. På den dödes kropp funnos inga sår, men av det hemska uttrycket i hans förvridna ansikte slöt jag mig till, att han förutsett det öde, som väntade honom. De människor, som dött av hjärtlidande eller av någon annan hastigt påkommen orsak, ha aldrig ett så skrämt, förtvivlat utseende. När jag luktade på den dödes läppar, kände jag en svagt syrlig doft och antog därför att han intagit gift. Och anletsdragens på samma gång hätska och skrämde uttryck sade mig, att han blivit tvingad härtill. Genom uteslutningsmetoden hade jag kommit till denna slutsats, ty ingen annan hypotes passade ihop med de fakta, jag redan kände till. Tro nu inte, att denna min idé var något hittills okänt! Fall, där människor tvingats att intaga gift, förekomma ej sällan i brottmålen historia. Affärerna Dolsky i Odessa och Leturier i Montpellier äro välbekanta för de flesta som sysselsätta sig med giftläran.

»Och nu kom den stora frågan: vad var orsaken till mordet? Tanken på rån var utesluten, enär ingenting blivit stulet. Var det politik, eller var det en kvinna? Detta var den fråga, som genast framställde sig för mig. Från första början lutade jag åt det senare hållet. De, som mördra av politiska skäl, föredraga att så

snabbt som möjligt utföra sitt verk och sedan försvinna. Detta mord däremot hade varit väl förberett och hade utförts med en viss omständlighet, ty mördaren hade överallt i rummet lämnat spår efter sig — han hade tydligen vistats där en god stund. Det måste ha varit en privatangelägenhet och ej politiken, som framkallat en så metodiskt utförd hämnd. När inskriften på väggen upptäcktes, blev jag än mer övertygad om, att jag hade rätt — den var ej annat än ett lockbete, ämnad att föra polisen på falskt spår. Och när ringen hittades, fanns intet tvivel mera. Den hade med all säkerhet blivit använd att påminna offret om någon död eller frånvarande kvinna. Det var i det ögonblicket jag av Gregson anhöll få veta om han i sitt telegram till Cleveland gjort några förfrågningar angående mr Drebbers forna levnadssätt. Han svarade, som du minns, nekande.

»Jag företog sedan en ytterst noggrann undersökning av rummet; mina antaganden, rörande mördarens längd, blevo bestyrkta, och jag fick reda på en massa andra detaljer — Trichinopoly-cigarren och de långa naglarna, till exempel. Enär intet tydde på, att någon strid ägt rum, drog jag den slutsatsen, att alla blodfläckarne härrörde från mördaren själv — att han till följd av någon stark sinnesrörelse fått näsblod. Jag kunde se att blodspåren sammanföll med spåren efter hans fötter. Nu händer det sällan, att en människa, som ej är mer än vanligt blodfull, får näsblod av sinnesrörelse, och så vågade jag den gissningen, att mördaren var en grovt byggd man med rödbrusigt ansikte. Händelsernas utveckling visade, att min gissning varit riktig.

»Sedan jag lämnat huset, gjorde jag det, som Gregson försummat. Jag telegraferade till polisen i Cleveland, inskränkande mina frågor till begäran om upplysningar angående Enoch Drebbers giftermål. Svaret var avgörande. Det sade mig bland annat, att Drebbes redan en gång anhållit om skydd mot en viss Jefferson Hope, som i forna dar varit hans rival i kärlek; denne

Jefferson Hope vistades nu i Europa. På så sätt fick jag nyckeln till hemligheten i min hand — det enda, som återstod, var att försäkra mig om mördarens person.

»Jag hade redan kommit på det klara med, att den man, som följt Drebber in i huset, var densamme, som kört droskan. Spåren efter hästens hovar utvisade, att djuret vandrat omkring på ett sätt, som varit omöjligt, om någon haft uppsikt över detsamma. Var kunde kusken väl ha varit, om han ej befunnit sig inne i huset? Och det vore ju enfaldigt tro, att någon klok människa skulle begå ett överlagt brott rakt inför ögonen på en tredje person, en person, som med all säkerhet skulle förråda honom. Och än mer — om en man önskade ej släppa en annan ur sikte i London, vilken sysselsättning lämpade sig väl bättre för ett dylikt förföljande, än en droskkusks? Allt detta sammanlagt kom mig att med visshet antaga, det mördaren vore till finnandes på någon kuskbock i London eller dess omgivningar.

»Och om han hade varit kusk, fanns det intet skäl, varför han ej fortfarande skulle vara det. Tvärtom — från hans ståndpunkt sedd skulle varje plötslig förändring i hans levnadssätt endast tjäna till att fästa uppmärksamheten på honom. Troligen skulle han ännu någon tid fortsätta med sitt yrke. Det fanns ej heller något skäl att tro, att han antagit ett annat namn. Varför skulle han ändra namn i ett land, där ingen människa kände till hans verkliga? Således organiserade jag min detektiva gatpojkskår och skickade dess medlemmar systematiskt till varenda droskägare i London, tills det skulle lyckas dem få reda på den man, jag sökte. Hur väl de små bytingarne uträttade sitt uppdrag och hur snabbt jag drog fördel av deras upptäckt, har du ju i friskt minne. Mordet på Stangerson var en händelse, jag ej förutsett; men det hade i alla fall ej kunnat förekommas. Genom detta mord kom jag i besittning av pillerna, vilkas existens jag redan anat.

Du ser nu, att hela saken är en sammanhängande kedja av logisk följdriktighet och utan minsta lucka.»

»Det är alldeles underbart!» utropade jag. »Dina förtjänster borde bli offentligen erkända. Du borde ge ut en berättelse om saken. Om du inte själv vill, skall jag åtaga mig att göra det.»

»Gör det om det roar dig, min vän», svarade han. »Men se här!» fortfor han och räckte mig en tidning. »Läs den här biten.»

Det var dagens »Echo», och den artikel, han utpekade för mig, rörde sig om den sak, vi nyss avhandlat.

»Allmänheten» — så lydde paragrafen i fråga — »har gått miste om ett sensationellt nöje: Jefferson Hope, den man, som misstänktes för mordet på mr Enoch Drebber och mr Joseph Stangerson, har helt plötsligt avlidit. Detaljerna i »affären» bli troligen nu aldrig kända; men vi ha ur säker källa erfarit, att brottet var resultatet av en långvarig och romantisk fejd, i vilken kärlek och mormonism spelade de förnämsta rollerna. Det säges, att de båda offren i sina yngre dagar tillhört De yttersta dagarnes Helige; Hope, den nyss avlidne fången, härstammade ock från Salt Lake City. Om saken ej haft annan verkan, så framhäver den i alla händelser på ett slående sätt vår polismakts stora skicklighet; den tjänar som varning för alla utländingar och lär dem, att hellre utkämpa sina strider inom sina egna landamären än draga dem över på brittiskt område. Det är en offentlig hemlighet, att hedern av den lyckade fångsten helt och hållet tillkommer de bägge välkända detektiverna från Scotland Yard, mr Gregson och mr Lestrade. Mannen tillfångatogs, sägs det, hos en viss mr Sherlock Holmes, vilken i egenskap av amatör, visat sig vara i besittning av ganska mycken fallenhet för detektiv-arbete, och som under dylika läromästare kan hoppas att med tiden förvärva en viss grad av dessas insikter och skicklighet. Antagligen kommer någon slags hedersskänk att tilldelas de båda polismännen, såsom ett erkännande av de viktiga tjänster, de gjort sin kär.»

»Sade jag dig inte det från början?» sade Sherlock Holmes skrattande. »Hela resultatet av vår 'Studie i rött' är, att de få en hedersgåva!»

»Det gör ingenting», svarade jag. »Jag har alla fakta upptecknade i min dagbok, och allmänheten skall få lära känna dem. Under tiden måste du nöja dig med medvetandet om din framgång, du, lik den gamle romerske gnidaren —

*Populus me sibilat, at mi plaudo,
Ipse domi simul ac nummos contemplar in arca.**

---

* Folket visslar åt mig, men gillar mig dock;
Det ger mig även pengar att förvara i kassakistan.

NORDISKA FÖRLAGETS PROGRAM.

En av de mest glädjande företeelserna under de senaste åren är tillgången på god litteratur till billigt pris.

Läsning av underhållande och välskriven litteratur är numera icke — såsom ännu för några få år sedan — en förmånsrätt för en relativt fåtalig krets av förmögna personer; den sedan 1890-talets början uppspirande folkbiblioteksverksamheten inledde omslaget och så förberedd kom omsider den omvälvning inom bokförläggarrörelsen, som betecknas av en kronas bibliotekens framträdande.

Vad som hittills åstadkommits på detta område har otvivelaktigt haft en mycket stor betydelse för läslustens väckande och höjande och därmed också för den intellektuella synkretsens vidgande inom vida lager av vårt folk. Men icke förty återstår ännu mycket att göra, innan den nya riktningens motto: »god litteratur åt *hela* folket» och

ett bibliotek i varje svenskt hem

blivit till fullo genomfört.

Det är här som Nordiska Förlaget särskilt vill söka göra en insats i riktning mot ännu större prisbillighet och en gedignare och mera vårdad utstyrel. Företaget vill vara ett arbete för folkupplysningens sak utan att dock ålägga sig några inskränkningar med hänsyn till ämnesvalet. Det är icke vår avsikt att starta en ny »folkskriftserie» av den kända, direkt undervisande typen, som läses av några få, men avskräcker de flesta. Nej, allt som kan vara ägnat att vidga synkretsen och göra nya livsområden tillgängliga för intresset, ja, överhuvudtaget allt, som kan leda till en ideellare och dådkraftigare livsåskådning, har hemortsrätt bland våra publikationer. Dit räknas vi även sådant, som kan tjäna till rekreation, tillfredsställa sinnet för humor och locka fram ett leende. Vi tro oss genom detta vida program kunna bli till största nytta.

Jämte de billiga böckerna kommer Förlaget givetvis också att publicera värdefulla nya arbeten till vanliga bokhandelspriser; dock kommer det förra området alltid att vara förlagets huvudsak.

TILLFALLE FÖR ALLA ATT FÖRSKAFFA SIG

ETT EGET BIBLIOTEK.

EN Æ TVA NYA BÖCKER VARJE VECKA.

Världslitteraturens bästa alster ha nu börjat utgivas av Nordiska Förlaget i

volymer om 160 a 224 sidor
a 25 öre

tryckta på prima vitt TRAFRITT PAPPER (som ej gulnar) i

eleganta omslag i 3-färgstryck,

komponerade av framstående artister för varje särskild bok, som därigenom får sin individuella prägel.

Varje bok innehåller jämväl författarens biografi.

De flesta av dessa böcker ha förut kostat cirka 2 Æ 3 kronor pr volym och några av dem ha sedermera utkommit i en-kronas upplagor.

Närmast att utkomma — och delvis redan utkomna — äro följande arbeten i värdade, oftast nya översättningar av sådana kända översättare som Hugo Hultenberg, Amalia Fahlstedt, Tom Wilson, Jean Rossander, Walborg Hedberg, Ellen Ryding, Sten Granlund, Anna Lamberg-Bruun, Anna Hamilton-Geete m. fl.

RUDYARD KIPLING.....	DJUNGBOKEN	25 öre
A. CONAN DOYLE.....	EN STUDIE I RÖTT	25 öre
CAMILLE FLAMMARION ...	URANIA	25 öre
THOMAS LAWSON.....	FREDAGEN DEN 13:DE	25 öre
A. CONAN DOYLE.....	SHERLOCK HOLMES' ÄVENTYR	25 öre
JOHN OXENHAM	I LANDSFLYKT	25 öre
JULES VERNE.....	INGENJÖR ROBURS LUFTFÄRD	25 öre
ALEX. DUMAS.....	PAULINE	25 öre
ROBERT L. STEVENSON...	DR JEKYLL OCH MR HYDE... ..	25 öre
JULES VERNE.....	TILL JORDENS MEDELPUNKT.. ..	25 öre
JAMES LANE ALLEN.....	DEN OSYNLIGA KÖREN	25 öre
H. G. WELLS.....	DEN STULNA BACILLEN	25 öre
JOHN HABBERTON.....	HELENS SMÄTTINGAR	25 öre
J. FENIMORE COOPER.....	DEN SISTE MOHIKANEN.....	25 öre
JULES VERNE.....	KAZALLONS LOGGBOK	25 öre
FRANK STOCKTON	EN LUSTIG HISTORIA	25 öre
HALL CAINE.....	INTILL TREDJE OCH FJÄRDE LED	25 öre
JEROME K. JEROME	TRE MÅN I EN BÅT.....	25 öre
GILBERT PARKER.....	VILDMARKENS VAGABOND	25 öre

m. fl. av dessa författares bästa arbeten.

Vidare komma vi med det snaraste att utgiva

de förnämsta arbeten av

FELIX DAHN	H. RIDER HAGGARD	CHARLES DICKENS
WALTER SCOTT	FREDERICK MARRYAT	UPTON SINCLAIR
CARL MAY	EDGAR ALLAN POE	V. H. G. KINGSTON
MAYNE REID	RALPH WALDO TRINE	ELIZA ORZESKO
JOHN RUSKIN	H. S. MERRIMAN	JAMES ALLEN
EMILE GABORIAU	E. LYTTON BULWER	MARIE CORELLI
GEORGE ELLIOT	E. PHILLIPS OPPENHEIM	WALTER BESANT
	m. fl. m. fl. av	

världslitteraturens mästare

varom — efterhand som böckerna utkomma — en kortfattad redogörelse för innehållet i varje särskild bok kommer att ingå i tidskriften »*Ex Libris*» (som sändes gratis till varje läsare av Nordiska Förlagets böcker [se följande sida]).

Varje volym är ett avslutat helt

och kan köpas särskilt för sig.

Undantag härifrån utgöra dock större verk, som kräva

flere volymer, såsom t. ex.:

HENRYK SIENKIEWICZ.....	OVO VADIS
VICTOR HUGO.....	SAMHÄLLETS OLYCKSBARN
ALEX. DUMAS.....	DE TRE MUSKETÖRERNA
ALEX. DUMAS.....	GREVEN AV MONTE CHRISTO
EUGENE SUE.....	DEN VANDRANDE JUDEN
	m. fl. m. fl.,

vilkas omfång fordra två eller flere delar, som då komma att omfatta 160 à 200 sidor à 25 öre för varje del.

Böckerna utgivas även tryckta på extra tjockt lyxpapper och *INBUNDNA* i elegant, outslitligt,

mjukt praktband med äkta guldtryck

a 1 krona pr volym.

Den, som vill försäkra sig om *varje* volym — 25-öres oinbundna eller en-kronas inbundna — av detta bibliotek, innan *upplagorna slutsäljas*, bör anmäla sig i närmaste bokhandel eller hos någon av förlagets kommissionärer på landsbygden till regelbundet erhållande av böckerna i den mån de utkomma.

Kommissionärer och bokagenter kunna anmäla sig under adress Nordiska Förlaget, 3 David Bagaresgata, *Stockholm*.

Vänd!

TIDSKRIFTEN EX LIBRIS

sändes GRATIS

till varje läsare av NORDISKA FÖRLAGETS böcker.

Denna tidskrift, som utkommer med minst ett nummer i månaden, vill genom intressanta uppsatser giva sina läsare en inblick i världslitteraturen och särskilt följa med vår tids litterära företeelser. Den kommer också att bjuda på goda och spännande berättelser samt

**en kortfattad redogörelse för innehållet
i varje 25-öres bok,**

som utkommer på Nordiska Förlaget.

Prenumerationspriset på *posten* är kr. 1:75 för år, men, för att hålla våra läsare à jour med förlagets verksamhet och på det att ingen bok må undgå deras uppmärksamhet hava vi ordnat det så att var och en som endast vill betala expeditionskostnaderna, 39 öre pr år i ett för allt, erhåller tidskriften gratis i korsband direkt från tidskriftens expedition.

Den som därför — såvida han är bosatt i Sverige och ej förut är prenumerant — avsänder ett brevkort med följande adress och text tydligt skrivna:

Tidskriften EX LIBRIS

3 David Bagaresgata

STOCKHOLM

Sänd mig tidskriften "Ex Libris" från och med nästa månad. Sammanlagda kostnaden härför, 39 öre pr år i ett för allt, får Ni, tills jag annorlunda bestämmer, ärligen uttaga genom postförskott.

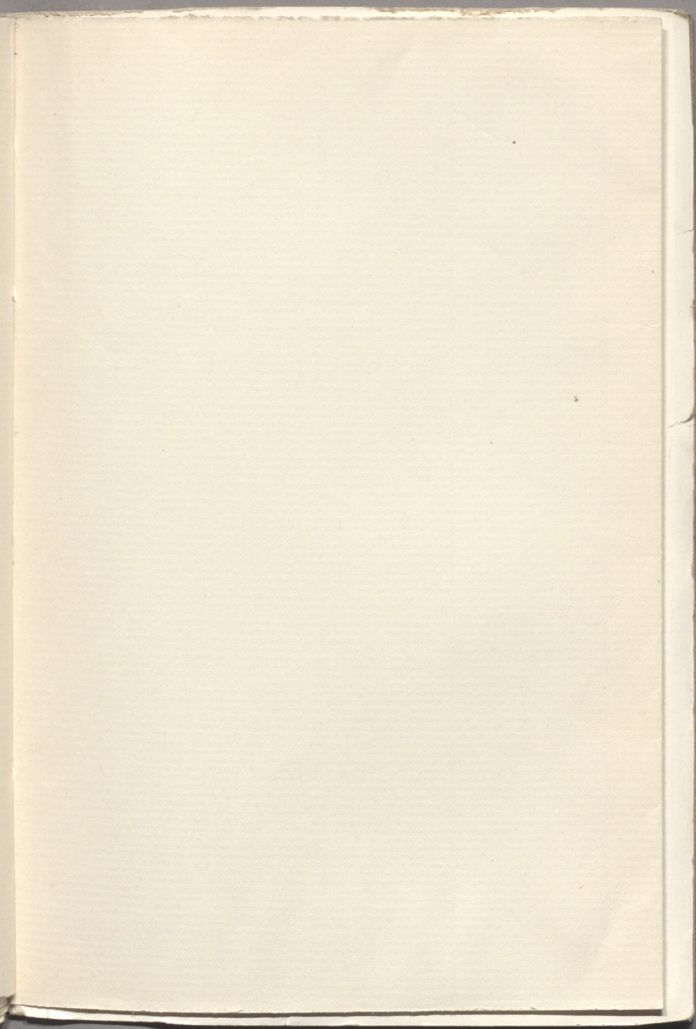
Namn _____

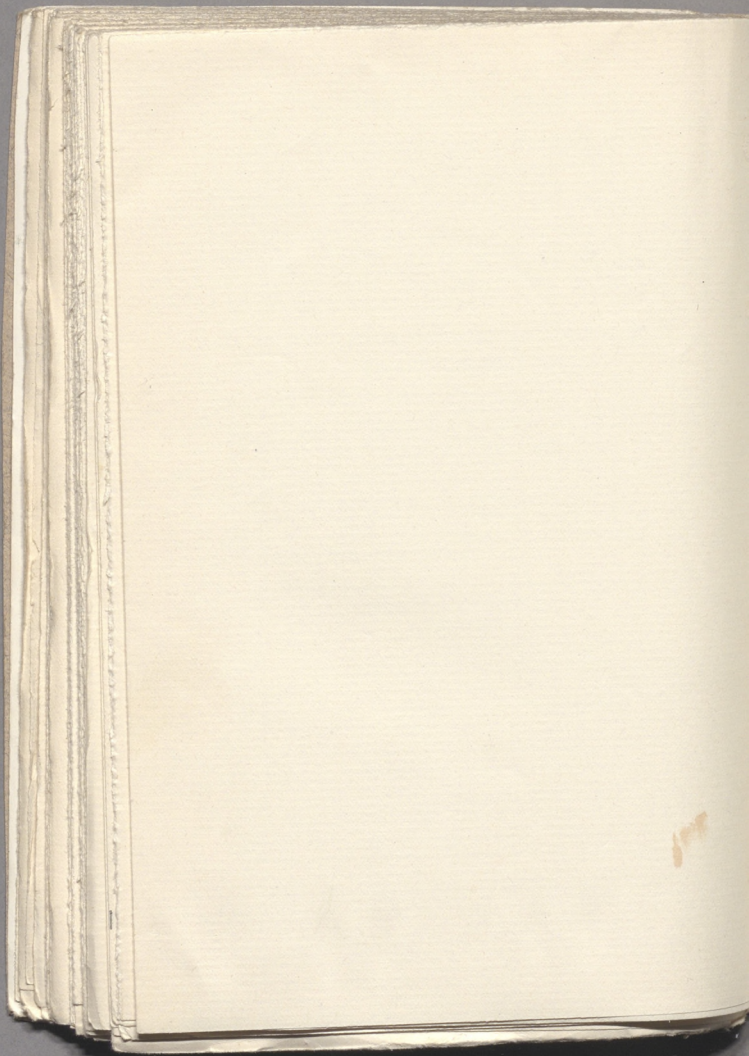
Bostadsadress _____

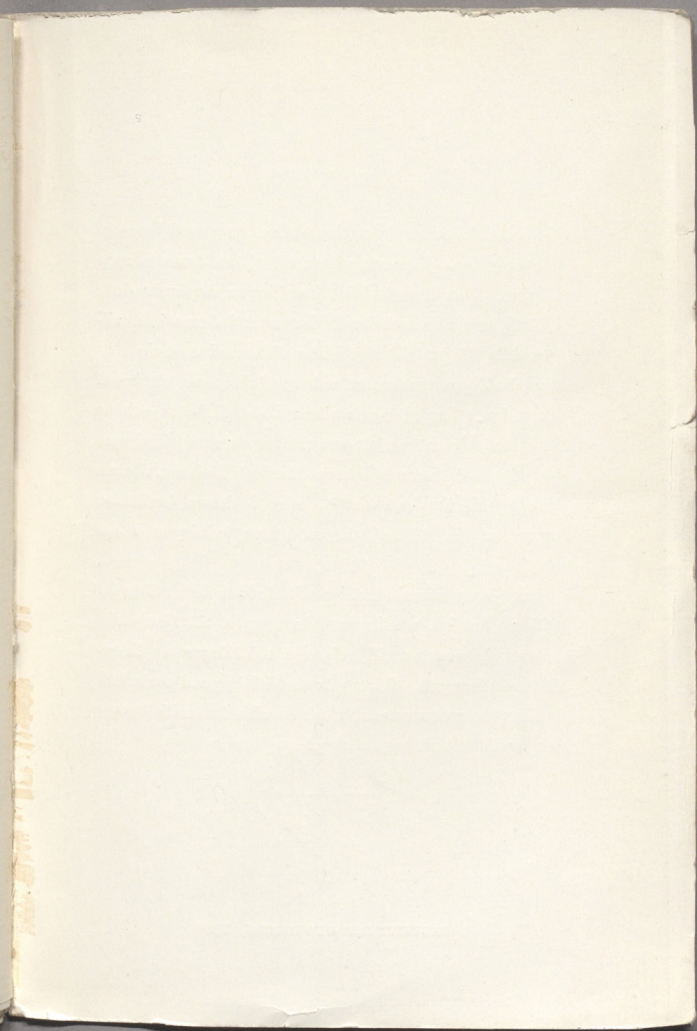
Postadress _____

(postadressen men ej något annat ord understruket), erhåller härefter varje nummer av tidskriften sig regelbundet tillsänt.

Angående redan utkomna böcker och sådana närmast att utkomma se föregående sidor.

ANMÄLAN.

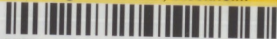
Första delen av denna berättelse utspelas i London, där man även får vara vittne till själva dramats upplösning. Den huvudsakliga handlingen försiggår dock i Utah, mormonernas land. Intresset i denna bok, vilken från början till slut håller läsaren i spänning, är huvudsakligen fastknutet vid upptäckten av ett brott. Detta brott har så djupa rötter i det förflutna och är så skickligt planerat, att det trotsar de skarsinnigaste huvud, till dess den ryktbare Sherlock Holmes, författarens snillrika detektivtyp, som i denna berättelse uppträder för första gången, tager ledningen i sin hand.

Det är en utomordentligt väl skriven bok. Den är full av hastiga växlingar från skugga till ljus, från spännande äventyr till gripande skildringar av lidanden och förtryck. Därtill är den i hög grad underhållande genom den romantik och de rika fantasifulle tavlor ur livet, som upprullas på varje sida.

KUNGL. BIBLIOTEKET
STOCKHOLM

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 839 025

www.books2ebooks.eu